

การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงาน
ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลวินชาราน จังหวัดอุบลราชธานี

รักเกียรติ แย้มนางยาง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต^๑
สาขาวิชาการป้องกัน คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

พ.ศ. 2554

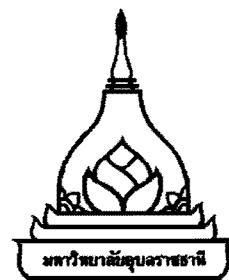
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

**GOVERMENTAL OFFICERS' SUB DISTRICT AND COMMUNITY
CORPORATION IN TOWARD THE INVESTIGATOR'S WARINCHAMRAB
STATION UBONRATCHATANI PROVINCE**

LUKKIAY YEAMBANGYANG

**AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
MAJOR IN GOVERNMENT
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
UBON RATCHATHANI UNIVERSITY
YEAR 2011
COPYRIGHT OF UBON RATCHATHANI UNIVERSITY**

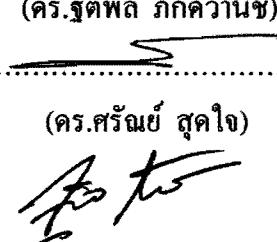
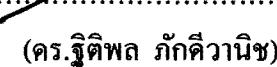
ในรับรองการค้นคว้าอิสระ^๑
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปริญญา รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

เรื่อง การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงาน
ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

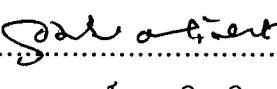
ผู้วิจัย พันตำรวจโทรักเกียรติ แย้มบางยาง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

..... อ้างอิงที่ปรึกษา
(ดร.สิติธรรม นิสิตยกฤต)

..... กรรมการ
(ดร.กิตติพล ภักดีวนิช)

..... กรรมการ
(ดร.ศรีษฐ์ สุคิจ)

..... รักษาราชการแทนคณบดี
(ดร.กิตติพล ภักดีวนิช)

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี รับรองแล้ว

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทธิศ อินทร์ประสิทธิ์)
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีการศึกษา 2554

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้ได้สำเร็จด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นในการศึกษา เป็นอย่างดีมาตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาของบุรุษ
ดร.เสกสรรค์ นิสัยกล้า

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพงษ์ วัฒนกุล รักษาราชการคณบดีคณะรัฐศาสตร์
ที่ให้กำลังใจและเมตตาตลอดมา และขอบคุณ ดร.สุจิพล ภักดีวนิช และ ดร.สรัณย์ ศุคล ที่ให้
คำปรึกษาชี้แนะในการศึกษาตลอดระยะเวลาการศึกษาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ในท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบคุณครัว ญาติและเพื่อนๆ ทุกท่านที่ให้กำลังใจและความ
ห่วงใยด้วยดีตลอดเวลา และเป็นกำลังใจในการศึกษาในระดับปริญญาโทจนสามารถเดินทางมาสู่
ความสำเร็จได้

(พันตำรวจโทรักเกียรติ แย้มบางยาง)

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลราชบูรณะ

จังหวัดอุบลราชธานี

โดย : รักเกียรติ แฝงบางยาง

ชื่อปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : การป้องกัน

ประธานกรรมการที่ปรึกษา : ดร.เสกสรรค์ นิสัยกล้า

คัพท์สำคัญ : เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

การศึกษามีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลราชบูรณะ จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความร่วมมือของเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลราชบูรณะ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลราชบูรณะ จังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อวิเคราะห์ความร่วมมือของพนักงานฝ่ายปกครองที่พบและจัดทำเป็นข้อเสนอแนะของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและระดับหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลราชบูรณะ จังหวัดอุบลราชธานี

ประชากรและกู้นี้ตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในเขตอำเภอวารินชำราบ ที่อยู่ในอำนาจการสอบสวนของสถานีตำรวจนครบาลราชบูรณะ ในตำบลค่าน้ำแขวน และตำบลแสนสุข จำนวน 90 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

(1) การเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน พนักงาน อยู่ในระดับมากทุกค้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ค้านการช่วยเหลือแนะนำประชาชน ($\bar{X} = 4.26$) สำหรับค้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน ($\bar{X} = 4.06$) และค้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

(2) การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบร่วมกับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน มีเพศที่แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน พบร่วมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

(3) สรุปความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน พบร่วม ด้านการรับแจ้งเหตุเมืองต้น คือ การเตือนใจ เอาใจใส่การบริการ ควรให้ความรวดเร็วไปที่เกิดเหตุเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ($\bar{X} = 41.33$) ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน คือ ความชอบธรรมในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 32.94$) ด้านการโกล่เกลี้ยข้อพิพาท คือ การให้บริการด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 39.33$) ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน คือ ความรู้ความสามารถในการรวบรวมหลักฐาน ($\bar{X} = 31.82$) ด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน คือ กู้ะ ระบุข้อเสนอแนะ ขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยาก ($\bar{X} = 22.73$)

ABSTRACT

TITLE : OFFICERS' SUB DISTRICT AND COMMUNITY CORPORATION IN
TOWARD THE INVESTIGATOR'S WARINCHAMRAB STATION
UBONRATCHATANI PROVINCE

BY : LUKKIAY YEAMBANGYANG

DEGREE : MASTER OF POLITICAL SCIENCE

MAJOR : GOVERNMENT

CHAIR : SEKSAN NISAIKLA, Ph.D.

KEYWORDS : OFFICERS' SUB DISTRICT / COMMUNITY CORPORATION

The study is part of the administrative officer, in the district and village level to perform the official Station Warinchamrab, Ubon Ratchathani province, aimed to study the cooperation of the administrative officer in the performance of the district and village officials, Warinchamrab Police Station, Ubon Ratchathani province, to study the cooperation of officials in the administrative district and village level to the performance of his duty, Warinchamrab Police Station, Ubon Ratchathani province, and to analysis the cooperation of the administrative staff that prepared the recommendation of administrative officials in the district and village level to the performance of his duties, Warinchamrab Police Station, Ubon Ratchathani.

Target population is included in the district administrative officer Warinchamrab, in the investigation of the Police Station Warinchamrab, District Kham Num Zap and San Suk, got 90 people at purposive sampling.

The results are summarized below.

(1) The involvement of administration officials, in the district and village level to the overall performance of the officer, a high level, considering a lot of that in every aspect, sort descending average of the top 3, is helping the public get ($\bar{X} = 4.26$), to help the liaison officer between the people ($\bar{X} = 4.06$), and evidence to help investigators track and trace ($\bar{X} = 3.82$), respectively.

(2) To compare the individual's personal data with the administrative officials involved in the performance of the officer, Warinchamrab Police Station, Ubon Ratchathani province, found, level of involvement of officials in the administrative district, and villages on the performance of the officer, there are gender differences, by the memory is no different, considering a lot of that in every aspect, found of all the no difference.

(3) Summary of feedback, barriers to participation in the performance of the officer, found of the initial notification, is willing to care services, Should be quick to the scene after receiving notification ($\bar{X} = 41.33$), helping people get the right to practice ($\bar{X} = 32.94$), the mediation is to provide equality, Equal ($\bar{X} = 39.33$), the evidence to help investigators track the ability to gather evidence ($\bar{X} = 31.82$), in helping the people and the official liaison between the regulatory process to complete ($\bar{X} = 22.73$).

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	ญ
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 สมมติฐานการค้นคว้า	4
1.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
1.5 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดที่เกี่ยวกับพนักงานสอบสวน	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคำนัน ผู้ให้ญี่บ้าน ผู้ช่วยผู้ให้ญี่บ้าน	13
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	37
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4.3 ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	65
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค	74
4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ	78
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	85
5.2 อภิปรายผล	89
5.3 ข้อเสนอแนะ	91
เอกสารอ้างอิง	92
ประวัติผู้วิจัย	96

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่ อำเภอวาริชาราบ จังหวัดอุบลราชธานี	51
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาตำแหน่ง ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติงาน	57
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่าย ปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน โดยรวมและรายค้าน	59
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่าย ปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้นและรายข้อ	60
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่าย ปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน และรายข้อ	61
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่าย ปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการ ไกด์เกลี่ยข้อพิพาทและรายข้อ	62
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่าย ปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยสืบสวนคิดตามหาพยานหลักฐาน และรายข้อ	63
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่าย ปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน และรายข้อ	64
4.8 การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามเพศ	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงาน ปกครองในระดับ คำนับและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน สอบสวน จำแนกตามอายุ	66
4.10	การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับคำนับ และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามอายุ	68
4.11	การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับคำนับและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามระดับการศึกษา	69
4.12	การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับคำนับและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามตำแหน่ง	71
4.13	การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับคำนับและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามระยะเวลาดำรงตำแหน่ง	72
4.14	การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับคำนับและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติงาน	74
4.15	ร้อยละและความถี่ของ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ¹ ในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับคำนับและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น	75
4.16	ร้อยละและความถี่ของ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ¹ ในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับคำนับและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน	76
4.17	ร้อยละและความถี่ของ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ¹ ในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับคำนับและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการไก่เกลี้ยข้อพิพาท	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.18 ร้อยละและความถี่ของ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ^{ในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยสืบสวนติดตาม หายานหลักฐาน}	77
4.19 ร้อยละและความถี่ของ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ^{ในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยติดต่อประสานงาน ระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน}	78

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 หมู่บ้านต่างๆของอำเภอวารินชำราบ (เฉพาะตำบลแสณสุขและตำบลคำน้ำแซบ)	18
2.2 ขั้นตอนการติดต่อประสานงาน ระหว่างประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับพนักงานสอบสวน ก่อนจะดำเนินคดีชั้นพนักงานสอบสวน	35
2.3 กรอบแนวความคิดในการศึกษา	49

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัยในฐานะพนักงานสอนสวน ปฏิบัติหน้าที่ค้านสอนสวนนานา民族เป็นระยะเวลา 12 ปี พับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับประชาชนที่มาติดต่อราชการค่อนข้างหลากหลาย โดยเฉพาะในด้านคดีหรือกรณีพิพาท เมื่องจากสังคมไทยก็เป็นเหมือนสังคมต่างๆ ในโลกนี้ ซึ่งเป็นสังคมที่มีประชากรเป็นจำนวนมากย่อมมีความแตกต่างกันในเรื่อง เพศ วัย เรื่องชาติ ศาสนาภาษา และวัฒนธรรม รวมทั้งสภาวะอารมณ์หรือจิตใจของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้นักกฎหมายและพนักงานต้องการแก้ไขปัญหาดังนี้ การติดต่อบัญชีสัมพันธ์กันของคนในสังคมจึงพบว่าความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และในทางตรงกันข้ามก็เกิดความขัดแย้งหรือข้อพิพาทด้วยกัน คู่กรณีแต่ละฝ่ายย่อมต้องการเอาชนะกันไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งจะกลับเป็นบ่อเกิดของอาชญากรรมในที่สุด โดยธรรมชาติบุคคลที่มีความขัดแย้งหรือข้อพิพาทกันย่อมพยายามหาทางที่จะแก้ไข หรือเข้าหา แต่การแก้ไขปัญหาเป็นการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอาจจะไม่เกิดผลหรือแก้ไขปัญหาไม่สำเร็จ โดยเฉพาะชาวบ้านในระดับตำบลหรือหมู่บ้านที่ไม่ใช่สังคมคนในเมือง ที่มีความรู้หรือการศึกษาที่สูงกว่าที่พอยจะแก้ไขปัญหารือด้วยตนเองได้ จึงต้องหาที่ปรึกษาเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาหรือข้อพิพาท ถ้าปัญหานั้นจะต้องได้รับความยุติธรรมทั้งสองฝ่ายโดยอาศัยหลักความพึงพอใจของคู่กรณี หากไม่เป็นที่พอใจก็จะนำหลักจริยธรรมหรือวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นมาใช้เป็นเกณฑ์ในการตกลงใจกัน เนื่องด้วยความตกลงกันได้อีกหากนั้นก็จะนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายที่ของรัฐที่กำหนดไว้คือกฎหมาย ซึ่งต้องอาศัยอำนาจทางศาลยุติธรรมในการตัดสินปัญหาหรือข้อพิพาท

สังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับตำบลและหมู่บ้านซึ่งเป็นระดับท้องถิ่นเป็นสังคมที่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันไม่ต้องแบ่งขั้นหรือเอารัดเอาเปรียบกันเช่นกับสังคมเมืองใหญ่ มักให้ความเคารพนับถือผู้เด็กผู้แก่ ผู้อาวุโส หรือผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่ทราบดีปัญหา ความขัดแย้งของประชาชนที่อยู่ในความปกติของเป็นอย่างดี ซึ่งปัจจุบันก็คือกำนันซึ่งเป็นผู้นำระดับตำบลและผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้นำระดับหมู่บ้าน ในฐานะที่เป็นคนกลางมักจะเป็นผู้ทราบเหตุพิพาท หรือการรับแจ้งเหตุจากลูกบ้านเบื้องต้น หรือเป็นผู้ทำหน้าที่ตกลงเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเบื้องต้น และหรือ

ถ้าไม่สามารถทำให้คู่กรณีโกล่เกลี้ยหืออตกลงกันได้ คู่กรณีหรือผู้เสียประโยชน์ย้อมหาทางแก้ไขปัญหาด้วยวิธีอื่น ส่วนใหญ่จะเป็นการไปแจ้งความร้องทุกข์กับตำรวจ หรือยื่นคำร้องฟ้องต่อศาลยุติธรรมต่อไป แต่สำหรับชาวบ้านในระดับท้องถิ่น มักจะนำเรื่องไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อตำรวจเพื่อให้ทำการสอบสวน เพื่อพิสูจน์ทราบความผิดเบื้องต้นในเรื่องที่พิพาท ซึ่งบุคลากรของตำรวจที่มีอำนาจหรือสามารถทำการสอบสวนคืออาญาได้นั้นคือ “พนักงานสอบสวน”

พนักงานสอบสวน มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำอื่น คือมีอำนาจสืบสวนและการจับกุม นอกจากนี้ยังมีอำนาจตามกฎหมายอีกประการหนึ่งตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ คือให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการสอบสวนคดีอาญา และรับแจ้งความร้องทุกข์ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรมหรือเป็นต้นธารแห่งความยุติธรรม โดยเริ่มต้นจากมีผู้เสียหายมาร้องทุกข์ หากเป็นความผิดทางอาญา พนักงานสอบสวนก็มีหน้าที่ต้องรับคำร้องทุกข์แล้วรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและเหตุการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาและเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131) รวมทั้งมีอำนาจเรียกตัวบุคคล หรือสิ่งของมาเพื่อเป็นพยานประกอบการสอบสวน หรือเรียกตัวผู้ต้องหามาแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย หากเป็นความผิดทางแพ่ง หรือความผิดที่ไม่เกี่ยวกับคดีอาญา เช่นการรับแจ้งเอกสารหาย ก็จะทำการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน หรือแนะนำให้ไปทำการฟ้องร้องกับทางศาล หรือหากมีการจับกุมผู้กระทำผิดทางอาญามาส่งให้ดำเนินคดี พนักงานสอบสวนก็จะรวบรวมพยานหลักฐานจนทราบถึงพฤติกรรมแห่งความผิด จากนั้นก็จะทำการเปรียบเทียบปรับ หากเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ถ้าเป็นความผิดที่เกินอำนาจที่สามารถทำการเปรียบเทียบปรับได้ ก็จะต้องส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับตัวผู้ต้องหา พร้อมกับความเห็นทางคดีให้พนักงานอัยการพิจารณาต่อไป หากพนักงานสอบสวนเห็นว่าการกระทำของผู้ต้องหาไม่เป็นความผิดตามที่กล่าวหา ก็จะมีความเห็น “สั่งไม่ฟ้อง” และส่งแต่สำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณา ส่วนผู้ต้องหาที่ปล่อยตัวไป ซึ่งหน้าที่การรับแจ้งความร้องทุกข์ก่อนที่จะผ่านเขามาถึงพนักงานสอบสวน บางครั้งจะมีเจ้าพนักงานที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือรับทราบเหตุหรือรับแจ้งเหตุไว้เบื้องต้น หากมีการตกลงกันเป็นที่พอใจกันระหว่างคู่กรณี เรื่องดังกล่าวก็จะไม่เป็นภาระกับพนักงานสอบสวน ซึ่งถือว่าเป็นผู้ให้การช่วยเหลือชาวบ้านได้เบื้องต้น เป็นผู้ช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนผู้เสียหายกับพนักงานสอบสวน อีกทั้งยังช่วยแจ้งเบาะแสในการสืบสวนหาพยานหลักฐานต่างๆ เจ้าพนักงานที่รับแจ้งเหตุเบื้องต้นดังกล่าวนั้นคือ “กำนันผู้ใหญ่บ้าน”

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองที่อยู่ในระดับตำบล และหมู่บ้าน กฤษหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่หด้ายอย่างในการช่วยเหลือประชาชนในเขตอำนาจปกครองของตน เป็นผู้ติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการกับประชาชน แจ้งข่าวสารข้อมูลของทางราชการต่อประชาชน เป็นผู้ทราบถึงปัญหาเบื้องต้นต่างๆ ของประชาชนในหมู่บ้าน นำปัญหาเพื่อแจ้งต่อทางราชการ รวมทั้งเป็นคนกลางในการตกลงไก่ล่อกลับข้อพิพาทเบื้องต้น หากเป็นปัญหาที่รุนแรง ไม่สามารถตกลงกันได้ หรือเกินอำนาจหน้าที่ ก็จะเป็นผู้แนะนำเบื้องต้นหรือพาผู้เสียหายเข้าพบพนักงานสอบสวน เพื่อแก้ไขข้อพิพาทด้วยตัวเองก็เป็นผู้ประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวนหรือทางราชการ ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับพนักงานสอบสวน ประจำสถานีตำรวจนครบาล จึงมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันในทางปฏิบัติ เพราะเป็นเจ้าหน้าที่หรือเป็นตัวแทนของรัฐ ผู้ที่ทราบถึงสภาพความเป็นอยู่และปัญหาของประชาชนดีที่สุด

เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ เป็นผู้ที่ชาวบ้านคัดเลือกมาเป็นตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้าน หรือตำบล หากการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนได้รับความร่วมมือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ย่อมได้รับความสatisfactory ทราบถึงมูลเหตุ แห่งปัญหาที่แท้จริง สามารถช่วยเหลืออำนวยความสะดวกความชุติธรรมเบื้องต้นกับประชาชนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งผลกระทบต่อระบบฐานศาสดาร์การปกครองโดยตรง เนื่องจากการสอบสวนเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ใช้ในการปกครองสังคมให้เกิดความสงบสุข ดังนั้นถ้ามีการแก้ไขปัญหาหรือไก่ล่อกลับข้อพิพาทได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องมีการเข้าโรงขึ้นศาล ทำให้เสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ มากมาย ทำให้ความเป็นอยู่ในระดับหมู่บ้าน หรือตำบล มีความสงบสุขเรียบร้อยมากขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพนักงานสอบสวนกว่า 12 ปี สังเกตเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนที่มาติดต่อราชการกับพนักงานสอบสวน ส่วนใหญ่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ทราบถึงกฤษหมาย ระบุยน หรือขั้นตอนต่างๆ ในการติดต่อราชการ หรือแจ้งความร้องทุกข์ จึงทำให้เกิดความล่าช้า จนพนักงานสอบสวนไม่สามารถให้การช่วยเหลือได้เท่าที่ควร ซึ่งปัญหาเหล่านี้ผู้ที่จะเป็นคนกลางในการติดต่อประสานงานให้กับประชาชน ได้คือที่สุดคือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะเป็นผู้ที่ทราบถึงเหตุเบื้องต้น ใกล้ชิดกับประชาชน และเป็นคนที่ประชาชนไว้วางใจหรือจะถือว่าเป็นนายความส่วนตัวที่ได้ ซึ่งจะให้คำปรึกษาแก้ปัญหาเบื้องต้นให้แก่ประชาชนได้ดี ตลอดจนมีบทบาทหน้าที่คล้ายกับพนักงานสอบสวนในหลายเรื่อง เช่น มีอำนาจหน้าที่ในการไก่ล่อกลับข้อพิพาท สามารถขับกุนผู้กระทำผิดที่มีโทษทางอาญา ตลอดจนรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นได้ หากได้รับความร่วมมือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็จะเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของ

พนักงานสอบสวน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวน ในเขตท้องที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลกรุงเทพมหานคร จังหวัด กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษารั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความร่วมมือของเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลกรุงเทพมหานคร จังหวัด กรุงเทพมหานคร

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความร่วมมือของเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลกรุงเทพมหานคร จังหวัด กรุงเทพมหานคร ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกัน

1.2.3 เพื่อวิเคราะห์ความร่วมมือของพนักงานฝ่ายปกครองที่พูดและจัดทำเป็น ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและระดับหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลกรุงเทพมหานคร จังหวัด กรุงเทพมหานคร

1.3 สมมติฐานของการค้นคว้า

ในการค้นคว้ารั้งนี้ มีสมมติฐานการค้นคว้าดังนี้

1.3.1 พนักงานฝ่ายปกครอง (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) ให้ความร่วมมือใน กระบวนการสอบตามของพนักงานสอบสวนในระดับเดียวมาก

1.3.2 ลักษณะส่วนบุคคลของพนักงานฝ่ายปกครอง ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ระดับ ความร่วมมือในการสอบสวนต่างกัน

1.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.4.1 ประชากร คือ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในเขตอำเภอวารินชำราบ ที่อยู่ในอำนาจการสอบสวนของสถานีตำรวจนครบาลวารินชำราบ ประกอบไปด้วย กำนัน 15 คน ผู้ใหญ่บ้าน 177 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 384 คน รวม 576 คน

1.4.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในเขตอำเภอวารินชำราบ ที่อยู่ในอำนาจการสอบสวนของสถานีตำรวจนครบาลวารินชำราบ ในตำบลคำน้ำแซบ และตำบลแสนสุข จำนวน 90 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาระดับความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้กำหนดคขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่ที่ศึกษา (Study Area) สำหรับการศึกษานี้ คือเขตพื้นที่ตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในอำนาจการสอบสวนของสถานีตำรวจนครบาลวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 ตำบลคือ ตำบลแสนสุข ซึ่งมีจำนวนหมู่บ้านรวม 20 หมู่บ้านและตำบลคำน้ำแซบ ซึ่งมีจำนวนหมู่บ้านรวม 10 หมู่บ้าน

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการศึกษานี้ ประกอบไปด้วยบุคคลดังนี้ ผู้ดำรงตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลแสนสุข และตำบลคำน้ำแซบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รวมจำนวน 30 คน

1.5.3 ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1.5.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ คุณลักษณะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ระดับการศึกษา
- 2) ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง
- 3) เพศ
- 4) ระดับการศึกษา

1.5.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ซึ่งสรุปได้จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่

เกี่ยวข้อง เป็นตัวแปรหลัก คือ ระดับความร่วมมือของพนักงานฝ่ายปกครอง โดยมีตัวแปรตามรอง ดังนี้

- 1) การรับแจ้งเหตุเบื้องต้น
- 2) การช่วยเหลือ แนะนำประชาชน
- 3) การไก่เกลี้ยข้อพิพาท
- 4) การช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน
- 5) การช่วยติดตามประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน

1.5.3.3 ขอบเขตค้านเวลา การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดศึกษาในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2554 ถึง เมษายน 2554

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

พนักงานสอบสวน หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ที่ปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนเรื่อง ประจำสถานีตำรวจนครบาล ภารโรง อำเภอราษฎร์บูรณะ จังหวัดอุบลราชธานี มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้าน หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน หรือแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475 และปฏิบัติหน้าที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่ ตำบลแสนสุข และตำบลคำน้ำแซบ อำเภอราษฎร์บูรณะ จังหวัดอุบลราชธานี

การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่น ตามประมวลกฎหมายวิธิพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะได้ทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อที่จะนำเอาตัวผู้ที่กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

การรับแจ้งเหตุผลเบื้องต้น หมายถึง เมื่อประชาชนมีปัญหาหรือข้อพิพาทเกิดขึ้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รับทราบแล้วแจ้งเหตุไว้ ให้ความช่วยเหลือแก่ไขปัญหาเบื้องต้นให้กับประชาชน ที่ไม่แจ้ง ผู้ได้รับความเดือดร้อน ตลอดจนแจ้งเหตุกับพนักงานสอบสวน หรือกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ต่อไป

การช่วยเหลือแนะนำประชาชน หมายถึง เมื่อประชาชนมีปัญหาหรือข้อพิพาทเกิดขึ้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรับทราบแล้วให้ความช่วยเหลือแก่ไขปัญหาเบื้องต้นให้แก่ประชาชน ตลอดจนแนะนำในการที่จะดำเนินการต่อไป

คู่กรณี หมายถึง บุคคลสองฝ่าย ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกันข้อพิพาทในทางคดี ข้อพิพาท หมายถึง เรื่อง トイเดียงหรือข้อ トイແຍ້ງระหว่างบุคคล การโกล่เกลี่ยข้อพิพาท หมายถึง เมื่อประชาชนมักปัญหาหรือข้อพิพาทเกิดขึ้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ช่วยเหลือ โกล่เกลี่ยข้อพิพาท เจ้าต่อรองให้คู่กรณีตกลงกัน ได้ ตลอดจนแก้ไข ปัญหาข้อพิพาทด่างๆ ที่เกิดขึ้น ในเขตท้องที่รับผิดชอบ ให้กับประชาชนที่มีข้อพิพาทกัน

การช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน หมายถึง การที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ความช่วยเหลือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับคดีและหลักฐานอื่นใดที่ เป็นประโยชน์กับทางราชการ เพื่อเป็น การช่วยเหลือ พนักงานสอบสวนในการปฏิบัติงานตามหน้าที่

การช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน หมายถึง การที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ความช่วยเหลือเป็นคนกลาง หรือนำพำนัช ไปติดต่อกับพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติงานตามหน้าที่

ความร่วมมือ หมายถึง การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายการปักครองระดับตำบล และ หมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทราบระดับความร่วมมือของพนักงานฝ่ายปักครองที่มีต่อกระบวนการสอบสวน ของพนักงานสอบสวน

1.7.2 ทราบปัญหา อุปสรรคที่ทำให้พนักงานฝ่ายปักครองให้ความร่วมมือได้อย่างเต็มที่/ ไม่เต็มที่ ในกระบวนการสอบสวนอันจะนำไปสู่การเสนอแนวทางในการแก้ไขต่อไป

1.7.3 ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนส่วนที่ 1 สำรวจภูมิวิถี สำหรับพื้นที่ จังหวัดอุบลราชธานี ร่วมกับเจ้าพนักงานฝ่ายปักครอง ซึ่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลและสุข และตำบลคำน้ำแซบ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้ตรงเป้าหมาย ในการให้บริการ ช่วยเหลือ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่ ประชาชน ตลอดจนเป็นการป้องกันปราบปราม หรือป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม และเสริมสร้าง ทัศนคติที่คือระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งผู้ปฏิบัติงาน ผู้ใช้บริการ ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารประเทศชาติโดยส่วนรวม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลวินชาราม สำนักงานเขตฯ จังหวัดอุบลราชธานี พื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลวินชาราม จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดที่เกี่ยวกับพนักงานสอบสวน
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภารกิจ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 - 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวกับพนักงานสอบสวน

2.1.1 ความหมายและบทบาทหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ได้แก่ การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้กระทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(6) และ (11))

2.1.2 กระบวนการยุติธรรม

การสอบสวนพนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประมวลระเบียบการค่าแรงเกี่ยวกับคดีได้กำหนดคลักษั้งไว้ว่าด้วยการสอบสวนไว้พอสรุปได้ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจนครบาล 2542)

2.1.2.1 พนักงานสอบสวนต้องทำใจเป็นกลาง ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมต้องการเด็ดความจริงใจบริสุทธิ์เท่านั้น ฉะนั้นการค่าแรงจะอย่าให้เป็นท่าทีแสดงแนะนำผู้ให้ถ้อยคำกล้อขตามหรือซื้่องอย่างโดยย่างหนึ่งในเวลาค่า

2.1.2.2 การสอบสวนต้องรับกระทำการโดยมิชักช้า เมากฎหมายให้อำนาจในการควบคุมโดยการร้องขอต่อศาลได้ก็ตามแต่เมื่อถัดมาแล้วการสอบสวนล่าช้าทำให้เดือดร้อนแก่คู่กรณีและพยานยานและอาจทำให้ข้อเท็จจริงผันแปรได้ ผู้สอบสวนจึงชอบที่จะรับกระทำการโดยไม่จำเป็นต้องขอให้ศาลสั่งขังแต่เมื่อยังไง

2.1.2.3 การอ้างเหตุของอำนาจศาล ชอบที่จะขอในเมื่อที่จำเป็นจริงๆ เมื่อศาลจะอนุญาตขังหากภายหลังปรากฏว่าเหตุที่จะขอไม่สมควรก็ต้องรับผิดชอบในทางวินัย

2.1.2.4 ผู้สอบสวนจะต้องให้ความละเอียดแก่พยานในคดี

2.1.2.5 เป็นหน้าที่ของผู้สอบสวนจะต้องติดตาม และทำสำนวนการสอบสวนให้เสร็จโดยเร็ว

2.1.2.6 ถ้าสำนวนใดส่งไปยังพนักงานอัยการขอให้ฟ้อง พนักงานสอบสวนต้องหนุนไปติดตามกับพนักงานอัยการเพื่อจะได้ทราบการดำเนินไปของคดี หากมีข้อบกพร่องพนักงานอัยการจะได้ชี้แจงความสมควร ให้ละเอียดและเกิดผลดีต่อคดี

การสอบสวนตาม ป.วิอาญา มาตรา 2 (11) ให้หมายความรวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวทำให้เห็นว่ากระบวนการยุติธรรมอันประกอบด้วย พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และทนายความนั้น พนักงานสอบสวนนับได้ว่าเป็นศัตรูของกระบวนการยุติธรรม และมีความสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายที่มีอำนาจและหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ อันประกอบด้วย พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุเข้าด้วยกันในรูปของสำนวนการสอบสวน ทั้งนี้ก็เพื่อประสงค์ที่จะทราบข้อเท็จจริงตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นอันเกี่ยวข้องกับความผิดที่กล่าวหาและเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษต่อไป ดังนั้น การสอบสวนจึงมีความสำคัญยิ่งที่พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจตามกฎหมายจะต้องดำเนินการด้วยความละเอียดรอบคอบ รวดเร็ว ต่อเนื่อง และยุติธรรมไม่่อนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยก่อนที่จะลงมือทำการสอบสวน พนักงานสอบสวนจะต้องมีการตั้งรูเรื่องแห่งคดีและกำหนดประเดิมการสอบสวนเสียก่อนแล้วจึงดำเนินการสอบสวน ไปตามประเด็นที่ได้ตั้งไว้ จนครบถ้วนสมบูรณ์ในองค์ประกอบของความผิดแห่งฐานความผิดนั้นๆ แล้วจึงสรุปสำนวนการสอบสวนและมีความเห็นแล้วส่งไปยังพนักงานอัยการ ป. วิอาญา มาตรา 1401 ต่อไป (อธิรพิทย์ สุพรรณเกตุช, 2548 : 1)

2.1.3 อำนาจสอบสวนคดีอาชญาของพนักงานสอบสวน

เมื่อมีผู้มาแจ้งความ ร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ พนักงานสอบสวนต้องซักถามปากคำ เพื่อให้ทราบว่าด้วยที่เกิดขึ้นเป็นคดีความผิดทางอาชญาหรือเพ่ง หรือไม่เป็นความผิด จำแนก “ได้ 3 ลักษณะดังนี้ (อธิรัฐย์ สุวรรณภูมิ, 2548 : 5 – 6)

2.1.2.1 คดีอาชญา พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาชญาทั้งปวง แต่ถ้าเป็นคดีความต่อส่วนตัวห้ามมิให้ทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ (ป.วิอาญา มาตรา 121)

1) คดีอาชญาผ่านคดิน ต้องพิจารณาด้วย ว่าเป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลแขวง หรือศาลจังหวัด (เพราเกี่ยวกับการควบคุมด้วยของผู้ต้องหา) คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงคือคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี ปรับไม่เกิด หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (พระราชบัญญัติ ยุติธรรม มาตรา 1725(5) เนพะห้องที่ที่มีเชื้อบัญชีท้าย พระราชบัญญัติ มาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ. ให้นำวิธีพิจารณาความอาชญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. 2520 บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางห้องที่ (ฉบับที่ 3, 4 และ 5 พ.ศ. 2527) และจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ พิจารณาคดีอาชญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 7 ด้วย

2) คดีอาชญาความปิดส่วนตัว พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวน ต่อเมื่อมีการร้องทุกข์ตามระเบียบ ถ้าไม่มีคำร้องทุกข์หรือเป็นคำร้องทุกข์ที่ไม่ชอบด้วยมาตรา 2 (7) พนักงานสอบสวนก็ไม่มีอำนาจสอบสวน และทำให้พนักงานอัยการ ไม่มีอำนาจฟ้องตามมาตรา 120 ศาลที่ต้องยกฟ้องในการรับคำร้องทุกข์จะต้องกล่าวไว้ให้ปรากฏด้วยว่า ขอมอบคดีให้พนักงานสอบสวนจัดการฟ้องร้องต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด และในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้อ่อนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกัน โดยถูกต้องตามกฎหมายทำให้สิทธินักคดีอาชญาฟ้องต้องระงับไปตาม ป.วิอาญา มาตรา 39(2) ไม่มีอำนาจสอบสวนคดีอาชญาต่อไป (ป.วิอาญา เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 13 บทที่ 3 ข้อ 6 (แก้ไขฯ ฉ.6 พ.ศ. 2537 ลง 16 ธันวาคม 2537)

2.1.2.2 คดีแพ่ง คือ คดีความประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พนักงานสอบสวน ไม่มีอำนาจจัดการ หากเมื่อได้รับแจ้งให้พนักงานสอบสวนชี้แจงให้ผู้แจ้งไปฟ้องร้องกันเอง แล้วให้ลงชื่อไว้ในประจำวันเป็นหลักฐานด้วย (ป.วิอาญา เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 12 ข้อ 379)

2.1.2.3 เรื่องอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่เป็นความผิดในทางคดี เช่น สิ่งของตกหาย คนสูญหาย พลัดหลง ลักษณะพิเศษ ให้ลงประจำวันแจ้งเป็นหลักฐานว่าพนักงานสอบสวนได้ดำเนินการไปอย่างไรบ้าง (ป.วิอาญา เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 12 ข้อ 379)

2.1.4 เอกอำนาจการสอบสวน

คดีในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวน คือคดีดังต่อไปนี้

2.1.4.1 คดีที่เกิดขึ้น หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภัยในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหามิท้อญุ่หรือถูกจับภัยในเขตอำนาจของตน (ป.วิอาญา มาตรา 18)

2.1.4.2 คดีดังต่อไปนี้ พนักงานสอบสวนท้องที่ได้ห้องที่หนึ่งมีอำนาจในการสอบสวนได้ (ป.วิอาญา มาตรา 19, ป. วิอาญา เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 8 บทที่ 2 ข้อ 219)

1) เป็นการไม่แน่ว่าผู้กระทำผิดอาญาจะได้กระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลาຍท้องที่

2) เมื่อความผิดส่วนหนึ่งกระทำในท้องที่หนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งกระทำในอีกท้องที่หนึ่ง

3) เมื่อนั้นเป็นความต่อเนื่อง และการกระทำต่อเนื่องกันในท้องที่ต่างๆ เกินกว่าห้องที่หนึ่งขึ้นไป

4) เมื่อเป็นความผิดซึ่งมีหลาຍกรรม กระทำลงในห้องที่ต่างๆ กัน

5) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้ต้องหากำลังเดินทาง

6) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้เสียหายกำลังเดินทางในกรณีข้างต้น พนักงานสอบสวนต่อไปนี้ เป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน (1) ถ้าจับผู้ต้องหาได้แล้ว คือ พนักงานสอบสวนซึ่งห้องที่ที่จับได้อยู่ในเขตอำนาจ (2) ถ้าจับผู้ต้องหาซึ่งไม่ได้ คือ พนักงานสอบสวนซึ่งห้องที่ที่พบรการกระทำผิดก่อนอยู่ในเขตอำนาจ

2.1.4.3 คดีนอกเขตอำนาจ ถ้าเกิดนอกเขตอำนาจ คือ เหตุเกิดนอกห้องที่พนักงานสอบสวนได้รับแต่งตั้งและได้มีผู้มาแจ้งความร้องทุกข์ในห้องที่ของตนเอง ให้ลงประจำวันไว้เป็นหลักฐานรับคำร้องทุกชนิด ไว้แล้วส่งให้ห้องที่เกิดเหตุดำเนินการ พร้อมคำแนะนำให้ผู้แจ้งไปแจ้งความร้องทุกข์ยังห้องที่เกิดเหตุต่อไป ถ้าเป็นกรณีสำคัญเร่งด่วน ก็ให้จัดเจ้าหน้าที่พาผู้แจ้งความยังห้องที่เกิดเหตุทราบด้วย (ป.วิอาญา เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 3 ข้อ 11)

2.1.4.4 คดีความผิดเกิดนอกราชอาณาจักร ถ้าความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทย ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร อีกการสูงสุดหรือผู้รักษาการณ์แทน เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ หรือจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนใดก็ได้ (ป. วิอาญา มาตรา 20)

2.1.4.5 ผู้ชี้ขาดการเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ กรณีไม่แน่ใจว่าพนักงานสอบสวนคนใดจะเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

1) กรณีจังหวัดเดียวกัน (มาตรา 21 วรรค 1) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ชี้ขาด ถ้าในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวน ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองอธิบดีกรมตำรวจนี้ไปเป็นผู้ชี้ขาด (ปัจจุบัน คือ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาลที่นี้ไป)

2) กรณีระหว่างจังหวัด (มาตรา 21 วรรค 2) ให้อัยการสูงสุด หรือผู้ที่ทำการแทนเป็นผู้ชี้ขาด

3) การรอคำชี้ขาดนั้น ไม่เป็นเหตุให้งดการสอบสวน (พนักงานสอบสวนผู้รับแจ้งเหตุ และได้ทำการสอบสวนมาก่อน จะต้องทำการสอบสวนต่อไป จนกว่าจะมีคำชี้ขาด แต่ห้ามสรุปมีความเห็น)

2.1.4.6 อายุความฟ้องร้องคดีอาญา

1) คดีอาญาต่อแผ่นดินจะต้องพิจารณาว่าคดีนั้นๆ ขาดอายุความฟ้องร้อง หรือยังอยู่ในอายุความฟ้องร้อง ดังนี้ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95)

- (1) ยี่สิบปี สำหรับไทยประหารชีวิต จำคุกตลอดปี หรือจำคุกยี่สิบปี
- (2) สิบห้าปี สำหรับไทย จำคุกกว่าเจ็ดปี แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี
- (3) สิบปี สำหรับไทย จำคุกกว่าหนึ่งปี ถึงเจ็ดปี
- (4) ห้าปี สำหรับไทย จำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี
- (5) หนึ่งปี หรับไทย จำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระหว่างไทยอย่างอื่น

2) คดีความผิดต่อส่วนตัว ภายใต้บังคับมาตรา 95 ที่กล่าวมาในข้อ 1 ในกรณีความผิดอันขอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับตั้งแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอาญาความ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96)

2.1.5 ขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

2.1.5.1 การลงประจำวันและลงสนธิรับคำร้องทุกชั้น เร่งด่วนในกรณีที่ความผิดเกิดขึ้นแล้วซึ่มเนื่องความรุนแรงของพนักงานสอบสวน ถ้าการแจ้งความนั้นเป็นคำร้องทุกชั้นที่กล่าวไทยตามกฎหมาย ให้พนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกชั้นหรือคำกล่าวไทยตามระบบที่ใช้ทำการสอบสวนคำแนะนำต่อไป หากการแจ้งความนั้นมิใช่เป็นคำร้องทุกชั้น หรือคำกล่าวไทยหรือเป็นเรื่องทางแพ่ง ให้พนักงานสอบสวนลงรายงานประจำวันชี้แจงหลักกฎหมายไว้เป็นหลักฐานแล้วแจ้งให้ผู้แจ้งความทราบ เว้นแต่กรณีที่การแจ้งความนั้นไม่เป็นคำร้องทุกชั้น แต่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน พนักงานสอบสวนควรต้องสอบถามว่า มีข้อมูลความผิดเป็นอาญาแผ่นดินหรือไม่ ถ้าปรากฏเป็นความผิดอาญาแผ่นดินเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ที่จะต้องดำเนินการต่อไป (ป.วิอาญา เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 13 บทที่ 3 ข้อ 11 วรรคแรก แก้ไข (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2542 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2542)

2.1.5.2 การลงประจำวันในกรณีความผิดเกิดขึ้นยังไม่แน่ชัด

1) กรณียังไม่แน่ว่าเป็นความผิดอาญาได้เกิดหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดในขอบเขตอำนาจของตน ให้ดำเนินการสอบสวนเบื้องต้นแล้วเสนอความเห็นให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นวินิจฉัยสั่งการ ถ้าการสอบสวนได้ความแน่ชัดว่าเป็นความผิดทางอาญาที่ได้เกิดหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตนให้รับจัดการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ ถ้าปรากฏว่าเป็นความปีนังอาญาที่ได้เกิดนอกเขตอำนาจ ให้ส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป (ป.วิอาญา เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 13 ข้อ 11 วรรค 2)

2) กรณีที่มีการลงประจำวันและลงสมุดสาระบบคดีอาญารับเลขคดีไปแล้ว ต่อมากล่าวว่าไม่มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น ให้รายงานตามลำดับไปยังกองบัญชาการเพื่อขอถอนเลขคดีและสำเนาส่างศูนย์ข้อความสารสนเทศตำรวจเพื่อปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้อง (ป.วิอาญา เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 13 บทที่ 3 ลงวันที่ 17 เมษายน 2545 เรื่อง ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการทำความเห็นทางคดีและการถอนเลขคดี)

3) คดีที่ยังไม่ต้องลงรับคำร้องทุกข์

(1) เมื่อมีผู้แจ้งเหตุไม่ว่าด้วยวิธีใด เพื่อทราบหรือร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ ถ้าคำแจ้งนั้นยังไม่เป็นการแน่ชัดจนว่าความผิดอาญาได้เกิดขึ้นหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของตน ให้ลงสมุดรายงานประจำวันไว้เพื่อเป็นหลักฐาน

(2) ในการดำเนินต่อไป เมื่อผลการสืบสวนได้ความแน่ชัดว่าความผิดอาญาที่แจ้งมาแล้วเป็นความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งผู้เสียหายยังมิได้มีการร้องทุกข์และมอบหมาย เช่น คดีที่มาแจ้งเป็นความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งผู้เสียหายของแจ้งไว้เป็นหลักฐาน โดยยังไม่มอบหมาย

4) คดีที่ยังไม่ต้องรับคำร้องทุกข์ในสมุดสาระบบคดีอาญา

(1) คดีความผิดแต่ส่วนตัว ซึ่งผู้เสียหายยังมิได้มีการร้องทุกข์และมอบหมาย เช่น คดีที่มาแจ้งเป็นความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งผู้เสียหายของแจ้งไว้เป็นหลักฐาน โดยยังไม่มอบหมาย

(2) คดีความผิดทั่วไป หรือคดีความผิดส่วนตัวที่ขาดอาชญากรรม

(3) คดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อผู้ร้องทุกข์หรือผู้ได้รับมอบอำนาจไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกำหนดผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

2.2.1 การปักครองท้องที่ได้แก่ (กรมการปักครอง, 2549 : 31 – 38) การจัดการปักครองท้องที่ได้รับตั้นนำจากรัฐสมัยพระบาทสมเด็จพระปุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 5 ซึ่งทรงมีพระราชดำริให้มีการพื้นฟูการปักครองระดับหมู่บ้านที่มาแต่เดิมขึ้นใหม่ เพราะทรงเล็งเห็นการปักครองในระดับนี้ จำเป็นและสำคัญยิ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากเป็นหน่วยการ

ปักครองที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด โดยได้ทรงให้มีการทดลองจัดระเบียบการปักครองตำบล หมู่บ้านขึ้นที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อ ร.ศ. 111 (พ.ศ. 2435) โดยให้รายกฎ เลือกผู้ใหญ่บ้านแทนการแต่งตั้ง โดยเจ้าเมืองดังแต่ก่อน นับแต่นั้นมาจึงได้มีการจัดระเบียบการ ปักครอง ตำบล หมู่บ้าน ตามหัวเมืองต่างๆ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติลักษณะการปักครองห้องที่ ร.ศ. 116 ต่อมาในรัชสมัยรัชการที่ 6 ได้มีการตราพระราชบัญญัติลักษณะการปักครองห้องที่ พ.ศ. 2457 ขึ้นใช้บังคับแทน และได้มีการใช้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

2.2.2 การบริหารจัดการปักครองห้องที่ การจัดการปักครองห้องที่ตามที่กำหนดไว้ พระราชบัญญัติลักษณะการปักครองที่ พ.ศ. 2457 ได้แก่ (1) หมู่บ้าน (2) ตำบล (3) กิ่งอำเภอ และ (4) อำเภอ รายละเอียดสรุปได้ดังนี้ (กรมการปักครอง, 2549)

2.2.2.1 หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติตามลักษณะการปักครอง

หมู่บ้านตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลักษณะการปักครองที่มี 2 ประเภท คือ หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ กับหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นเป็นการชั่วคราว หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้น เป็นทางการ การจัดตั้งทำโดยประกาศจังหวัดภายใต้หลักเกณฑ์

ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปักครองห้องที่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ ได้ วางหลักเกณฑ์การแต่งตั้งหมู่บ้านไว้กว้างๆ 2 ประการ คือ (1) ถ้าเป็นที่มีคนอยู่ร่วมกันมากถึงจำนวน บ้านน้อย ให้ถือเอาจำนวนคนเป็นสำคัญประมาณราว 200 คน เป็นหมู่บ้านหนึ่ง (2) ถ้าเป็นผู้คนตั้ง บ้านเรือนอยู่ห่างไกลกัน ถึงจำนวนคนจะน้อย ถ้ามีจำนวนบ้านไม่ต่ำกว่า 5 บ้านแล้ว จะจัดเป็น หมู่บ้านหนึ่งก็ได้

ในการที่จะพิจารณาจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ ก็จำเป็นจะต้องถือหลักเกณฑ์ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยอนุโลมเข่นเดียวกับการตั้งตำบล แต่ทั้งนี้จะต้องพิจารณาถึงความ จำเป็นและความเหมาะสมจริงๆ โดยให้ถือความสะดวกการปักครองเป็นประมาณ

2.2.2.2 หลักเกณฑ์ตามกระทรวงมหาดไทยกำหนด กระทรวงมหาดไทยได้วาง หลักเกณฑ์การจัดตั้งหมู่บ้าน ไว้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2539

2.2.2.3 กรณีเป็นชุมชนหนาแน่น

1) เป็นชุมชนที่มีรายจ่าย ไม่น้อยกว่า 1,200 คน หรือจำนวนบ้าน ไม่น้อย กว่า 240 บ้าน

2) เมื่อแยกหมู่บ้านใหม่แล้ว หมู่บ้านใหม่จะต้องมีรายจ่าย ไม่น้อยกว่า 600 คน หรือมีจำนวนบ้าน ไม่น้อยกว่า 120 บ้าน

3) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สถาบัน หรือ สถาบันการบริหารส่วนตำบล และที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

2.2.2.4 กรณีเป็นชุมชนห่างไกล

- 1) เป็นชุมชนที่มีรายภูริไม่น้อยกว่า 600 คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า 120 บ้าน
- 2) เมื่อแยกหมู่บ้านใหม่แล้ว หมู่บ้านใหม่จะต้องมีรายภูริไม่น้อยกว่า 200 คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า 40 บ้าน
- 3) ชุมชนใหม่ห่างจากชุมชนเดิม ไม่น้อยกว่า 6 กิโลเมตร
- 4) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สถาบันฯ หรือ สถาบันคุณครูการบริหารส่วนตำบล และที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

2.2.2.5 หมู่บ้านจัดตั้งขึ้นเป็นชั้วคราว

หมู่บ้านชั้วคราว เป็นหมู่บ้านที่จัดขึ้นในกรณีที่ห้องที่อพักอาศัยมีรายภูริไปตั้งชุมชนทำการหาเลี้ยงชีพในแต่ในบางฤดู และจำนวนรายภูริ ซึ่งไม่ถึงทำการอยู่มากพอสมควร ควรจะจัดเป็นหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์การตั้งหมู่บ้านตามปกติได้ เพื่อความสะดวกแก่การปกครอง ให้ นายอพักอาศัยมีรายภูริในหมู่บ้านนั้นๆ เลือกว่าที่ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจและหน้าที่หนึ่งในผู้ใหญ่บ้านปกติ

2.2.2.6 การจัดระเบียบการปกครองหมู่บ้าน ตามกฎหมายลักษณะการปกครอง

การบริหารงานของหมู่บ้าน มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และ คณะกรรมการหมู่บ้าน รายละเอียด ดังนี้

1) ผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้านหนึ่งมีผู้ใหญ่บ้าน 1 คนทำหน้าที่ปกครอง รายภูริในเขตหมู่บ้าน โดยมีที่มาจากการเลือกของรายภูริในหมู่บ้านนั้น

2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นอกจากจะมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองหมู่บ้านแล้ว ยังมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้าน ประเภทของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีคุณสมบัติ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน ที่มาของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านและกำนันห้องถิน เป็นผู้ร่วมกัน พิจารณาคัดเลือกรายภูริที่มีคุณสมบัติ แล้วให้กำนันรายงานไปยังนายอพักอาศัยเพื่อออกหนังสือแต่งตั้ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี ถ้าตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านว่างลง ผู้ที่ได้รับคัดเลือก ขึ้นมาแทนจะอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ที่ตนแทน

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วย

- (1) ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน
- (2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง เป็นกรรมการ

(3) กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรายครุเดือกตั้งจำนวน 5 – 9 คน เป็นกรรมการโดย คัดเลือกเป็นรองประธาน 1 คน และเป็นเลขานุการ 1 คน และเลือกเป็นผู้ช่วยเลขานุการ 1 คน อัญมณ์ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี

2.2.2.7 หน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ เสนอข้อแนะนำให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการที่จะปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

2.2.2.8 ฝ่ายต่างๆในคณะกรรมการหมู่บ้าน กรรมการฝ่ายกิจการต่างๆ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านดูแลฝ่ายกิจการต่างๆขึ้นเพื่อช่วยเหลือปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการแต่ละสาขางาน ตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาเห็นสมควร

2.2.3 การจัดระเบียบหมู่บ้านตามกฎหมายจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและห้องกันตนเอง

นอกจากการบริหารหมู่บ้านตามกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่แล้ว ยังมีการบริหารหมู่บ้านในแบบหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.) ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารอาสาพัฒนาและห้องกันตนเอง พ.ศ. 2522

2.2.3.1 การกำหนดหมู่บ้าน อพป. การบริหารหมู่บ้าน อพป. ถือเป็นหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องที่เป็นหลัก การกำหนดให้หมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่ง หรือตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปเป็นหมู่บ้าน อพป. กระทรวงมหาดไทยต้องประกาศกำหนดเป็นคราวๆไปตามความเหมาะสมสมแห่งสภาพท้องที่ แต่จะต้องเป็นหมู่บ้านในท้องที่อำเภอเดียวกัน การรวมหมู่บ้านต่างอำเภอกำหนดให้เป็นหมู่บ้าน อพป. จะกระทำมิได้ การแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกหมู่บ้าน อพป. กระทำการโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย

2.2.3.2 การจัดระเบียบบริหารหมู่บ้าน อพป. หมู่บ้าน อพป. ให้แต่ละหมู่บ้านมีคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เป็นผู้บริหารกิจการหมู่บ้าน

2.2.4 ตำบล เป็นหน่วยงานการปกครองท้องที่ ที่ย่อลงมาจากอำเภอหรือกิ่งอำเภอ การจัดการปกครองตำบลเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 กำหนดให้ตำบลประกอบด้วยหลักฐาน หมู่บ้านรวมกัน

2.2.4.1 หลักเกณฑ์การจัดตั้งตำบล หลักเกณฑ์ พ.ร.บ. ลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ได้วางหลักเกณฑ์การจัดตั้งตำบลไว้ก่อนว่าดังนี้

- 1) ตำบลหนึ่งประกอบด้วยหลักฐาน หมู่บ้านรวมกัน 20 หมู่บ้าน
- 2) ให้จัดทำเครื่องหมายเขตตำบลไว้ให้ชัดเจน โดยถือแนวหัวย ลำคลอง บึง บาง หรือสิ่งใดที่เป็นสำคัญ เช่น ภูเขา

3) ถ้าไม่มีหมายเขตไม่มีแนวทานข้อ (2) ให้จัดทำหลักปึกหมายเขตไว้ทุกค้านเป็นสำคัญ

2.2.4.2 หลักเกณฑ์ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด กระทรวงมหาดไทยได้วางหลักเกณฑ์การจัดตั้งตำบลไว้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2539 ดังนี้

1) กรณีเป็นชุมชนหนาแน่น ได้แก่ (1) เป็นชุมชนที่มีรายฐานไม่น้อยกว่า 4,800 คน น้อย (2) มีหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 8 หมู่บ้าน และ (3) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สถาบัน หรือสภากองค์การบริหารส่วนตำบล และที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

2) กรณีเป็นชุมชนห่างไกล ได้แก่ (1) เป็นชุมชนที่มีรายฐานไม่น้อยกว่า 3,600 คน (2) มีหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 6 หมู่บ้าน (3) ชุมชนใหม่ห่างจากชุมชนเดิม กำหนดให้ไม่น้อยกว่า 6 กิโลเมตร (4) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สถาบัน หรือสภากองค์การบริหารส่วนตำบล และที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

2.2.4.3 การจัดระเบียบการปักครองตำบล การบริหารราชการตำบล มีพนักงานปักครองตำบล คือ กำนัน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน รายละเอียด ดังนี้

1) กำนัน ในตำบลหนึ่งมีกำนัน หนึ่งคนเป็นผู้ปักครองและรับผิดชอบดูแลทุกชุมชนของประชาชนทุกหมู่บ้านทั่วทั้งตำบลนี้ ประชาชนในตำบลเป็นผู้เลือกกำนันจากผู้ที่เป็นผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกกำนัน พ.ศ. 2524 กำนันได้รับเงินค่าตอบแทนเป็นรายเดือน ซึ่งไม่ใช่เงินเดือน เพราะไม่มีฐานะเป็นข้าราชการ แต่เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง

2) แพทย์ประจำตำบล การดำรงตำแหน่งของแพทย์ประจำตำบล ต้องให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้านประชุมพร้อมกันเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ บุคคลที่มีสัญชาติไทย และมีความรู้ในวิชาการแพทย์แผนปัจจุบัน หรือแผนโบราณ ตลอดจนเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในตำบลนั้น เว้นแต่ผู้ที่เป็นแพทย์ประจำตำบลใกล้เคียงกัน กระทำการรวมเป็นสองตำแหน่ง เมื่อเลือกผู้มีคุณสมบัติแล้ว จึงเสนอขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งเป็นแพทย์ประจำตำบล และจัดการรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบล ป้องกันและตรวจสอบความเจ็บไข้ได้ป่วยที่เกิดขึ้นรายฐานในตำบลนั้น และตำบลใกล้เคียง ตลอดจนรายงานโรคนาคร้ายแรงแก่กำนันและนายอำเภอท้องที่

3) สารวัตรกำนัน ในตำบลหนึ่งฯ ให้มีสารวัตรกำนันจำนวน 2 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยและรับใช้สอดคล้องกำนัน ผู้ที่จะเป็นสารวัตรกำนันจะร้องขอให้เป็น แต่ต้องได้รับความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด และกำนันมีอำนาจเปลี่ยนสารวัตรกำนันได้

อำเภอวารินชำราบ			
ตำบลแสนสุข		ตำบลคำน้ำแซบ	
หมู่ที่	หมู่บ้าน	หมู่ที่	หมู่บ้าน
1.	บ้านคำเริญ	1.	บ้านท่าช่องเหล็ก
2.	บ้านแสนสุข	2.	บ้านโพธิ์มูล
3.	บ้านหนองหัว	3.	บ้านคำนางราย
4.	บ้านไม้ค้าง	4.	บ้านเพียงพ้า
5.	บ้านชาตุ	5.	บ้านช่างหม้อ
6.	บ้านน้ำคำ	6.	บ้านนิมิตใหม่พัฒนา
7.	บ้านก่อใน	7.	บ้านคำนางรายใต้
8.	บ้านก่อนอก	8.	บ้านท่าช่องเหล็ก
9.	บ้านหนองพาลูก	9.	บ้านท่าช่องเหล็ก
10.	บ้านเกยตรสมบูรณ์	10.	บ้านคำนางรายเหนือ
11.	บ้านคำแสนราช		
12.	บ้านหนองหมากแข้ง		
13.	บ้านหวยไฝ		
14.	บ้านอุดมชาติ		
15.	บ้านชาตุนอก		
16.	บ้านไม้ค้างตก		
17.	บ้านคำแสนราชเหนือ		
18.	บ้านคงคลเจริญสุข		
19.	บ้านลือคำหาญ		
20.	บ้านหนองพาลูกใต้		

ภาพที่ 2.1 หมู่บ้านต่างๆของอำเภอวารินชำราบ (เฉพาะตำบลแสนสุขและตำบลคำน้ำแซบ)

2.2.5 คุณสมบัติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน

การแต่งตั้งและพ้นจากตำแหน่งของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 ได้ก่อตัวถึงการแต่งตั้งและพ้นจากตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงผู้ช่วยผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนันไว้ ดังต่อไปนี้ (กรรมการปกครอง, 2549 : 41 -45)

2.2.5.1 ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ที่มีสัญชาติไทยและอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือก ไม่เป็นกิจขุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ไม่เป็นคนวิกฤต หรือจิตพิณเพื่อน ไม่สมประกอบ มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่อในทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน จนถึงวันเลือก

สำหรับคุณสมบัติผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน จะต้องมีคุณสมบัติ และไม่อยู่ในลักษณะดังห้าม ดังต่อไปนี้ (มาตรา 12)

- 1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- 2) อายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ ในวันรับเลือก
- 3) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมาย ว่าด้วยทะเบียนราษฎร ในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จนถึงวันเลือก และเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพ เป็นหลักฐาน
- 4) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- 5) ไม่เป็นกิจขุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- 6) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ คนวิกฤต จิตพิณเพื่อน ไม่สมประกอบ ติดยาเสพติด ให้โทษ หรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา
- 7) ไม่เป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาส่วนห้องถิ่นหรือผู้บริหารห้องถิ่น ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งมีหน้าที่ทำงานประจำ
- 8) ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม

9) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะทุจริตต่อหน้าที่ และยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันที่ถูกให้ออก หรือไล่ออก

10) ไม่เป็นผู้ที่เคยต้องรับโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา 10 ปี นับแต่วันพ้นโทษ

11) ไม่เป็นผู้เคยต้องพิพากษาถึงที่สุดว่าด้วยการกระทำการใดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยอาชีวบิน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ဓอกร ไม้เพลิง และสิ่งเที่ยมอาชีวบิน มนฐานความผิดเกี่ยวกับอาชีวบินเครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่หนาแน่นไม่อ่อนอุบัติให้ได้ กฎหมายว่าด้วยที่ดิน ในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณะประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งและกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

12) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกให้ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน รายจูรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้น มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวน ร้องขอให้ออกจากตำแหน่ง หรือผู้ว่าราชการจังหวัด สั่งให้ออกจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนเห็นว่าบกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และยังไม่พ้นกำหนดเวลา 10 ปี นับแต่วันถูกให้ออก

13) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก จากตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทบัญชาต หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการ พลเรือน และยังไม่พ้นกำหนดเวลา 10 ปี นับแต่วันถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก จากตำแหน่ง

14) มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการ เทียบไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ เว้นแต่ในท้องที่ได้ออกผู้มีพื้นความรู้ดังกล่าวได้ ผู้ว่าราชการจังหวัด โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกเว้น หรือผ่อนผันได้

2.2.5.2 การเลือกผู้ใหญ่บ้าน การเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้น มีสามเหตุที่มา 2 ประการคือ (1) มีการจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ และ (2) ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านว่างลง ซึ่งจะต้องมีการเลือกผู้ใหญ่บ้านใหม่ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบการว่าง

1) วิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน กฎหมายกำหนดให้นายอำเภอเป็นประธาน พร้อมด้วยกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นอย่างน้อย 1 คน ประชุมรายรุ่มนหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติที่จะเลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยวิธีลับ หรือเปิดเผยก็ได้ ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย

การเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2535 เมื่อเลือกผู้ใดแล้วถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้าน นاخ้อเกอจะรายงานไปยังจังหวัดเพื่อบกนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐาน

2) ผู้ใหญ่บ้านอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี นับแต่วันที่รายฎรเลือก การพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน (มาตรา 14)

3) กรณีขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามของการเป็นผู้ใหญ่บ้าน (ยกเว้นการลาบวช โดยได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่เกิน 120 วัน)

(1) ออกตามวาระ 5 ปี

(2) ตาย

(3) ได้รับอนุญาตให้ออก

(4) หมู่บ้านที่ปักครองถูกยุบ

(5) ไปเสียจากหมู่บ้านที่ปักครองเกิน 3 เดือน

(6) รายฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

ร้องขอให้ออกจากตำแหน่ง

(7) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ออกจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบถามเห็นว่างพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง

2.2.5.3 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกำนันในท้องที่จะร่วมพิจารณา ก็ตเลือกรายฎร ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปักครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ

เมื่อผู้ใดได้รับเลือกเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปักครอง หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ให้กำนันรายงานไปยังนายอำเภอเพื่อออกนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐาน โดยให้อธิบายว่าดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่นายอำเภอออกนังสือสำคัญ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปักครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี ถ้าตำแหน่งว่างลง ให้มีการคัดเลือกแทน โดยผู้ที่ได้รับคัดเลือกแทนนี้จะอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

2.2.5.4 การพ้นจากตำแหน่งของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งโดยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) ขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12 (2) มีเหตุเช่นเดียวกับที่ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งตามมาตรา 14(2) ถึง (7) และ (3) เมื่อผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งด้วย

2.2.5.5 การรักษาการแทนผู้ใหญ่บ้าน ถ้าผู้ใหญ่บ้านจะทำการในหน้าที่ไม่ได้ในครั้งหนึ่งคราวหนึ่ง ให้มอบหน้าที่ให้แก่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปักครองคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการ

แทน จนกว่าจะทำการรณรงค์ที่ได้และต้องรายงานให้กำนันทราบและถ้าเกิน 15 วัน ที่ให้รายงาน นายอำเภอทราบด้วย

2.2.6 ก้านนัน นายอำเภอเป็นผู้จัดให้มีการเลือกกำนัน โคนรับสมัครจากผู้ใหญ่บ้านใน ตำบลนัน ผู้มีสิทธิเลือกกำนันจะต้องมีคุณสมบัติและไม่อยู่ในลักษณะต้องห้ามเข่นเดียวกับรายฎรผู้ มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน วิธีการเลือกกำนัน เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือก กำนัน พ.ศ. 2524 และเมื่อรายฎรที่มาลงคะแนนเสียงส่วนมากเลือกผู้ใด ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นกำนันและ ให้นายอำเภอรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน

2.2.7 กำนันจะต้องออกจากตำแหน่งเมื่อใด (1) เมื่อต้องออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน (2) เมื่อต้องออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน (3) ตำบลปักครองถูกยุบ (4) ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ออกจาก ตำแหน่ง เพราะพิจารณาเห็นว่ามีความบกพร่องหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง (5) ถูก ปลดหรือถูกไล่ออก ทั้งนี้ การออกจากตำแหน่งตามข้อ (1) (2) (3) (4) และ (5) ไม่ถือว่าต้องออกจาก ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านด้วย

ถ้าตำแหน่งกำนันว่างลง ต้องมีการเลือกกำนันขึ้นใหม่ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ นายอำเภอทราบการว่างนั้น

2.2.8 การทำการแทนกำนัน ถ้ากำนันทำการในหน้าที่ไม่ได้ในชั้วคราวถ้าได้เช่น ไป ทางไกล เป็นต้น ให้นอนบ้านและหน้าที่ไว้แก่ผู้ใหญ่บ้านคนใดคนหนึ่ง ซึ่งอยู่ในตำบลเดียวกันให้ ทำการแทนและให้ผู้แทนนี้มีอำนาจเต็มที่ในตำแหน่งกำนัน แต่การที่กำนันจะนอนหมายหน้าที่แก่ ผู้ใหญ่บ้านทำการแทน เช่นนี้ ให้บอกผู้ใหญ่บ้านทั้งหลายในตำบลเดียวกัน และบอกกรรมการอำเภอ ให้ทราบไว้ด้วย

2.2.9 สารวัตรกำนัน ตำบลหนึ่งจะมีสารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในปัจจุบันเป็นไปตาม พระราชบัญญัติลักษณะปักครองห้องที่ พรบพุทธศักราช 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสามารถจ้างแก ออกได้เป็น 10 หมวด ก่อวัวคือ (กรรมการปักครอง, 2549 : 47 – 55)

2.2.9.1 การใช้อำนาจหน้าที่ปักครองรายฎร ในการปักครองระดับตำบล หมู่บ้าน นั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากรายฎรให้ทำหน้าที่ปักครองดูแลทุกชุมชนรายฎร นอกจากนั้นในฐานะที่กำนันก็คือ ผู้ใหญ่บ้านก็คือเป็นบุคคลที่อยู่ในห้องที่รู้จักกุ้นเคยกับสภาพท้องที่ และรู้ความต้องการ รู้ปัญหาของห้องถื่นเป็นอย่างดี กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ในการแก้ปัญหา ปัจจุบันเป็นความเดือดร้อนแก่รายฎรและพัฒนาความเจริญให้กับห้องถื่น ในฐานะเป็น ตัวกลางระหว่างรัฐบาลกับรายฎร อำนาจหน้าที่ในการปักครองรายฎร ประกอบด้วย (1) ผู้ใหญ่บ้าน นี้อำนาจหน้าที่ปักครองบรรดารายฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน (มาตรฐาน 10) (2) ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้า

ของรายฎูรในหมู่บ้านของตน มีหน้าที่อำนวยในการปักครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของรายฎูร ดังนี้ (มาตรา 27)

2.2.9.2 การรักษาความสงบและความสุขสำราญ ช่วยป้องกันความทุกข์ภัยของลูกบ้านตามความสมควรและสามารถจะทำได้ การที่กล่าวว่าถ้าสมควรจะต้องปรึกษาหารือและช่วยกันกับเพื่อผู้ใหญ่บ้านก็คือ กันกำนั้นนายตำบลก็คือ เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องปฏิบัติให้สมควรแก่การที่จะรักษาประโยชน์และความสุขของลูกบ้าน ซึ่งได้มอบไว้ให้เป็นธุรกรรมพระราชบัญญัตินี้ (ข้อ 1)

2.2.9.3 ควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามหน้าที่ที่จะต้องพึงกระทำการตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ (ข้อ 9)

2.2.9.4 กระทำการเป็นตัวอย่างของรายฎูร ตามที่ทางราชการแนะนำ (ข้อ 19)

บรรดาที่จะตรวจสอบความปกติเรียบร้อยในตำบลคือ การที่จะว่ากล่าวรายฎูร ในตำบลนั้น ให้ประพฤติตามพระราชกำหนดกฎหมายก็คือ หรือการที่จะป้องกันภัยและรักษาความสุขสำราญของรายฎูร ในตำบลนั้นก็คือ หรือการที่จะรับกิจสุขทุกข์ของรายฎูร ในตำบลนั้น ร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการเมือง กรมการอำเภอ และจะรับข้อราชการมาประกาศแก่รายฎูร ในตำบลนั้น ก็คือ การทั้งนี้อยู่ในหน้าที่ของกำนั้นผู้เป็นนายตำบลผู้ใหญ่บ้านทั้งประจำตำบลและแพทย์ประจำตำบลจะต้องช่วยกันอาเป็นธุรัจการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่น้ำที่ (มาตรา 34)

2.2.10 การรายงานต่องทางราชการ

ในการดูแลรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน ตลอดจนการป้องกันและระวังเหตุด้วยการรายงานเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน ซึ่งอาจเป็นภัยหรือโทยแก่ชุมชน ประชาชนหรือต่อประเทศชาติให้ทางราชการทราบ เป็นหน้าที่สำคัญของกำนั้น ผู้ใหญ่บ้านในฐานะเป็นผู้ปกครองดูแลรับผิดชอบเขตปกครองนั้นฯ เพื่อที่จะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและป้องกันมิให้เกิดเหตุลุกຄามให้หายใจขึ้น หรือเป็นการปราบปรามเหตุร้ายนั้น ได้โดยเด็ดขาดครัวเรื้ว การรายงานต่องทางราชการจะประกอบด้วย

2.2.10.1 ถ้าความทุกข์ภัยเกิดแก่ลูกบ้าน จะต้องขอความช่วยเหลือ ป้องกันจากวัชนาลเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ที่จะนำความแจ้งต่อพนักงานปักครองดังต่อไปนี้ นายอำเภอเป็นต้นขึ้นไปโดยลำดับ (มาตรา 27 ข้อ 2)

2.2.10.2 ถ้าผู้ใหญ่บ้านรู้เห็นเหตุการณ์เปลกประหลาดอันเกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนหรือในลูกบ้านของตน ซึ่งอาจจะเป็นภัยหรือโทยแก่ราชการบ้านเมืองก็คือ แก่ประชาชนในที่นั้น ก็คือ ยกตัวอย่างเช่นฝ่ายโทยดังกล่าวรู้เห็นว่าผู้คนมีทรัพย์สินของเปลกประหลาดอันน่าสงสัยว่าเป็นของที่ได้มาโดยทางโจรกรรมก็คือ หรือว่าถ้าเห็นผู้คนล้มตายหรือมีบาดแผลอันควรสงสัยว่าจะมีผู้อื่น

กระทำเอาโดยทุจริตหรือไปกระทำต่อผู้อื่น และจึงเกิดเหตุเหล่านี้ขึ้นเป็นต้น ให้รับนำความแจ้งต่อ กำนันตำบล (มาตรา 27 ข้อ 5)

2.2.10.3 ปฏิบัติการตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการ และรายงานเหตุการณ์ ซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันทราบ เพื่อให้กำนันรายงานต่อกองบรรณาธิการอำเภอ (มาตรา 27 ข้อ 18)

2.2.10.4 ในกรณีที่จะทำการประชามติ หรือรายงานขออย่างใดๆ ขึ้นต่อกรรมการ อำเภอ กำนันจะต้องเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้าน และแพทท์ประจำตำบลนั้น พร้อมกับตรวจสอบก่อน และจะให้ลงชื่อเป็นพยานในรายงานได้ก็ได้ (มาตรา 58)

2.2.11 การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร

การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร หรือการประชุมอบรมซึ่งข่าวสารแก่ ราษฎรเป็นสิ่งสำคัญทางการปกครอง เนื่องจากการทำความเข้าใจร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคถือว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวกลางระหว่าง ราชการและประชาชนในการที่จะนำข่าวสารข้อมูลทางราชการไปแจ้งให้แก่ราษฎร ได้ทราบ และ ขณะเดียวกันก็นำความต้องการของราษฎรไปแจ้งแก่ทางราชการทราบ หน้าที่ตามข้อนี้ ได้แก่

2.2.2.11.1 ลั่นรัฐบาลจะประกาศ หรือจะสั่งราชการใดให้ราษฎรทราบเป็นหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้านที่จะรับข้อความอันนั้นไปแจ้งแก่ลูกบ้านของตนให้ทราบ (มาตรา 27 ข้อ 3)

2.2.2.11.2 ทำการอบรมสั่งสอน และหรือซึ่งแจงข้อราชการแก่ราษฎร โดยทำการ เรียกรายฉุรณะประชุมได้ตามครั้งคราวที่สมควร (มาตรา 27 ข้อ 11)

2.2.2.11.3 กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอเมืองให้ประกาศข้อความ ราชการอันใดแก่ราษฎร กำนันจะต้องเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นๆ พร้อมกับซึ่งแจงให้เป็นที่ เข้าใจข้อราชการอันนั้นแล้วให้รับข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎรอีกชั้นหนึ่งก็ได้ (มาตรา 59)

2.2.12 การจัดทำทะเบียน

การจัดทำทะเบียนในท้องที่ เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญด้านการปกครองที่จะต้อง จัดทำเพื่อให้ได้ทราบเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรือกิจกรรมการณ์ต่างๆ ภายในเขต ปกครองอันเกี่ยวกับจำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน จำนวนสัดว์พาหนะ และลักษณะพื้นที่ใน เขต ครอบคลุม ข้อมูลรายละเอียดคงกล่าว นอกรจากจะเป็นประโยชน์แก่การปกครองและงานใน หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแล้วยังจะสามารถประสานงานกับทางราชการเมื่อเกิดเหตุและชี้แนะ เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในท้องที่ทางราชการทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำคัญในเชิงสังคมชื่อ น้ำเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาด้านต่างๆ ของทางราชการ

ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องที่ ได้กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียน ดังต่อไปนี้

2.2.12.1 เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะทำบัญชีสำมำโนครัวในหมู่บ้านและกองแก้ไขบัญชีนั้นให้ถูกต้องเสมอ (มาตรา 27 ข้อ 4)

2.2.12.2 ถ้ามีคนจราเปลกหน้านอกสำมำโนครัวหมู่บ้านนั้นเข้าอาศัยเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านจะต้องไถ่ถอน ให้รื้อจักตัวและรื้อเหตุการณ์ที่มาอาศัย ถ้าเห็นว่าได้โดยสุจริต ให้อาตัวผู้นั้นส่งกำนันนาขคำบูลของตน (มาตรา 27 ข้อ 6)

2.2.12.3 ให้กำนันคุณเลคนเดินทาง ซึ่งไม่มีเหตุสมควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้ายให้ได้ มีที่พักตามสมควร (มาตรา 38)

2.2.12.4 กรณีถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องการคนนำทาง หรือขาดแคลนพาหนะ เสบียงอาหารส่งในระหว่างทางและจะต้องขอต่อกำนันให้ช่วยลงเคราะห์กำนันต้องช่วยจัดหาให้ตามที่จะทำได้ ถ้าหากว่าการที่จะช่วยเหลือนั้นจะต้องขอกราดจ้างเพียงใด ให้กำนันเรียกเอาก่อนผู้เดินทางนั้น (มาตรา 39)

2.2.12.5 ถ้ากำนันต้องรักษาบัญชีสำมำโนครัว และทะเบียนบัญชีของรัฐบาลในคำบูลนั้นๆและรอแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องตรงกับบัญชีของผู้ใหญ่บ้าน (มาตรา 41)

2.2.12.6 เมื่อผู้ใหญ่บ้านนำคนจราเปลกหน้านอกสำมำโนครัวคำบูลมาส่งกำนันตามความในมาตรา 27 ข้อ 6) ให้กำนันปรึกษาหารือกับผู้ใหญ่บ้านเพื่อสมควรจะจับไล่ผู้นั้นออกนำไปเดิจากท้องที่คำบูลนั้นก็ได้ (มาตรา 53)

2.2.12.7 ในกรณีที่สำรวจสำมำโนครัวและเขตทะเบียนบัญชีต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการ เช่น การที่จะสำรวจสำมำโนครัวและบัญชีในนาและสิ่งของ ต้องพิกัดภัยอากรในคำบูลนั้น กำนันจะเรียกผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงประชุมกันตรวจทำบัญชีให้ถูกต้อง และให้ลงชื่อพร้อมกันเป็นพยานในบัญชีที่จะยื่นต่อเจ้าพนักงานก็ได้ (มาตรา 57)

2.2.13 กิจการสาธารณประโยชน์

ในการปกครองระดับคำบูล หมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกจากราษฎรในคำบูล หมู่บ้านนั้นมีอำนาจการปกครองดูแลทุกๆสุขของราษฎร เป็นหน้าที่โดยตรงของ กำนันผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องเอาใจใส่ในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นผู้คุ้มครองท้องที่ จะต้องรักษาความต้องการและปัญหาของท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหา ปัจจุบันความเดือดร้อนแก่ราษฎร และปฏิบัติตามที่กฎหมายได้ให้ อำนาจไว้โดยเคร่งครัด

ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปักร่องท้องที่ กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการสาธารณูปโภค ดังต่อไปนี้

2.2.13.1 ถ้าเกิดเหตุจลาจลก็ต้องรักษาความสงบเรียบร้อย หรือไฟไหม้ได้ หรือเหตุร้ายสำคัญอย่างใดในหมู่บ้านของตน หรือในหมู่บ้านใกล้เคียงอันสมควรจะช่วยได้เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านจะต้องเรียกลูกบ้านของตนออกช่วยติดตามจับผู้ร้ายเอาของกลางคืน หรือดับไฟ หรือช่วยย่างอื่นที่สมควร โดยเดินกำลัง (มาตรา 27 ข้อ 8)

2.2.13.2 ผู้ใหญ่บ้านเห็นลูกบ้านของตนคนใดแสดงความอาฆาตร้ายผู้อื่นก็ต้องเป็นคนจรจัดไม่ประพฤติการทำหายเลี้ยงชีพ และไม่สามารถชี้แจงให้เห็นความบริสุทธิ์ของตนได้ก็ต้องรักษาความสงบเรียบร้อยของตน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่จะเรียกลูกบ้านคนนั้นมาได้ตามว่ากล่าวสั่งสอน ถ้าไม่ฟังให้อาดั้ว ส่งกำนันจัดการตามความในมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 27 ข้อ 8)

2.2.13.3 ถ้าเกิดเหตุจลาจลก็ต้องรักษาความสงบเรียบร้อย หรือไฟไหม้ได้ หรือเหตุร้ายสำคัญอย่างใดในตำบลของตน หรือในตำบลใกล้เคียงอันสมควรจะช่วยได้ก็ต้องรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบลนั้นก็ต้องมีเหตุครุสังสัชว่าลูกบ้านคนใดในตำบลนั้นบางคนจะก่อชึ้งเป็นโจรผู้ร้ายก็ต้องเป็นหน้าที่ของกำนันต้องเรียกผู้ใหญ่บ้าน และลูกบ้านในตำบลออกช่วยติดตามจับผู้ร้าย หรือติดตามเอาของกลางคืน หรือดับไฟ หรือช่วยย่างอื่นตามสมควรแก่การ โดยเดินกำลัง (มาตรา 37)

2.2.13.4 กำนันจะต้องตรวจจัดการรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณูปโภคที่อันอยู่ในตำบลนั้น เช่น สร่าน้ำ ศาลาอาศัย ที่เลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น (มาตรา 40)

2.2.13.5 กำนันกระทำการหน้าที่จะเรียกผู้ใดมาหารือให้ช่วยก็ได้ (มาตรา 43)

2.2.13.6 ถ้ามีข้อเป็นที่สังเกตุสงสัยว่าผู้ใดไปตั้งทับ กระท่อม หรือโรงเรือนอยู่ในที่เปลี่ยวในตำบลนั้นซึ่งน่ากลัวจะเป็นอันตรายด้วย โจรผู้ร้าย หรือน่าสงสัยว่าจะเป็นสำนัก โจรผู้ร้าย การอย่างนี้ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นประชุมปรึกษาหารือกันคุณเมื่อเห็นเป็นการสมควรและจะบังคับให้ลูกบ้านคนนั้นเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านรายวันเสียก็ได้ และให้นำความแจ้งต่อกรรมการอำเภอ (มาตรา 54)

2.2.13.7 ในเวลาใดจะมีอันตรายแก่การทำนาหากินของลูกบ้านในตำบลนั้น เช่น โรคภัยไข้เจ็บติดต่อกันเกิดขึ้น หรือน้ำมากหรือน้ำน้อยเกินไป เป็นต้น ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านและแพทช์ประจำตำบลปรึกษาหารือกันในการที่จะป้องกันแก้ไขเช่นขันตรายด้วยการที่จะแนะนำลูกบ้านให้ทำย่างไร หรือลงแรงช่วยกันได้ประการใด กำนันมีอำนาจที่จะบังคับการนั้นก็ได้ ถ้าเป็นการเหลือกำลัง ให้ร้องเรียนต่อกรรมการอำเภอและผู้ว่าราชการเมืองของกำลังรัฐบาลช่วย (มาตรา 56)

2.2.13.8 ในเวลาไม่การนักขัตฤกษ์ หรือประชุมเป็นการใหญ่ในตำบลลันนั้น กำนันจะเรียกผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลพร้อมกันมาช่วยพิทักษ์รักษาความเรียบร้อยمنที่อันนั้น ถ้าเป็นการจำเป็นแล้วจะขอแรงรายภูรช่วยก็ได้ (มาตรฐาน 60)

2.2.13.9 การฝึกหัดอบรมให้แก่รายภูรเพื่อให้รู้จักกระทำการในเวลาอุบัติ (มาตรฐาน 27 ข้อ 3)

2.2.13.10 การบำรุงและส่งเสริมอาชีพของรายภูร บำรุงและส่งเสริมอาชีพรายภูรในทางเกษตรกรรมพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม (มาตรฐาน 27 ข้อ 12) ตรวจตราและรักษาประโยชน์ในการอาชีพของรายภูร (มาตรฐาน 27 ข้อ 13) กำนันต้องทำบัญชีสิ่งของ ซึ่งต้องเสียภาษีอากรในแขวงนั้น ยื่นต่อกรมการอาชีวศึกษาและนำรายภูรไปเสียภาษีอากรตามพระราชบัญญัติภาษีอากร (มาตรฐาน 42)

2.2.13.11 การป้องกันโรคติดต่อ (มาตรฐาน 27 ข้อ 15 มาตรฐาน 48)

2.2.13.12 การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย (มาตรฐาน 27 ข้อ 16 มาตรฐาน 55)

2.2.14 การที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา

การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในทางคดีเป็นการปฏิบัติการต่อเนื่องเพื่อเป็นการปราบปรามผู้กระทำการอาญา อันเป็นผลกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพราะถึงแม้ว่ากฎหมายจะบัญญัติไทยหนักเพียงใด หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีสมรรถภาพที่ดีอย่างไรก็ตาม ก็ไม่อาจป้องกันการกระทำการพิเศษให้เกิดขึ้นได้ทุกราย เนื่องจากกระทำการพิเศษนั้นเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมหรือเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากสังคมอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำการพิเศษ

นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องที่ ได้กำหนดหน้าที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่เกี่ยวกับความอาญา ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2542)

2.2.14.1 ผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่และอำนาจในการเกี่ยวข้องด้วยความอาญา ดังต่อไปนี้ คือ (มาตรฐาน 28)

1) เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำการพิเศษกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลให้ทราบ

2) เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำการพิเศษกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ให้สืบเชิงด้วยความต่อผู้ใหญ่บ้านนั้นให้ทราบ

3) เมื่อตรวจพบของกลางที่ผู้กระทำการพิเศษกฎหมายนือยูก็ติ หรือสิ่งของที่สงสัยว่าได้นำโดยการกระทำการพิเศษกฎหมายหรือเป็นสิ่งของสำหรับใช้ในการกระทำการพิเศษก็ตีให้จับสิ่งของนั้นไว้แล้วรับนำส่งกำนันนายตำบล

4) เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังจะกระทำผิดกฎหมายก็ตี หรือมีเกตุอันสมควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ตีให้จับตัวผู้นั้นไว้ แบะรีบนำส่งกำนันนายคำบล

5) ถ้ามีหมายหรือคำสั่งตามหน้าที่ราชการ ให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้น เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้น และรีบส่งต่อกำนันหรือกรรมการอำเภอตามสมควร

2.2.14.2 กำนัน มีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวข้องความอาญา ดังต่อไปนี้ คือ (มาตรา 35)

1) เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในตำบลของตน ต้องแจ้งความต่อกรรมการอำเภอให้ทราบ

2) เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในตำบลที่ใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อกำนันนายคำบลนั้นให้ทราบ

3) เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังจะกระทำผิดกฎหมายก็ตี หรือมีเกตุอันสมควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ตีให้จับตัวผู้นั้นไว้ และรีบนำส่งกรรมการอำเภอตามสมควร

4) ถ้ามีหมายหรือคำสั่งตามหน้าที่ราชการ ให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้น เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้น และรีบส่งต่อกำนันหรือกรรมการอำเภอตามสมควร

5) เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้น หรือให้ชี้ กำนัน ต้องจัดการให้เป็นไปตามกฎหมาย

6) ถ้ามีผู้มาขออาชัดตัวคนหรือสิ่งของก็ตี หรือผู้ต้องใจกรรมจะทำกฎหมายตราสิน หรือนิญจ์จะมาขอทำขันสูตรบาดแผลก็ตี ทั้งนี้ให้กำนันสืบสวนฟังข้อความแล้วรีบนำตัวผู้ขอและผู้ต้องอาชัดและทรัพย์สิ่งของบรรดาที่จะพาไปด้วยนั้น ไปยังกรรมการอำเภอ ถ้าสิ่งของย่างใจจะพาไปไม่ได้ก็ให้กำนันชันสูตรให้รู้เห็น แล้วนำความไปแจ้งต่อกรรมการอำเภอในขะนั้น

2.2.14.3 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองมีอำนาจหน้าที่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้ใหญ่บ้านให้กระทำ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านรักษาความสงบมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 28 ทว)

1) ตรวจรักษาความสงบเรียบร้อยภายนอกหมู่บ้าน

2) ถ้ารู้เห็น หรือทราบว่าเหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นในหมู่บ้านเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยให้นำความแจ้งต่อผู้ใหญ่บ้าน

ถ้าเหตุการณ์ตามวรรคที่ 1) ที่เกิดขึ้น หรือจะเกิดขึ้นตามหมู่บ้าน ใกล้เคียงให้นำความแจ้งต่อผู้ใหญ่บ้านท่องที่นั้นและรายงานให้ผู้ใหญ่บ้านของตนทราบ

3) ถ้ามีคนจรเข้ามาในหมู่บ้านและสองสักว่าไม่ได้มายอดสุจริตให้นำตัว

4) เมื่อมีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้นในบ้าน ต้องระงับเหตุ ปราบปราม
ติดตามข้อมูลรายโดยเต็มกำลัง

5) เมื่อตรวจพบหรือตามจับได้สิ่งของใดที่มีไว้เป็นความผิด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือได้นำโดยการกระทำความผิด ให้รับนำส่งผู้ใหญ่บ้าน

6) เมื่อมีเหตุอันสมควรสงสัยว่าผู้ใดได้กระทำการผิด และกำลังจะหลบหนี ให้ควบคุมตัวส่งผู้ใหญ่บ้าน

7) ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่บ้านซึ่งสั่งการคุวะขอบคุวะกฎหมาย

ในการปฏิบัติน้ำที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยให้ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบใช้อาชญาเป็นของทางราชการได้ การเก็บรักษาและใช้อาชญาเป็นให้เป็นไปตามข้อบังคับประธรรมภาคไทย (มาตรา 28 จัดว่า

2.2.15 ចាំនាយកដ្ឋានទៅតាមរបៀបឱ្យក្នុងមានីន

2.2.15.1 ตามประมวลกฎหมายอาญา แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2542 ; กรมการปกครอง, 2549 : 62-63)

1) คดีความปิดส่วนตัว หรือความผิดอันขอมความกันได้ ได้แก่ การกระทำผิดอาญา ซึ่งผลของการกระทำการกระทำผิดไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนทั่วไป แต่มีผลต่อผู้กระทำการกระทำผิดโดยเฉพาะ เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท หลอกโกง โกรเจ้าหนี้ ขักขอก บุกรุก ทำให้เสียทรัพย์ ความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ ความผิดฐานข่มขู่กระทำชำเราหนูนิวี่ นิใช้กรรยาของตนเองโดยหนูนิวี่อย่างไม่เกินกว่า สิบห้า ปีขึ้นไป เป็นต้น คดีความผิดต่อส่วนตัว ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน อันได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ณ สถานีตำรวจนครบาลท้องที่ที่เกิดเหตุ ในกำหนดอายุความ 3 เดือน หรือ พ่องร้องเป็นคดีด้วยตนเอง (หรือมอบอำนาจให้ทนายความ) ในกำหนดอายุความ 3 เดือน นับแต่วันรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำการกระทำผิด ถ้ากรณีสามารถตัดสินใจขอมความกันได้ ตลอดเวลา ไม่ว่าอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพ่องร้องเป็นคดีต่อศาล ผลของการขอมความมีผลทำให้คดีอาญาเป็นอันระงับไป จะนำมาพ่องร้องอีกไม่ได้

2) คดีอาญาแพ่นคืน หรือความผิดอันขอมความไม่ได้ ได้แก่ การกระทำความผิดอาญาซึ่งผลของการกระทำกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน อันได้แก่ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ เช่น ความผิดกบฏ ความผิดต่อชีวิต เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ความผิดต่อร่างกาย เช่น ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับการเล่นการพนัน โดยไม่ได้รับอนุญาต

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับป่าไม้เป็นต้น คดีอาญาแห่งเดือน กู้กรณ์จะทดลองยื่นความกันไม่ได้ ข้อทดลองไม่มีผลใช้บังคับพนักงานสอบสวน ยังสามารถดำเนินคดีเอาผิดกับผู้ต้องหาได้ ผู้เสียหายในคดีอาญาแห่งเดือนอาจจะเป็นได้ทั้งรู้และเอกสาร ผู้เสียหายมีสิทธิร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้ดำเนินคดีผู้ต้องหารือผู้เสียหายจะฟ้องคดีต่อศาลเองก็ได้

ผู้ใหญ่บ้าน เมื่อทราบข่าวมีการกระทำผิดกฎหมาย หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นบนหมู่บ้านของตนเองต้องแจ้งความต่อกำนันให้ทราบ หรือถ้าเกิดขึ้นในหมู่บ้านใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านนั้นให้ทราบ หรือเมื่อตรวจพบของกลางเกี่ยวกับการกันกระทำการผิดกฎหมายให้นำส่งกำนัน นอกจากนี้ผู้ใหญ่บ้านยังมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำการผิด หรือจัดการให้เป็นไปตามหมายจับหรือหมายค้น (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เมื่อกระทำการตามอำนาจหน้าที่ผู้ใดดูหมิ่นหรือคุกคามมีความผิดต่อเจ้าพนักงานทำให้ได้รับโทษหนักขึ้นกว่าความผิดต่อบุคคลธรรมดा

2.2.15.2 ข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2530 (กรมการปกครอง, 2549 : 68 – 70) เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างรายภูริในตำบล หมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรหาทางระงับข้อพิพาทโดยเร็ว เพื่อขัดปัญหาความขัดแย้งและก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในตำบล หมู่บ้าน อันจะเอื้ออำนวยต่อการปกครองและจะพัฒนาตำบล หมู่บ้าน ถึงแม้ว่าตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองห้องที่กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจในการประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างรายภูริ แต่เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำตำบล หมู่บ้าน ได้รับความเคารพเชื่อถือไว้วางใจจากรายภูริให้ทำหน้าที่ไก่เกลี้ยข้อพิพาทในตำบลหมู่บ้านมาโดยตลอด การประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างรายภูริจึงเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

แต่เนื่องจากภาระหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในปัจจุบันมีหลากหลาย
ประการทั้งในด้านการปกครอง พัฒนาและรักษาความสงบเรียบร้อยของตำบล หมู่บ้าน กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านอาจมีภาระหน้าที่ให้คณะกรรมการหมู่บ้านช่วยเหลือให้การประสานงานข้อพิพาทได้ ซึ่ง
ตามข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประสานงานข้อพิพาทของคณะกรรมการ
หมู่บ้าน พ.ศ.2530 กำหนดหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไว้ดังนี้

1) เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นและคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะให้คณะกรรมการหมู่บ้านประเมินข้อพิพาทนั้น ก็ให้แจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านทราบและผู้ใหญ่บ้านต้องดำเนินการดังนี้

2) พิจารณาว่าข้อพิพาทนั้น เป็นความแพ่ง หรือความอาญา ที่เป็นความผิดอันย่อมความได้หรือไม่ และข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน หรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านหรือไม่และคู่กรณีที่สองฝ่ายให้คณะกรรมการหมู่บ้านประเมินประเมินข้อพิพาทนั้นหรือไม่ (ก) ถ้าเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวก็ให้ผู้ใหญ่บ้านแจ้งคู่กรณีทำเป็นบันทึกข้อความให้คณะกรรมการหมู่บ้านประเมินประเมินข้อพิพาท โดยไม่ชักช้า และคณะกรรมการหมู่บ้านอาจอนหมายให้กรรมการไม่น้อยกว่าสองคนดำเนินการแทนก็ได้ นอกจากนั้นคณะกรรมการหมู่บ้านอาจเชิญบุคคลที่สมควรเข้าร่วมทำการประเมินประเมินด้วยก็ได้ (ข) ถ้าข้อพิพาทไม่เป็นไปตามเงื่อนไข (ก) ก็ให้แจ้งให้คู่กรณีทราบว่าไม่สามารถดำเนินการให้ได้

เมื่อพิจารณาเห็นว่าเป็นข้อพิพาทดัง 2) และดำเนินการตาม (ก) แล้วคณะกรรมการหมู่บ้านต้องทำการไกล่เกลี่ยโดยแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้จากการสอบถาม หรือตรวจสอบสถานที่ เป็นต้น เมื่อได้ข้อเท็จจริงแล้วก็ทำการประเมินประเมิน โดยพิจารณาจากหลักกฎหมายหรือจริตประเพณีแห่งท้องที่ว่าข้อพิพาทดังกล่าวควรจะตกลงกันอย่างไร จึงจะเป็นธรรม แก่คู่กรณีแล้วจึงทำการไกล่เกลี่ยก่อนให้คู่กรณีตกลงกัน (ก) ถ้าตกลงกันได้ให้ทำสัญญา omnibus กันขึ้น 4 ฉบับ แล้วให้มอบคู่กรณีฝ่ายละฉบับเก็บรวบรวมไว้กับบันทึกข้อความ 1 ฉบับ แล้วบันทึกผลการประเมินประเมินตอนท้ายของบันทึกข้อความฯ และมอบบันทึกข้อความฯ พร้อมทั้งสัญญา omnibus ความที่เหลืออีก 1 ฉบับ ให้ผู้ใหญ่บ้านเก็บไว้ (ข) ถ้าไม่ตกลงกัน ก็ให้ยกเลิกการดำเนินงานแล้วแจ้งให้คู่กรณีทราบและบันทึกผลการดำเนินการตอนท้ายของบันทึกข้อความฯ มอบบันทึกข้อความฯ ให้ผู้ใหญ่บ้าน แล้วให้ผู้ใหญ่บ้านรายงานให้นายอำเภอทราบถึงข้อพิพาทที่ไม่ตกลงกัน โดยจะรายงานทันที หรือรายงานพร้อมแบบรายงานประจำเดือนก็ได้

3) ทุกสื้นเดือน เมื่อมีการประชุมประจำเดือนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน รายงานผลการประเมินประเมินในแต่ละเดือนให้นายอำเภอทราบตามแบบที่กำหนดพร้อมทั้งส่งแบบสัญญา omnibus 1 ฉบับที่เหลือ ตาม (ก) ให้อำเภอเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน

4) ข้อพิพาททางอาญาที่เป็นความผิดอันย่อมความกันไม่ได้ แก้ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและบังมาตราดังนี้

(1) ความผิดเกี่ยวกับการค้า มาตรา 272

- (2) ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา 280 (276, 278), 284
- (3) ความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา 309 – 311 (วรรคแรก)
- (4) ความผิดในฐานเปิดเผยความลับ มาตรา 322 – 324
- (5) ความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา 326 -332
- (6) ความผิดฐานโง่เจ้าหนี้ มาตรา 349 – 350
- (7) ความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา 341 – 347 (เงื่อนมาตรา 343)
- (8) ความผิดฐานขักขอก มาตรา 352 – 355
- (9) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ มาตรา 358 – 359
- (10) ความผิดฐานบุกรุก มาตรา 362 – 364
- (11) ความผิดตามมาตรา 334 – 336 วรรคแรก มาตรา 341 – 364

ถ้าเป็นการกระทำระหว่างบุพการี กับผู้สืบส่วน หรือระหว่างพี่น้องบิดามารดาเดียวกัน ตาม มาตรา

71

ข้อพิพาททางแพ่ง ที่สามารถประนีประนอมกันได้ ได้แก่ ข้อพิพาททางแพ่งทุกราย เข่นเรื่องผิดสัญญาหรือละเมิด เป็นด้าน โดยไม่จำกัดจำนวนทุนทรัพย์

ข้อบังคับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์นุ่งที่จะระจับข้อพิพาทด้วย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม โดยให้คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือผู้ดำเนินการ ซึ่งแม้มจะได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการต่างๆ ไว้แล้ว แต่การปฏิบัติจะสำเร็จผลหรือไม่ยืนอยู่กับบุคคลผู้ปฏิบัติ คือคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งควรจะวางด้วยเป็นกลาง ไม่เออนเอียงเข้ากับฝ่ายฝ่ายหนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความบริสุทธิ์ชัดแจ้ง หนึ่นศึกษาข้อกฎหมายต่างๆ โดยเฉพาะประมวลกฎหมายอาญาใน ความผิดอันยอมความได้ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประนีประนอมของความ ดังนั้น กำหนด ผู้ใหญ่บ้านควรศึกษาแนวทางปฏิบัติก่อนที่จะเข้าใจ เพื่อจะสามารถให้ คำแนะนำคณะกรรมการหมู่บ้าน หากมีข้อสงสัยประการใดให้รับติดต่อที่ทำการปักครองอำเภอหรือ กิ่งอำเภอ

2.2.16 สรุปสาระสำคัญของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย

ปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2530 มี ดังนี้

2.2.16.1 เพื่อให้คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตพื้นที่ชนบทปฏิบัติหน้าที่ในการ ประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างรายฎร ในหมู่บ้านให้เป็นไปโดยถูกต้องและเรียบร้อย อาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะการปักครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดระบบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกข้อบังคับไว้ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำการ

ประเมินประเมินข้อพิพาทได้เมื่อ (1) เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับความแพ่งหรืออาญาที่เป็นความผิดอันบ่อนความได้ (2) คู่กรณีที่ทั้งสองฝ่ายตกลงให้คณะกรรมการหมู่บ้านประเมินประเมินข้อพิพาท (3) ข้อพิพาทดังกล่าวเกิดขึ้นในหมู่บ้านหรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน (4) เมื่อมีข้อพิพาทดามข้อ 1 เกิดขึ้น ปละคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายประสงค์จะให้ข้อพิพาทนั้นบุคคลในระดับหมู่บ้าน ก็ให้แจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านทราบ และให้ผู้ใหญ่บ้านแจ้งคู่กรณีทั้งสองฝ่ายมาตกลงทำบันทึกบันยอนให้คณะกรรมการหมู่บ้านประเมินประเมินข้อพิพาทดามแบบท้ายข้อบังคับนี้

2.2.16.2 เมื่อผู้ใหญ่บ้านได้ดำเนินการตามข้อ 2 แล้ว ให้นัดหมายกรรมการหมู่บ้านซึ่งอยู่ในขณะที่นัดหมาย ทำการประเมินประเมินข้อพิพาทด้วยไม้ช้า ในการทำหน้าที่ประเมินประเมินข้อพิพาท คณะกรรมการหมู่บ้านหรือคู่กรณีจะเชิญบุคคลอื่นที่เห็นสมควรเข้าร่วมทำการประเมินประเมินข้อพิพาทด้วยก็ได้

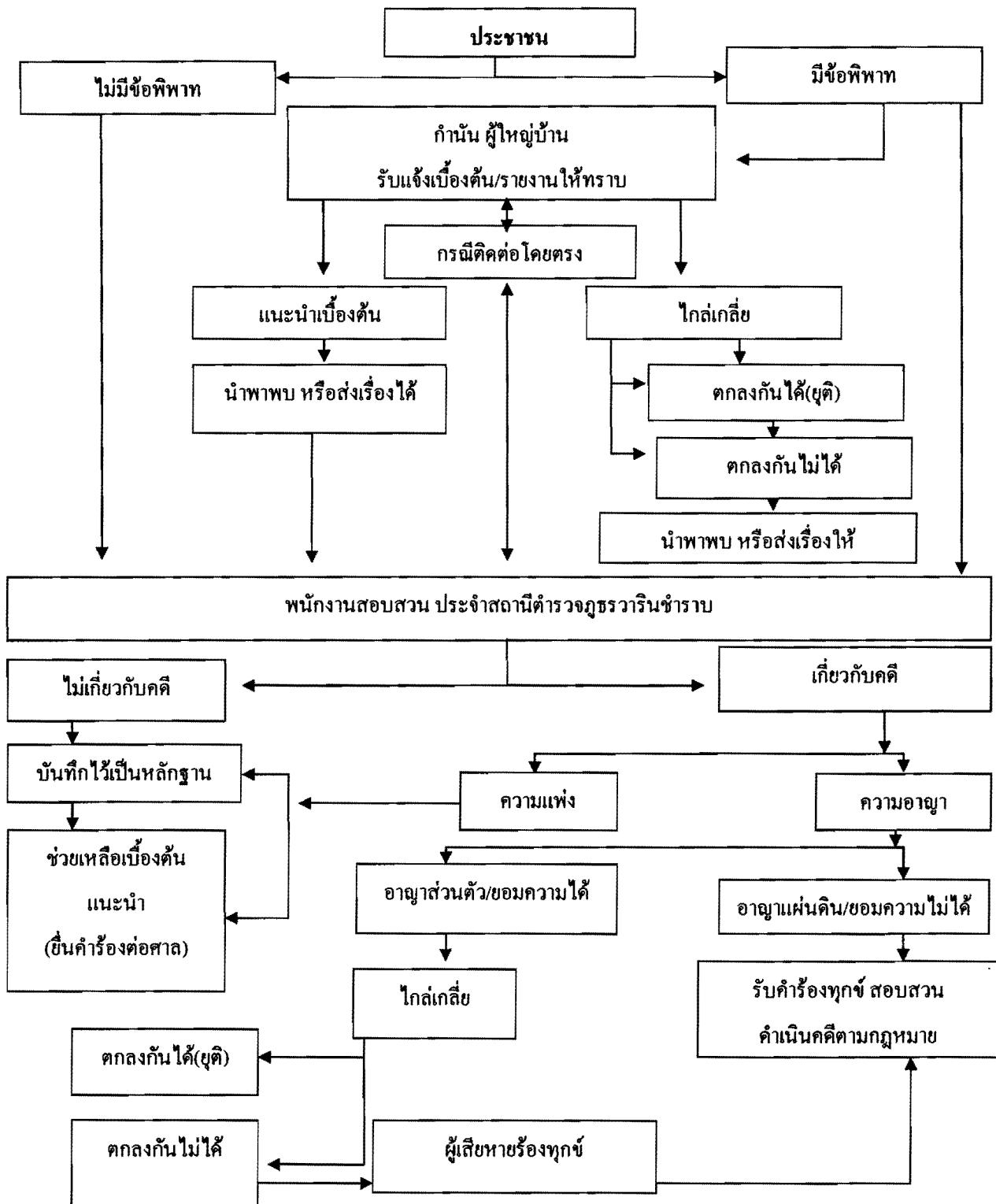
2.2.16.3 เพื่อประโยชน์ในการประเมินประเมินข้อพิพาท คณะกรรมการหมู่บ้านหรือคู่กรณีจะเชิญบุคคลอื่นที่เห็นสมควรเข้ามาร่วมทำการประเมินประเมินด้วยก็ได้ ในการประเมินประเมินข้อพิพาทให้คณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการ ดังนี้ (1) สอบถามข้อเท็จจริงจากคู่กรณีและบุคคลอื่นที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับข้อพิพาท (2) เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาสอบถามข้อเท็จจริงในกรณีที่จำเป็น (3) ตรวจสอบเอกสาร หรือวัสดุ หรือ สถานที่ที่เกี่ยวข้องตามความอินยอมของเจ้าของ หรือผู้ครอบครอง

2.2.16.4 การประเมินประเมินข้อพิพาทได้ กระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่กรณี การประเมินประเมินข้อพิพาทให้กระทำ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หรือสถานที่อื่นตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร (1) เมื่อคณะกรรมการหมู่บ้านได้ข้อเท็จจริงจากคู่กรณีหรือพยานบุคคล พยานเอกสาร วัสดุพยาน หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้ประเมินประเมินข้อพิพาทด้วยอาศัยหลักกฎหมาย หรือจริยธรรมเพลี่แห่งห้องห้องถันสั่งไม่ใช้คต่องคุณภาพ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณี (2) ถ้าคู่กรณีตกลงกันไม่ได้ให้บุคคลการประเมินประเมินข้อพิพาทนั้น และแจ้งให้คู่กรณีทราบ แล้วรายงานให้ นายอำเภอห้องห้องที่ทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

2.2.16.5 ถ้าคู่กรณีตกลงประเมินประเมินกันได้ ให้คณะกรรมการแต่ละหมู่บ้านทำสัญญาประเมินประเมินข้อมูลความขึ้น 4 ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน อ่านและอธิบายข้อความให้คู่กรณีเข้าใจและให้ลงลายมือชื่อไว้ในสัญญานั้น โดยให้คณะกรรมการหมู่บ้านอย่างน้อยสองคนลงนามเป็นพยานให้ ให้สัญญานอบให้คู่กรณีถือไว้ฝ่ายละฉบับ คณะกรรมการหมู่บ้านเก็บไว้กับบันทึกบันยอนให้ประเมินประเมินข้อพิพาทนั้นฉบับให้ผู้ใหญ่บ้านส่งอำเภอห้องห้องนึงฉบับพร้อมกับแบบรายงานความข้อ 8 (1) เมื่อดำเนินการประเมินประเมินข้อพิพาทเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไม่ว่าคู่กรณีจะตกลงหรือไม่ตกลงตามที่ประเมินประเมินข้อพิพาทก็ตาม ให้คณะกรรมการหมู่บ้านบันทึกผลการ

ดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน ไว้ท้ายบันทึกข้อความในประนีประนอมข้อพิพาท และมอบให้ผู้ใหญ่บ้านเก็บรักษาเอาไว้ เมื่อมีการเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ให้มีการส่งมอบเอกสารประนีประนอมข้อพิพาทนั้นแก่ผู้ดำรงตำแหน่งใหม่ (2) ให้ผู้ใหญ่บ้านรายงานผลการประนีประนอมข้อพิพาทแก่นายอำเภอท้องที่ตามออบท้ายข้อบังคับนี้ทุกเดือน ในวันประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน (3) ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ข้าราชการตำรวจศักดิ์แต่ร้อยตำรวจตรีเข้าไป ภายใต้เขตอําเภอและพนักงานอัยการ ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนร่วมกันช่วยเหลือสนับสนุนให้การฝึกอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตท้องที่ เมื่อให้คำแนะนำปรึกษาแล้วให้บันทึกไว้ในสมุดตรวจการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ปค.2 ก.)

จากการศึกษาแนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาท อำนาจ หน้าที่ของตำรวจ พนักงานสอบสวน กับของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า พนักงานสอบสวน กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน มีบทบาทหน้าที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความผิดทางอาญา อำนวยความยุติธรรม มีหน้าที่ในการช่วยเหลือประชาชน รับแจ้งเหตุเบื้องต้น แนะนำประชาชน ไก่กลีบข้อพิพาท ติดตามสืบสวนหาพยานหลักฐาน ช่วยติดตามประสานงานกันในการคิดต่อราชการกับประชาชน ทำให้เกิดความสงบสุขต่อประชาชน อันเป็นต้นระบบท่องเที่ยวของประเทศ โดยการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องร่วมนือประสานกันในทางปฏิบัติ ซึ่งสามารถจัดทำเป็นแผนภูมิได้ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการติดต่อประสานงาน ระหว่างประชาชน กำนัณ ผู้ใหญ่บ้าน กับ พนักงาน สอนสวน ก่อนจะดำเนินคดีขั้นพนักงานสอนสวน

จากภาพที่ 2.2 จะทราบถึงลักษณะขั้นตอนการมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ๑ ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลต่างๆ ในการช่วยเหลือประชาชน ดังนี้

2.2.16.6 กรณีประชาชนต้องการจะติดต่อขอความช่วยเหลือหรือติดต่อกับพนักงานสอบสวนจะมีปัญหาที่เกิดขึ้น 2 กรณี คือ (1) กรณีไม่มีข้อพิพาท เช่น แจ้งเอกสารหาย แจ้งความคนหาย การขออนุญาตต่างๆ ขอคำปรึกษาเกี่ยวกับทางแพ่ง เป็นต้น (2) กรณีมีข้อพิพาท ทั้งข้อพิพาทางแพ่งและข้อพิพาทางอาญา

2.2.16.7 การติดต่อขอความช่วยเหลือกับพนักงานสอบสวน สามารถติดต่อได้โดยผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้านก่อนหรือติดต่อโดยตรงกับพนักงานสอบสวน กำนันผู้ใหญ่บ้าน เมื่อประชาชนมาติดต่อขอความช่วยเหลือ สามารถดำเนินการได้ คือ (1) กรณีไม่มีข้อพิพาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สามารถแนะนำให้ความช่วยเหลือได้เลย หากไม่สามารถช่วยเหลือได้ หรือเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนโดยตรง ก็ให้คำแนะนำในการเตรียมเอกสาร หลักฐาน เช่น การแจ้งเอกสารหาย ต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้แจ้ง หรือสำเนาเอกสารที่หาย หรือสิ่งที่จะสามารถแสดงได้ว่ามีเอกสารนั้นจริงก่อนหายไปแล้วด้วย (2) กรณีมีข้อพิพาท ทั้งข้อพิพาทางแพ่ง และข้อพิพาทางอาญา พิพาทางแพ่ง สามารถไก่กล่ำเกลี่ยข้อพิพาทได้ตามอำนาจหน้าที่ (ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานประจำปีระนองข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2530) ตกลงกันได้เรื่องยุติ หากตกลงกันไม่ได้แนะนำให้ฟ้องร้องเอง หรือแนะนำให้ไปขอคำแนะนำจากพนักงานสอบสวนต่อไป

2.2.16.8 ถ้าเป็นกรณีพิพาทางอาญา หากเป็นความผิดอาญาอันขอมความกันได้ สามารถไก่กล่ำเกลี่ยข้อพิพาทได้ตามอำนาจหน้าที่ (ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานประจำปีระนองข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2530) ตกลงกันได้เรื่องยุติ ตกลงกันไม่ได้ แนะนำให้ฟ้องร้องเอง หรือแนะนำให้ไปแจ้งความร้องทุกข์ ขอคำแนะนำจากพนักงานสอบสวน แต่ถ้าหากเป็นความผิดอาญาແนิดเดือน ก็ส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ หรือแนะนำให้ฟ้องร้องทางศาลเอง

2.2.16.9 พนักงานสอบสวน ประจำสถานีตำรวจนครบาล เมื่อประชาชนมาติดต่อขอความช่วยเหลือ โดยเข้าพบพนักงานสอบสวนโดยตรง หรือติดต่อผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการได้ คือ

1) กรณีไม่มีข้อพิพาท เช่นการแจ้งเอกสารหาย แจ้งความคนหาย การขออนุญาตต่างๆ ก็จะบันทึกไว้เป็นหลักฐานมอบเอกสารแจ้งให้ หรือหากขอคำปรึกษาเกี่ยวกับทางแพ่ง เป็นเรื่องที่เกินอำนาจก็แนะนำให้ไปติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือยื่นฟ้องร้องต่อศาลเอง

2) กรณีมีข้อพิพาท ทั้งข้อพิพาททางแพ่ง และข้อพิพาททางอาญา พิพาททางแพ่ง สามารถไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ตามอำนาจหน้าที่ ตกลงกันได้เรื่องบุคคล บันทึกไว้เป็นหลักฐาน หากตกลงกันไม่ได้แนะนำให้ยื่นฟ้องต่อศาลต่อไป

3) พิพาททางอาญา หากเป็นความผิดทางอาญาอันยอมความได้ สามารถไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ตามอำนาจหน้าที่ ตกลงกันได้เรื่องบุคคล บันทึกไว้เป็นหลักฐาน หากตกลงกันไม่ได้หากผู้เสียหายประสงค์จะร้องทุกข์รับคำร้องทุกข์ดำเนินการทางอาญาต่อไป แต่หากเป็นความผิดอาญาແผ่นดิน พนักงานสอบสวนดำเนินการรับคำร้องทุกข์สอบสวนดำเนินคดีได้เลย

2.2.16.10 การติดต่อกันโดยตรงระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านฯ กับพนักงานสอบสวนมีกรณีที่จะติดต่อกันร่วมงานกันโดยตรงมีหลายกรณี เช่น

1) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านฯ รับแจ้งเหตุเบื้องต้น แล้วรายงาน หรือแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ

2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านฯ ได้เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับคดี ส่งพนักงานสอบสวน

3) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านฯ เมื่อได้จับกุมผู้กระทำผิดอาญา นำส่งพนักงานสอบสวน

4) พนักงานสอบสวนขอความร่วมมือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านฯ ในรับสืบทัวผู้กระทำความผิด พยาน ผู้เสียหาย ช่วยรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับคดี ส่งหมายเรียก ตลอดจนเป็นคนกลางในการติดต่орาชการของประชาชนกับพนักงานสอบสวน เป็นต้น

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

2.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม มีนักวิชาการ นักวิจัยหลากหลายท่าน ได้ให้ทัศนะคติ หรือความหมายของคำว่า “การมีส่วนร่วม” ไว้ดังนี้

นิรันดร์ จงจิตเวศย์ (2527 : 159) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ก่อสู้ ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้ทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับการเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับก่อสู้ด้วย

เสน่ห์ งามริก (2527 : 22) ให้ความเห็นว่าเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ได้หมายความเพียงว่า จะดึงประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมตามที่นักวิชาการหรือองค์กรพัฒนาตั้งขึ้น แท้จริงแล้ว เพียงให้ชุมชนมีกิจกรรมและวิธีการดำเนินการของเขางเองในชุมชนพื้นฐานระดับ

ทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อบรรลุความสำเร็จตามที่ต้องการ และที่สำคัญคือการตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจของคนในฐานะผู้ได้รับจากสังคม

อกนธ. จันทรักษ์ (2528 : 155) ให้ความเห็นว่าในประเดิมการมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิดสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ความสนใจและความกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจ และความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญพ้องต้องกัน กล้ายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม (2) ความเดือดร้อนและความพึงพอใจร่วมกันที่มีอยู่ต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น พลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผนและลงมือกระทำการร่วมกัน (3) การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้ต้องรุนแรงมาก พอที่จะทำให้เกิดความริเริ่มกระทำการที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นๆ

สหประชาชาติ (United National, 1982 ; เจมส์ก็อกซ์ ปีนทอง, 2548) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า คือการที่ประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถที่จะแสดงออกซึ่งความต้องการของตน การจัดอันดับความสำคัญการเข้าร่วมในการพัฒนาและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้น โดยการเน้นที่การให้อำนาจการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท

อกกรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง (2522) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความต้องการ และทิศทางการเปลี่ยนแปลงและความคิดเห็นพ้องต้องกันเป็นส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้นต้องมีมากพอจนเกิดการริเริ่ม โครงการเพื่อการปฏิบัติ คือต้องเห็นพ้องต้องกันเป็นส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้น โดยคนที่มาร่วมกันจะมีความตระหนักรถึงการเปลี่ยนแปลง

อคิน ระพีพัฒน์ (2527) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาซึ่งความสามารถของตนเอง ในการจัดการและควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจ และสังคม ตามความจำเป็นบางอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคมในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจการกำหนดวิถีชีวิตของคนอย่างเป็นตัวของตัวเอง

องค์การอนามัยโลกและองค์การยูนิเซฟ (White, Alastair, 1982) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึงการที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่ม

เออร์วิน วิลเลียม (Erwin William, ห้างอิงใน นิศาสตร์ วินิจฉัยภาค, 2530 : 30) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า หมายถึงกระบวนการที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของประชาชนแก้ปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และการสนับสนุนคิดตามผล การปฏิบัติขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

Department of the International Economic and Social Affairs (1982 ; ห้างอิงใน สมนึก ปัญญาสิงห์, 2532 : 275 – 276) ได้กำหนดหลักการและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม ของประชาชน ไว้ดังนี้

2.3.2.1 ต้องมีข้อกำหนดความต้องการแบบปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของ กิจกรรม โดยหากกิจกรรมที่จะนำไปให้ประชาชนเป็นเรื่องใหม่ก็ต้องใช้เวลาในการกระตุ้น และเร่ง เร้าความสนใจให้ความรู้ความเข้าใจจนประชาชนยอมรับความจำเป็นและยอมรับประ予以อนุมัติ ทำการ ทำกิจกรรมเหล่านั้น

2.3.2.2 กิจกรรมต้องดำเนินการในลักษณะกลุ่ม เพื่อสร้างพลังในการรับผิดชอบ ร่วมกัน

2.3.2.3 แนวทางการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ต้องคำนึงถึงข้อความสามารถ ของประชาชนที่จะดำเนินการต่อได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาภายนอก

2.3.2.4 กิจกรรมพัฒนาที่นำเข้าไปในชุมชน ต้องมีความสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมและความพร้อมของชุมชน มีความสอดคล้องกับuhnบรรณเนียมประเมินและ วัฒนธรรมของชุมชน

2.3.2.5 การเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนโดยทั่วไปจะสามารถ รับทัศนะและความยอมรับสิ่งใหม่ได้เร็วและเป็นผู้นำที่ชาวบ้านมีความศรัทธาอยู่ในตัวอยู่แล้ว ดังนั้น การเริ่มต้นจากผู้นำจึงเป็นไปได้เร็วว่าประชาชนทั่วไป

2.3.2.6 ขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ ขั้นต้นกล่าวก็อ ร่วมหาข้อมูล ร่วมหาสาเหตุของปัญหา ร่วมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาร่วมตัดสินใจ ร่วมการวางแผน ร่วมการปฏิบัติงาน ร่วมการคิดตามผลงานจนถึงขั้นร่วมกัน บำรุงรักษาในระยะยาว

จากการจำกัดความของการให้ความหมาย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถสรุปความหมายได้ 5 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 การมีส่วนร่วมในลักษณะของตัวบุคคล ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญ ในปัจจัยบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ โดยมองประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสิ่ง สำคัญของแนวคิด เช่น การตัดสินใจ จิตสำนึก ความรู้สึกรับผิดชอบและการชูงใจ

ลักษณะที่ 2 การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มและกระบวนการ ที่มุ่งสร้าง พื้นฐานอำนาจจากการสร้างภายในหน่วยให้เป็นกระบวนการ ที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องใน ลักษณะที่ได้ให้ความสำคัญระหว่างผู้นำ ผู้ตามและองค์ที่มีประสิทธิภาพ

ลักษณะที่ 3 การมีส่วนร่วมในลักษณะของโครงการ ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญ ที่การจัดโครงการที่มีส่วนร่วมที่ดี โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมาย การถ่ายทอดระบบเทคนิค ความรู้ แบบ การกระจายเข้าสู่ประชาชน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงที่ต้องหวังประชาชนกับรัฐ

ลักษณะที่ 4 การมีส่วนร่วมในลักษณะของสถาบัน ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญใน แข่งของการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน มีการถ่ายเทหรือขยายโครงสร้างทางอำนาจของกลุ่ม ผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคมในการกำหนดรูปแบบการใช้ทรัพยากร การบริหารสถานะและ อำนาจในสังคม

ลักษณะที่ 5 การมีส่วนร่วมในลักษณะของนโยบาย ในลักษณะนี้ความสำคัญใน เรื่องการยอมรับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเบริญในสังคม แล้วนำมาใช้กำหนด เป็นนโยบายและแผนงานระดับชาติ เพื่อเป็นการประกันความมั่นคงในเรื่องของการให้การ สนับสนุนและยอมรับ การเปลี่ยนแปลง ทั้งในรูปแบบสถาบัน โครงการ กฎหมาย และอุดมการณ์ แนวคิดใหม่ๆ

2.3.3 ลักษณะการมีส่วนร่วม

ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนะไว้ดังนี้

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชน ดังนี้

(1) ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวม ตลอดจนความต้องการของชุมชน

(2) ร่วมคิดและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและคิดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน

(3) ร่วมวางแผนนโยบายหรือวางแผนงาน หรือ โครงการหรือกิจกรรมเพื่อขัดและ แก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน

(4) ร่วมการตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีข้อจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

(5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(6) ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามบีดความสามารถของคนเอง

(7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย

(8) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกสาร และรัฐบาลได้ให้ประโยชน์ได้ติดตามไป

ปรัชญา เวลาราชชี (2528) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

(1) ร่วมแสดงความคิดเห็น (2) ร่วมสละทรัพยากรวัสดุ (3) ร่วมสละแรงงาน และ (4) ร่วมสละเวลา

2.3.4 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน จากรายงานผลการศึกษาถึงรูปแบบการมีส่วนร่วม มีจุดน่าสนใจแตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

นิรันดร์ จงวุฒิเวชย์ (2527 : 183) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct participation) โดยผ่านองค์กรขั้คตั้งประชาชน (Inclusive organization) เช่นการรวมกลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มต่างๆ (2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Reclusive organization) เช่น กรรมการของกลุ่ม หรือกรรมการหนู่บ้าน และ (3) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการที่รู้สึกรู้สึก โอกาสให้ (Open participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนประชาชน (Non – representative organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานของรัฐที่เชี่ยวชาญ หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกเวลา รูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ เป็นการกล่าวในภาพรวม ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งงานด้านพัฒนาชุมชน งานด้านการเมืองการปกครอง

องค์กรอนามัยโลก (World Health Organization: WHO, 1981 ; จ้างอิงใน นิรันดร์ จงวุฒิเวชย์, 2527) ได้เสนอว่ารูปแบบที่แท้จริงหรือสมบูรณ์นั้นจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

(1) การวางแผน (Planning) ในส่วนนี้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดคริทิกาการติดตามประเมินผลและการสำคัญคือการตัดสินใจ

(2) การดำเนินกิจกรรม (Implementation) ในส่วนนี้ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดการ ควบคุมการเงินและการบริหาร

(3) การใช้ประโยชน์ (Utilization) เป็นส่วนที่ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตัวเอง และการควบคุมทางสังคม

(4) การได้รับผลประโยชน์ (Obtaining Benefits) ในส่วนนี้ประชาชนต้องได้รับการจ่ายแจกผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นฐานเท่าเทียมกันซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือวัตถุก็ได้

WHO หรือเรียกว่า World Health Organization (1981 ; อ้างอิงใน ปรัชญา เวลา茬ช์, 2528) ได้รวบรวมรูปแบบการมีส่วนร่วมได้ 3 รูปแบบใหญ่ๆ คือ

รูปแบบที่ 1 การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปของ (Spontaneous) ซึ่งเป็นโครงการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาของตัวเอง เป็นการกระทำที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก ซึ่งนับเป็นรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย

รูปแบบที่ 2 การมีส่วนร่วมแบบขักนำ (Induced) เป็นการเข้าร่วมโดยความต้องการความเห็นชอบหรือการสนับสนุนโดยรัฐบาลเป็นรูปแบบที่เป็นลักษณะโดยทั่วไปของประเทศกำลังพัฒนา

รูปแบบที่ 3 การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (Cohesived) เป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐ ภายใต้การจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือโดยการบังคับ โดยตรง รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ส่งผลให้ผู้กระทำได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

2.3.5 กระบวนการการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของบุคคลในกิจกรรมหนึ่งๆ อาจมีส่วนร่วมน้อยตอนใดขึ้นตอนหนึ่ง หรือหลายขั้นตอนก็ได้ นักวิชาการได้แบ่งขั้นตอนต่างๆ ของกิจกรรมไว้แตกต่างกันออกไป คือ

White, Alastair (1982 ; อ้างอิงจาก อนุภาพ ถิรลาก, 2528) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 3 มิติ คือ

มิติที่หนึ่ง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะไร้ควรทำและทำอย่างไร

มิติที่สอง มีส่วนร่วมเสียงสะ荡ในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ

มิติที่สาม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ทั้งยังได้เพิ่มเติมอีก ว่าสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมในประการที่ 4 ที่ควรนำมาพิจารณา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานที่ทำไป

Cohen, J. and N.t. Uphoff (1997 ; อ้างอิงใน อารย์พันธ์ จันทร์สว่าง, 2522) ได้แบ่งประเภทการมีส่วนร่วมไว้เป็น 4 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่ม ตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

ประเภทที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ

ประเภทที่ 3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัฒนธรรม ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

ประเภทที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จึงกล่าวได้ว่า ขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ควรเริ่มต้นแต่การเกิด การค้นปัญหา และสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากความหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมที่กล่าวมานี้ สรุปได้คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ก็คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ถึงปัญหา หาวิธีการ และแนวทางการแก้ไข โดยร่วมกันตัดสินใจ และวางแผน รวมตลอดจนถึงการปฏิบัติตามกิจกรรม หรือโครงการต่างๆ และการติดตามประเมินผล

2.3.6 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

นักวิชาการ นักวิจัย หลายท่านได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ว่ามีหลายอย่าง หลายประการ สรุปได้ดังนี้

อนุภาพ ลิรลาก (2528 : 21 – 22) กล่าวถึงเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกิดจากพื้นฐานของประชาชน 4 ประเภท คือ (1) ประชาชนต้องมีความสามารถที่จะมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนต้องมีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น ประชาชนต้องมีความสามารถในการค้นหา ความต้องการ วางแผน จัดการ บริหารองค์กร และการใช้ทรัพยากรในที่สุด (2) ประชาชนจะต้องมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และภัยภาพ ที่เปิดโอกาสให้เข้ามีส่วนร่วม (3) ประชาชนต้องมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีความเข้าใจเห็นประโยชน์ในการเข้าร่วม จะต้องมีใช้การบังคับหรือผลักดันให้เข้าร่วม โดยที่ประชาชนนิได้ประสงค์จะเข้าร่วมในนัยหนึ่งนัยใด และ (4) ประชาชนจะต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีโอกาสที่จะเข้าร่วม ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนในการตัดสินใจ และกำหนดกิจกรรมที่ตนต้องการระดับที่เหมาะสม ประชาชนจะต้องมีโอกาสและความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตัวเอง

จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความเชื่อ ค่านิยม นิสัย ประเพณี ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด รวมทั้งการได้รับการยอมรับหรือการสนับสนุนจากผู้อื่น เป็นปัจจัยซึ่งเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น

3.3.7 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการ นักวิจัย หลายท่าน ได้ศึกษาพบว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยหลักประการ สรุปได้ดังนี้

นิพัทธ์เวช สีบแสง (2526 : 3 – 13) ได้สรุปว่า กระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการค้นหา หรือกำหนดปัญหาของชุมชน (2) การมีส่วนร่วมในการแสวงหาสาเหตุของปัญหา (3) การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน

เงินศักดิ์ ปืนทอง (2548 : 53 – 68) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนบท 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ (2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตลอดจนกระบวนการพัฒนา (3) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามโครงการพัฒนา และ (4) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

วิรัช วิรัชนิกาภรณ์ (2530) กล่าวว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาชุมชนบทที่ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง ศึกษาชุมชนหรือที่เรียกว่า ขั้นการค้นปัญหา และความต้องการของชุมชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่พัฒนาจากหน่วยงานของภาครัฐ หรือเอกชนเข้าไปในชุมชน เพื่อศึกษาและเรียนรู้ถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในชุมชน ตลอดจนถึงการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มารับรู้ให้เป็นข้อมูลองในการพัฒนาชุมชนนั้นๆ

ขั้นตอนที่สอง เป็นการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาโดยมีการรวมกลุ่มกัน อกิจกรรม เถียง แสดงความคิดเห็นหรือที่เรียกว่า ประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนพัฒนา

ขั้นตอนที่สาม เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนหรือวิธีการที่ได้ร่วมกันตัดสินใจ มาแล้วจากขั้นตอนที่ สอง ตามสภาพที่ผ่านมา

ขั้นตอนที่สี่ ขั้นการประเมินผลงาน ในขั้นนี้ เจ้าหน้าที่และชาวบ้านจะร่วมกันกำหนดตอนย่อยๆ ต่างๆ ในการประเมินผลตลอดจนคุณภาพปัญหาข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้น ไประหว่าง การประเมินผล

สรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมนี้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการค้นหา ปัญหาและสาเหตุของปัญหา (2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหา (3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน และ (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

3.3.8 วิธีการวัดการมีส่วนร่วม

ในการพัฒนาที่จำแนกถักยณะพฤติกรรมการมีส่วนร่วมตามแนวความคิดที่เสนอในเบื้องต้น สามารถนำไปประกอบการกำหนดกรอบความคิด ในการศึกษาวิจัย ได้เป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือ ได้เนื่องจากวิธีการ ดังนี้ (อัครบุตร อัครสุขบุตร, 2548) (1) วัดตามประเภทของกิจกรรมหรือขั้นตอนของการมีส่วนร่วม (2) วัดตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม เป็นวิธีการวัดที่เป็นผลจากการศึกษา ค้นคว้า ตามหลักการพัฒนาโดยแท้จริง

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมตามแนวความคิดที่จะเสนอ ผู้วิจัยได้ว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครอง ในระดับตำบล และ หมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของของพนักงานสอบสวนแบบออกได้เป็น 5 ดังนี้ (บคพล อินทฤทธิ์, 2545) (1) ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น (2) ด้านการช่วยเหลือแนะนำประชาชน (3) ด้านการ ໄกส์เลื่อนข้อพิพาท (4) ด้านการช่วยเหลือสืบสวนตามหาพยานหลักฐาน และ (5) ด้านการช่วยคิดต่อประสานงานระหว่าง ประชาชนกับพนักงานสอบสวน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้าน ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังนี้

เสน่ห์ สุขุม (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางประการที่มีความสัมพันธ์ กับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจด้านงานสอบสวน สถานี ตำรวจนครบาลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยถักยณะส่วนบุคคล พบว่าสถานภาพ ตำแหน่งปัจจุบันร้อยละ 92.1 มีอายุระหว่าง 41 – 51 ปี ร้อยละ 46.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 67.7 สถานภาพสมรสปัจจุบันอยู่ด้วยกันร้อยละ 98.4 ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 48.8 มีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 88.2 และมีรายได้ต่ำกว่า 2800 บาท ร้อยละ 49.6 ด้าน จิตวิทยาสังคม พบว่าด้านบุคคลิกภาพ ระดับดีมาก ร้อยละ 48.8 ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับตำรวจ ระดับดีปานกลาง ร้อยละ 59.1 และด้านประสบการณ์เกี่ยวกับคดี ระดับดีปานกลาง ร้อยละ 49.6 ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจด้านงานสอบสวน พบว่า ระดับ ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจด้านงานสอบสวน มี 5 ดัชนีแปรคือ ปัจจัยด้านถักยณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง อาชีพ และด้านจิตวิทยาสังคม โดยรวม ด้านบุคคลิกภาพ และด้านประสบการณ์เกี่ยวกับคดี มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จักรพงษ์ พองซัย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการบริหารงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของสถานีตำรวจนครบาลในสังกัดตำรวจนครบาลในจังหวัดเลย ผลรวมทั้งหมดของบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการบริหารงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด “มาก” และระดับของบทบาทการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆปรากฏผล ดังนี้ (1) บทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการบริหารด้านการวางแผนและปฏิบัติตามแผน พบว่า อよู่ในระดับ “น้อย” ในขณะที่ด้านการตัดสินใจและการประสานงานต่างๆ พบว่าอよู่ในระดับ “มาก” (2) บทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการบริหารทั้งในด้านวิธีการดำเนินงานและการกระจายอำนาจสู่เบื้องล่างต่างๆ พบว่าอよู่ในระดับ “มาก” (3) บทบาทของประชาชนในการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารด้านการอำนวยการสนับสนุน การให้กำลังใจและรางวัล และการประเมินผล พบว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับ “มาก” และ (4) บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งหมด พบว่าอよู่ในระดับ “น้อย” คือการสอบถาม การจับกุม และการสอบถาม อよู่ในระดับ “น้อย” ส่วนการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับ “มาก”

พัฒนา จันทร์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทพนักงานสอบสวนในการอำนวยความยุติธรรมเบื้องต้น ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่สำคัญได้แก่ พนักงานสอบสวน ยังขาดการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน ยังไม่มีมนุษย์สัมพันธ์เท่าที่ควร ยังไม่มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบงานในหน้าที่ มีภาระหนักสิน และมีภาระงานไม่สมคุกันจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ แนวทางการพัฒนาบทบาทของพนักงานสอบสวนนั้น ในการอำนวยความยุติธรรมเบื้องต้น ซึ่งเป็นผลทำให้พนักงานสอบสวน มีความรู้ ทักษะคติ และปฏิบัติงานที่ดีขึ้น โดยการจัดกิจกรรมแทรกแซงดังกล่าวเป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้ได้

สุรชัย ศุภยอด (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามโครงการตัวรวจชุมชนประจำตำบล : กรณีศึกษาตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันอาชญากรรมตามโครงการตัวรวจชุมชนประจำตำบล และมีส่วนร่วมต่อการป้องกันอาชญากรรมตามโครงการตัวรวจชุมชนประจำตำบล แต่มีส่วนร่วมต่อการป้องกันอาชญากรรมตามโครงการตัวรวจชุมชนประจำตำบลในระดับ ปานกลาง และพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับศึกษา อาชีพ รายได้ เนลี้ยงเดือน แนะนำการพัฒนาสมรรถที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการป้องกันอาชญากรรมตามโครงการตัวรวจชุมชนประจำตำบล แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 และประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันอาชญากรรมตามโครงการตัว应用查看ชุมชนประจำตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ชัยชัย พันธ์พิภุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่เข้ารับการติดต่อกับพนักงานสอบสวน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลพิษณุโลก แต่ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคอยู่หลายประการ อาทิ เช่น ระเบียบกำลัง ข้อมูลค้นค่าต่างๆ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้บุคคลากรไม่เพียงพอ เป็นต้น สำหรับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในปัจจุบัน จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข และต้องมีการพัฒนาระบบการสอบสวนใหม่ ตลอดจนการบริหารงานด้านการสอบสวน ต้องสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ไม่ใช้คติดอกนกภูระเบียบเก่าๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารงานสอบสวนจำต้องสำนึกรถึงการมีส่วนร่วม และการตรวจสอบของประชาชนตลอดเวลาด้วย

ยศพล อินทฤทธิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ควรจะเป็นในอนาคต ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่เป็นอยู่ ตามกฎหมายที่กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ได้ปฏิบัติจริง หรือสามารถปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางในทุกด้าน สำหรับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในปัจจุบัน พบว่าค่าตอบแทนน้อย ไม่สมดุลกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานมากที่สุด ส่วนบทบาทที่ควรจะเป็นในอนาคตของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรเพิ่มนบทบาทให้มากขึ้นในทุกด้าน โดยบทบาทด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย เป็นบทบาทที่ควรให้ความสำคัญมากที่สุดในอนาคต สำหรับข้อเสนอแนะ ในสภาพการณ์ปัจจุบัน ที่สังคมกำลังเผชิญกับปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และปัญหาทางด้านสังคม เช่น ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหามعاملยากจน ปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะต้องได้รับบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยควรเน้นหนักและให้ความสำคัญกับบทบาทด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ควบคู่ไปกับบทบาทตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

ฐิติพงศ์ อนุพงศ์พิพัฒน์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจนครบาลชลบุรีในการไกด์เกลี่ยคืออาญา ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลพนักงานสอบสวน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ และมีศักดิ์ตำแหน่งโท มากที่สุด ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 7 – 9 ปี ขึ้นไป มีรายได้ 15,001 ถึง 20,000 บาท ปริมาณคดีที่รับผิดชอบไม่เกิน 10 คดี (2) ปัจจัยด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน พบว่า พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับหลักกฎหมายอาญาและกฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติในการ

สอนส่วนและความรู้เกี่ยวกับกระบวนการไก่ล่าเกลี้ยในระดับปานกลาง (3) ปัจจัยด้านคดีอาญา จากการศึกษาพบว่า คดีส่วนใหญ่ที่พนักงานสอบสวนมักจะพบและต้องทำการไก่ล่าเกลี้ยอยู่เป็นประจำ คือ คดีความปรบกันไทย สำหรับฐานความผิดที่พบมากที่สุดคือ ความผิดฐานขับรถโดยประมาท อัตราโทษของคดีที่พบมากที่สุด คือ ใช้อัตราโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้กระทำผิดและผู้เสียหายจะมีอาชญากรรมต่อ สิบแปดปี ขึ้นไปมากที่สุด คดีที่พบ จะเป็นคดีที่ผู้ต้องหากระทำโดยประมาทมากที่สุด และมักจะเป็นคดีที่มีเหตุยกเว้นไทย การกระทำผิดส่วนใหญ่จะเป็นคดีที่ไม่ใช่การพยาบาลกระทำผิด มีผู้กระทำผิด มักจะมีเพียงคนเดียว และจะเป็นการกระทำผิดครั้งแรกมากที่สุด คู่กรณีส่วนใหญ่จะไม่รู้จักกันมาก่อน สำหรับคดีที่เป็นข้อพิพาทนี้ นักจะเป็นคดีที่มีความขัดแย้งที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ และคดีจะมีบุคคลภายนอกเข้ามายกเว้นมีลักษณะของผู้มีอำนาจในการช่วยเหลือในการตัดสินใจมากที่สุด และมักจะเป็นคดีที่มีค่าเสียหาย หรือค่าทดแทนมากที่สุด

อัตรบุตร อัตรสุขบุตร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฯสภาพดิบ ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า (1) การป้องกันปัญหาฯสภาพดิบของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ได้มีส่วนร่วม ป้องกันปัญหาฯสภาพดิบ อยู่ในระดับ มากที่สุด ในประเด็นต่อไปนี้คือ การประกาศชี้แจงถึงโทยกข ของยาสภาพดิบผ่านหอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายในหมู่บ้านร้อยละ 41.0 รองลงมาคือ ปฏิบัติคนให้เป็นตัวอย่างแก่ชุมชนในการไม่เกี่ยวข้องกับยาสภาพดิบ ร้อยละ 36.9 และการมีส่วนร่วมป้องกันยาสภาพดิบที่กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ไม่ได้ปฏิบัติ คือเป็นวิทยากรการบรรยายเรื่องยาสภาพดิบตามโรงเรียน ร้อยละ 5.2 (2) การแก้ไขปัญหาฯสภาพดิบของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ได้มีส่วนร่วม แก้ไขปัญหาฯสภาพดิบ อยู่ในระดับมาก ในประเด็นต่อไปนี้คือ ยอมรับและซักชวนผู้อื่นให้ยอมรับผู้ผ่านการบำบัดยาสภาพดิบ ให้กลับเข้าสู่ชุมชน ร้อยละ 63.5 รองลงมาคือ แนะนำแนวทางในการแก้ไขปัญหาชีวิตแก่ผู้ติดยาสภาพดิบ ร้อยละ 50.6 และการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาฯสภาพดิบที่กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ไม่ได้ปฏิบัติคือ การแจ้งข้อมูลผู้ติดยาสภาพดิบแก่เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ร้อยละ 7.7 (3) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฯสภาพดิบ พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีอาชญากรรม มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฯสภาพดิบ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากการศึกษาในวิจัยในประเทศ พบร่วมดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งส่วนใหญ่สอดคล้องกับสมนติฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง อาชีพ ด้านบุคคลิกภาพ และประสบการณ์

เกี่ยวกับคดี ส่วนสภาพปัจจุบันที่พบเกี่ยวกับพนักงานสอบสวน คือ พนักงานสอบสวนไม่มีมุขย์ สัมพันธ์เท่าที่ควร พนักงานสอบสวนยังขาดการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

- คุณลักษณะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
- 1) ระดับการศึกษา
 - 2) ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง
 - 3) เพศ
 - 4) ระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

- การมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน 5 ด้าน
- 1) การรับแจ้งเหตุเบื้องต้น
 - 2) การช่วยเหลือ แนะนำประชาชน
 - 3) การไก่เกลี้ยข้อพิพาท
 - 4) การช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน
 - 5) การช่วยគัดความประسانงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวความคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลชาระ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่รับปีกของสถานีตำรวจนครบาลชาระ จังหวัดอุบลราชธานี เขตพื้นที่จำนวน 2 ตำบล 30 หมู่บ้าน ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 ประชากร คือ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในเขตอำเภอวารินชำราบ ที่อยู่ในอำนาจการสอบสวนของสถานีตำรวจนครบาลชาระ ประกอบไปด้วย กำนัน 15 คน ผู้ใหญ่บ้าน 177 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 384 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 576 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในเขตอำเภอวารินชำราบ ที่อยู่ในอำนาจการสอบสวนของสถานีตำรวจนครบาลชาระ ในตำบลคำน้ำแข็ง และตำบลแสนสุข จำนวน 90 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ประชากร (Population) และกลุ่มตัวอย่างคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองในเขตพื้นที่ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 90 คน การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.1 จำนวนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่ อำเภอวาริชาราน จังหวัดอุบลราชธานี

ที่	ตำบล	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน(คน)
1	แสนสุข	60
2	คำนำแขงบ	30
รวม		90

3.2 เครื่องมือเครื่องใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บทบาทหน้าที่ของพนักงานสอบสวน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากนั้นก็สร้างแบบสอบถามด้วยการกำหนดขอบเขตของข้อคำถามให้ครอบคลุม องค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงระดับความร่วมมือ และจะได้นำมาเสนอคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบแนะนำและแก้ไขปรับปรุง มีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถาม ตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับ ตำบล หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาล จังหวัด อุบลราชธานี ประกอบด้วยด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น ด้านการช่วยเหลือประชาชน ด้านการไถ่เกลี่ยข้อพิพาท ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน และด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน แบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิกิร์ท (Likert Rating Scale) (บุญชุม ศรีสะคาด, 2535) มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 5 ด้าน รวม 20 ข้อ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเกิดเกี่ยวกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะปัญหา และอุปสรรค ในความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำนวน 5 ข้อ รายละเอียด ดังนี้

3.2.2 ตัวแปรปัจจัยที่ทำการศึกษา

ตัวแปรปัจจัยที่ทำการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และ ตัวแปรตาม (Dependent Variable) รายละเอียด ดังนี้

3.2.2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) จำนวน 4 ตัวแปร คือ

1) เพศ

2) อายุ หมายถึง อายุของแต่ละคน เกณฑ์การนับเป็นปี

3) ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาสูงสุด

4) ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลาที่ในตำแหน่ง กำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน นับระยะเวลารวมกันทุกตำแหน่งหลาบสมัย

3.2.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) จำนวน 1 ตัวแปร ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์ในการวัดคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้ (รัวชชัย นามสันติวงศ์, 2538)

ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

3.3.1 ทำหนังสือถึงและเข้าพบ ปลัดอำเภอวารินชำราบ และนายอำเภอวารินชำราบ เพื่อขออนุญาตทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่ตลอดจนขอคำแนะนำและขอความอนุเคราะห์ในการแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือขออนุญาตเก็บข้อมูล เพื่อทดลองใช้เครื่องมือวิจัยและทำการวิจัยตามลำดับ

3.3.2 นำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเข้าทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง ในวันประชุมกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน โดยก่อนแจกแบบสอบถาม ได้ขอร้องวัดถูกประสงค์ทำความเข้าใจ ให้ทราบก่อน จึงให้ตอบแบบสอบถาม และติดตามนำไปเก็บข้อมูลเอง กรณีผู้ที่ไม่มาในวันประชุม

3.3.3 รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้จากการเก็บข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ว นำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อธิบายข้อมูลทั่วไปใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.2 การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากช่วงคะแนนเฉลี่ยดังนี้ (บุญชน ครีศรอาด, 2535 : 100)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

3.4.3 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน วิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้ F – test (One – Way ANOVA) โดยกำหนดคันบัญชีทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วย วิธีการ LSD (Least Significant Difference)

3.4.4 การรวบรวม ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ในการมีส่วนร่วม ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ใช้วิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหา และแยกแยะความคิดเห็น

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาล จังหวัด อุบลราชธานี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน ด้านการไก่เกลี้ยข้อพิพาท ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน และด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน แบบ Rating Scale 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค
ในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาล จังหวัด
อุบลราชธานี ใน 5 ด้าน ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน ด้าน
การไก่ล่าเกลี้ย ข้อพิพาท ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน และด้านการช่วยติดต่อ
ประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน

3.5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน มีขั้นตอน ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ให้ออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือไปยังองค์กรบริหารส่วนตำบลคำน้ำ**
แซบ และเทศบาลตำบลแสนสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง

**ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการแยกแบบสอบถามให้กับเจ้าพนักงานฝ่าย
ปกครอง และผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้องคืน จำนวน 90 ฉบับ**

**ขั้นตอนที่ 3 ลงทะเบียนข้อมูล (Coding) เพื่อเตรียมไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วย
โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป**

3.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทำงานสถิติ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้มามาวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูลด้วย
วิธีการทำงานสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งมีการวิเคราะห์ มี
ดังนี้

**ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการ
ดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ด้วยการหาความถี่และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตาราง
และความเรียง**

**ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองต่อการปฏิบัติงานของเจ้า
พนักงานสอบสวน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตาราง
และความเรียง**

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงาน ของพนักงานสอบสวน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ และนำเสนอในรูปตาราง และความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย
- 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค
- 4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ระบบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F –distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าโดยประมาณของความแปรปรวน (Mean Square)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สำรวจ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง และประชาชน ต่อการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลราชดำเนิน จังหวัดอุบลราชธานี ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและประชาชน จำนวน 24 คน ได้แก่ (1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ 4 คน (2) กลุ่มกำนัน 2 คน (3) กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน 6 คน (4) กลุ่มผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง 6 คน และ (5) ประชาชนทั่วไป 6 คน

4.5.1 ความร่วมมือของประชาชนต่องานสอบสวนในทรรศนะของตำรวจ

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ปัญหาความร่วมมือของประชาชนที่พบ เจอในระหว่างการสอบสวนหรือการดำเนินการคดีอาญา ล้วนส่วนใหญ่ประชาชนที่เป็นพยาน ไม่ให้ ข้อมูลตามความเป็นจริง ให้การ梧กวน อีกทั้งหลีกเลี่ยงการซื้อตัวผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัย เพราจะกลัว ผลกระทบต่อตนเอง นอกจากนี้เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปพูดถึงที่บ้านกลับพบและไม่ออกมายืนยัน เจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกทั้งออกหมายเรียกก็ไม่มาพบตามหมายเรียก

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเบื้องต้น ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะ ดำเนินการแก้ปัญหาโดยอาศัยข้อกฎหมายให้ประชาชนฟังว่าหากให้การอันเป็นเท็จจะมีโทษตาม กฎหมายให้การคุ้มครองพยาน และอำนวยความสะดวกในการมาให้ข้อมูลหรือแจ้งเหตุการณ์ให้ ประชาชน

กำนัน มีความคิดเห็นว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือคดีอาญาที่ผ่านมาคดีของเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบส่วนใหญ่จะมีประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้จากหลาย ๆ คดีที่ปิดลงได้ แต่ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายคดีอาญามากกว่า กำนัน มีความคิดเห็นว่า เมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ ความสนใจ และไม่กล้าเข้ามายุ่งเกี่ยว เพราะมองว่าไม่ใช่หน้าที่หรือเรื่องของตนเอง ถ้าเข้าไป เกี่ยวข้องอาจเกิดผลกระทบต่อตนเองได้ นอกจากนี้ผู้กระทำผิดเป็นคนในครอบครัว เป็นญาติหรือ คนในชุมชน ชาวบ้านจึงไม่กล้าที่จะแจ้งเบาะแสหรือการกระทำผิดของบุคคลดังกล่าว เพราจะกลัวว่า ครอบครัว ชุมชนจะได้รับผลกระทบตามมา ขณะที่ผู้ใหญ่บ้าน และกำนันอีกส่วนหนึ่ง มีความ คิดเห็นว่า ที่ผ่านมาถ้ามีเจ้าหน้าที่สำรวจเข้ามายื่นความร่วมมือกับประชาชนหรือผู้นำชุมชนก็จะให้ ความร่วมมือ เพราะเห็นว่า เป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ทั้งนี้เพื่อทำให้สังคมสงบสุข และ ขัดคุณไม่คืออกไปจากสังคมสำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้นำชุมชน เสนอแนะว่า ควร ชี้แจงให้ประชาชนได้รับรู้ถึงกฎหมาย หรือการกระทำความผิดต่างๆ นั้นมีผลกระทบต่อสังคมอย่าง ใบหน้า และในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชนควรกระทำอย่างไรบ้านเพื่อให้ชุมชนสงบสุข ปลดปล่อยจาก

อาชญากรรมต่างๆ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนบ้าง เพื่อให้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจนอกจากนี้

กำนัน และผู้ใหญ่บ้านเสนอแนะว่า การที่จะทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตรวจໄດ้เจ้าหน้าที่ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการให้บริการประชาชน โดยการเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีความเต็มใจในการให้บริการประชาชน มีความกันเอง ให้บริการด้วยรอยยิ้ม และไม่ใช้อำนาจคดเข้มแหงบังคับประชาชน ถ้าทำเช่นนี้ได้ย่อมทำให้ประชาชนเต็มใจที่จะเข้าร่วมในกระบวนการสอบสวนทางคดีอาญาอย่างเต็มใจ

4.5.2 ความเข้าใจต่อคำว่า “การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน”

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน” คือ การที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทอง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกทอง ร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทองให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีอาญา/หารจต่อพนักงานสอบสวน ตลอดจนการมาพบพนักงานสอบสวนเมื่อเรียกให้มาพยาน และการขยับย่อนเป็นพยานในคดีต่างๆ ด้วยความเต็มใจ นอกเหนือนี้พนักงานสอบสวนมีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคือ การเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทอง รวมทั้งประชาชนในกิจกรรม กระบวนการสอบสวนในคดีอาญา ซึ่งการมีส่วนร่วมมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเป็นพยาน การให้ข้อมูล แจ้งเบาะแส เป็นต้น

กำนัน มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคือของพนักงานสอบสวน คือการที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทองให้ความร่วมมือในการชี้เบาะผู้กระทำความผิด เป็นพยานให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด ตลอดจนร่วมกันป้องกันเหตุการณ์ต่างๆ อาทิ ปัญหายาเสพติด ไม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน

ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ส่วนหนึ่ง มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคือ คือการที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทองให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการแจ้งเบาะแสผู้กระทำความผิด ร่วมสอดส่องคุ้มครองผู้กระทำความผิด เช่น ผู้ค้า ผู้ส่ง ยาเสพติด

4.5.3 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม

เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคืออาญาของพนักงานสอบสวนมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างมาก เพราะ

การรวบรวมพยานหลักฐานต้องอาศัยพยานบุคคลในการพิจารณาคดี ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องอาศัยความร่วมมือต่างๆ จากผู้นำชุมชนและประชาชนอยู่มากหลายด้าน หากขาดความร่วมมือจากประชาชนผู้ที่จะมาเป็นพยานในคดีต่างๆแล้ว พนักงานสอบสวนจะไม่สามารถทราบข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ถูกต้อง อันจะนำมาสู่พยานหลักฐานค้างๆ เพื่อใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดได้

しながら มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการการสอบสวนมีความสำคัญมาก เพราะเมื่อเกิดคดีอาญาต่างๆ ขึ้น ผู้ที่เห็นเหตุการณ์ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนในพื้นที่ที่เกิดคดี ดังนั้นถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถปิดคดีหรือนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางกฎหมายได้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูล เป็นพยาน และชี้ตัวผู้กระทำความผิด

ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองมีความเห็นว่า ความร่วมมือของประชาชนต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมมาก เพราะประชาชนสามารถให้ข้อมูลค้างๆกับพนักงานสอบสวนได้ อีกทั้งประชาชนเป็นคนในชุมชน รับรู้ และเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งน่าจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

ประชาชนอีกส่วนหนึ่ง มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองมีความสำคัญมาก เพราะเป็นผู้นำชุมชน และสามารถสอบถามประชานบางคนรู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น น่าจะเป็นที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

4.5.4 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับต้นลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในปัจจุบันอยู่ในระดับที่ดีแล้วหรือยัง เพราะเหตุใด

เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนในปัจจุบัน อยู่ในระดับดี เพราะ ด้วยภาระหน้าที่เป็นผู้นำชุมชน และการรับรู้ข่าวสารของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในปัจจุบันอยู่ในระดับดี และสามารถติดต่อทำงานได้สะดวกในการประสานงาน ถึงแม้ว่าประชาชนเองมีความรู้สึกว่าไม่อยากเป็นพยาน เพราะถือว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก และไม่อยากนำตัวเข้าไปผูกพันกับคดีซึ่งเป็นเรื่องเสียเวลา แต่เมื่อได้รับการประสานงานกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือคือขึ้น

นอกจากนี้ พนักงานสอบสวน ยังมีความคิดเห็นว่า ที่ผ่านมาจะมีเพียงประชาชนเพียงบางส่วนเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาชญากรรม อีกทั้งมีประชาชนอีกส่วนหนึ่งที่ให้ความร่วมมือ แต่กลัวความไม่ปลอดภัยจากผู้กระทำความผิด

しながら มีความคิดเห็นว่า ประชาชนน่าจะให้ความร่วมมือในกระบวนการทางคดี ถ้าเจ้าหน้าที่มีกลวิธีที่ให้การยอมรับจากประชาชน อาทิ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าจะปลอดภัยถ้าได้ให้ความร่วมมือกับประชาชน และที่ผ่านมาการทำการคดีอาญาต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จ และปีกดีได้ เพราะได้ประชาชนเป็นผู้ให้ความร่วมมือ จึงน่าจะบอกว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวนอยู่ในระดับดี

ประชาชนบางส่วน มีความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในปัจจุบันนี้ ทำให้ประชาชน มีความกล้าในการให้ความร่วมมือ เพราะผู้นำชุมชนเป็นผู้ประสานงานในการช่วยไกล่เกลี่ยเรื่อง ต่างๆ แม้ว่าในบางกรณีประชาชนซึ่งมีความรู้สึกไม่ดีในบางเรื่อง เช่น ถูกตำรวจข้อก咽ยาเสพติด ป้ายสีว่าเป็นกระทำการความผิดหรือผู้สมรู้ร่วมคิดกับผู้กระทำการด้วย ซึ่งเหตุการณ์นี้พบเห็นได้ทั่วไป และ ชาวบ้านก็รับรู้และเข้าใจ จึงไม่กล้าที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

4.5.5 ประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

ประเด็นคำถามข้อนี้ มีเพียง กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน บางส่วนเท่านั้นที่แสดงความ คิดเห็น โดยเห็นว่า ที่ผ่านจะมีน้อยมากที่จะเข้าร่วมหรือให้ข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเจ้าหน้าที่ ตำรวจไม่ได้มารอความร่วมมือ หรือขอความช่วยเหลือ แต่จะมีบางเมืองเห็นการกระทำการความผิด เช่น การทะเลวิวาท การทำร้ายร่างกาย การมัวสูบของเด็กวัยรุ่น และปัญหายาเสพติด ในชุมชน ในฐานะที่เป็นผู้นำชุมชนก็จะดำเนินการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรับทราบ และให้มาดำเนินการจัดการ กับปัญหา

4.5.6 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงาน สอบสวนประเด็นคำถามข้อนี้มีเพียงเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เสนอความคิดเห็นว่า ควรการปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนต่อการ สอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ดังนี้ (1) เรื่องค่าตอบแทนในการที่ประชาชนต้องมาให้ ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวน (2) เรื่องการคุ้มครองความปลอดภัยของพยาน และ (3) การ สืบพยานควรสืบลับหลังผู้ต้องหาได้

4.5.7 ข้อเสนอแนะในการด้านอื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนต่อการ สอบสวนคดีของพนักงานสอบสวน

เจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้ข้อเสนอแนะในการด้านอื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจาก ประชาชนต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ดังนี้ (1) ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ในเรื่องการเป็นพยานให้ประชาชนรับทราบ และเข้าใจ (2) ต้องมี การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันกับประชาชนให้มากขึ้น

กำหนด ได้เสนอแนะว่า ทางหน่วยงานด้านการป้องกันประเทศ หรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหน่วยงาน และวัฒนธรรมของเจ้าหน้าที่สำรวจ ให้อิสระในการทำงานเพื่อประชาชน รับใช้ประชาชน (ไม่ใช่ให้ประชาชนรับใช้เจ้าหน้าที่สำรวจ) ทำงานในเชิงรุก เจ้าถึงประชาชน กลุ่มเป้าหมาย ให้บริการเป็นกันเองกับประชาชน ไม่ใช่อ่านาจ และการมีคดีประชาชน ล้าเป็น เช่นนี้ได้ จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอนส่วนคดีอาญาของเจ้าหน้าที่สำรวจมากขึ้น

ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ได้ข้อเสนอแนะในการด้านอื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิด ความร่วมมือจากประชาชนต่อการสอนส่วนคดีอาญาของพนักงานสอนส่วน ดังนี้ (1) เจ้าหน้าที่สำรวจควรดำเนินงานด้วยความรวดเร็ว และเป็นธรรม เมื่อได้รับแจ้งเหตุจากประชาชน (2) ควร กำหนดหรือสร้างหลักประกันในชีวิตและทรัพย์สินของพยานที่ให้ข้อมูลหลักฐานที่เป็นประโยชน์ ต่อเจ้าหน้าที่สำรวจอย่างเป็นรูปธรรม และ (3) เจ้าหน้าที่สำรวจควรสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ ประชาชนได้รับรู้ และเห็น เช่น การใช้คำพูดที่สุภาพเรียบร้อย ไม่กดซี่บ่งเบงประชาชน มีความเป็น ธรรม โปร่งใส

กล่าวโดยสรุป ภาพจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำรวจที่ปฏิบัติงานด้านการ สอนส่วน ถึงการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการ ปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วนนั้นทั้งเจ้าหน้าที่สำรวจ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันคือ เจ้า พนักงานฝ่ายปกครองให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สำรวจในระดับดี และประชาชนบางไม่ค่อยให้ ความร่วมมือในการเป็นพยาน การให้ข้อมูลข่าวสารแก่เจ้าหน้าที่สำรวจมากนัก ทั้งนี้ เพราะ ประชาชนบางมองว่าไม่ใช่หน้าที่หรือเรื่องของตนเอง เมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องอาจส่งผลกระทบต่อชีวิต และทรัพย์สินได้ ขณะเดียวกันทางหน่วยงานสำรวจยังไม่เคยมีกิจกรรม หรือโครงการที่ให้ความรู้แก่ ประชาชนในด้านกฎหมาย ระบุยน ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลสารแก่เจ้าหน้าที่สำรวจ การ เป็นพยานชี้ตัวผู้กระทำความผิด หรือแม้กระทั้งแต่การให้การคุ้มครองพยานของเจ้าหน้าที่สำรวจ ซึ่ง ที่ผ่านมาประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นพยานต่างกลัวในความไม่ปลอดภัยของตนเอง จึงไม่กล้าที่จะให้ ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สำรวจ ขณะเดียวกันก็กลัวว่าจะถูกคิดว่าป้ายสีความผิดให้ ซึ่งก็พบเห็นได้ บ่อยครั้งในสังคมไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สำรวจ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง และประชาชน ต่อการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลราชดำเนิน จังหวัดอุบลราชธานี ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและประชาชน จำนวน 24 คน ได้แก่ (1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ 4 คน (2) กลุ่มกำนัน 2 คน (3) กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน 6 คน (4) กลุ่มผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง 6 คน และ (5) ประชาชนทั่วไป 6 คน

4.5.1 ความร่วมมือของประชาชนต่องานสอบสวนในทรรศนะของตำรวจ

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ปัญหาความร่วมมือของประชาชนที่พบ เจอในระหว่างการสอบสวนหรือการดำเนินการคดีอาญา ล้วนส่วนใหญ่ประชาชนที่เป็นพยาน ไม่ให้ ข้อมูลตามความเป็นจริง ให้การ梧กวน อีกทั้งหลีกเลี่ยงการซื้อตัวผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัย เพราจะกลัว ผลกระทบต่อตนเอง นอกจากนี้เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปพูดถึงที่บ้านกลับพบและไม่ออกมายืนยัน เจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกทั้งออกหมายเรียกก็ไม่มาพบตามหมายเรียก

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเบื้องต้น ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะ ดำเนินการแก้ปัญหาโดยอาศัยข้อกฎหมายให้ประชาชนฟังว่าหากให้การอันเป็นเท็จจะมีโทษตาม กฎหมายให้การคุ้มครองพยาน และอำนวยความสะดวกในการมาให้ข้อมูลหรือแจ้งเหตุการณ์ให้ ประชาชน

กำนัน มีความคิดเห็นว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือคดีอาญาที่ผ่านมาคดีของเจ้าหน้าที่ สำรวจส่วนใหญ่จะมีประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้จากหลาย ๆ คดีที่ปิดลงได้ แต่ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายคดีอาญามากกว่า กำนัน มีความคิดเห็นว่า เมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ ความสนใจ และไม่กล้าเข้ามายุ่งเกี่ยว เพราะมองว่าไม่ใช่หน้าที่หรือเรื่องของตนเอง ถ้าเข้าไป เกี่ยวข้องอาจเกิดผลกระทบต่อตนเองได้ นอกจากนี้ผู้กระทำผิดเป็นคนในครอบครัว เป็นญาติหรือ คนในชุมชน ชาวบ้านจึงไม่กล้าที่จะแจ้งเบาะแสหรือการกระทำผิดของบุคคลดังกล่าว เพราจะกลัวว่า ครอบครัว ชุมชนจะได้รับผลกระทบตามมา ขณะที่ผู้ใหญ่บ้าน และกำนันอีกส่วนหนึ่ง มีความ คิดเห็นว่า ที่ผ่านมาถ้ามีเจ้าหน้าที่สำรวจเข้ามายื่นความร่วมมือกับประชาชนหรือผู้นำชุมชนก็จะให้ ความร่วมมือ เพราะเห็นว่า เป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ทั้งนี้เพื่อทำให้สังคมสงบสุข และ ขัดคุณไม่ดีออกไปจากสังคมสำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้นำชุมชน เสนอแนะว่า ควร ชี้แจงให้ประชาชนได้รับรู้ถึงกฎหมาย หรือการกระทำความผิดต่างๆ นั้นมีผลกระทบต่อสังคมอย่าง ไรบ้าน และในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชนควรกระทำอย่างไรบ้านเพื่อให้ชุมชนสงบสุข ปลดปล่อยจาก

อาชญากรรมต่างๆ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนบ้าง เพื่อให้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจนอกบ้าน

กำนัน และผู้ใหญ่บ้านเสนอแนะว่า การที่จะทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตรวจໄດ้เจ้าหน้าที่ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการให้บริการประชาชน โดยการเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีความเต็มใจในการให้บริการประชาชน มีความกันเอง ให้บริการด้วยรอยยิ้ม และไม่ใช้อำนาจคดเข้มแหงบังคับประชาชน ถ้าทำเช่นนี้ได้ย่อมทำให้ประชาชนเต็มใจที่จะเข้าร่วมในกระบวนการสอบสวนทางคดีอาญาอย่างเต็มใจ

4.5.2 ความเข้าใจต่อคำว่า “การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน”

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน” คือ การที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทอง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกทอง ร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทองให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีอาญา/หารจต่อพนักงานสอบสวน ตลอดจนการมาพบพนักงานสอบสวนเมื่อเรียกให้มาพยาน และการขยับย่อนเป็นพยานในคดีต่างๆ ด้วยความเต็มใจ นอกเหนือนี้พนักงานสอบสวนมีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคือ การเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทอง รวมทั้งประชาชนในกิจกรรม กระบวนการสอบสวนในคดีอาญา ซึ่งการมีส่วนร่วมมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเป็นพยาน การให้ข้อมูล แจ้งเบาะแส เป็นต้น

กำนัน มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคือของพนักงานสอบสวน คือการที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทองให้ความร่วมมือในการชี้เบาะผู้กระทำความผิด เป็นพยานให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด ตลอดจนร่วมกันป้องกันเหตุการณ์ต่างๆ อาทิ ปัญหายาเสพติด ไม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน

ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ส่วนหนึ่ง มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคือ คือการที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทองให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการแจ้งเบาะแสผู้กระทำความผิด ร่วมสอดส่องคุ้มครองผู้กระทำความผิด เช่น ผู้ค้า ผู้ส่ง ยาเสพติด

4.5.3 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม

เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคืออาญาของพนักงานสอบสวนมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างมาก เพราะ

การรวบรวมพยานหลักฐานต้องอาศัยพยานบุคคลในการพิจารณาคดี ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องอาศัยความร่วมมือต่างๆ จากผู้นำชุมชนและประชาชนอยู่มากหลายด้าน หากขาดความร่วมมือจากประชาชนผู้ที่จะมาเป็นพยานในคดีต่างๆแล้ว พนักงานสอบสวนจะไม่สามารถทราบข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ถูกต้อง อันจะนำมาสู่พยานหลักฐานค้างๆ เพื่อใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดได้

しながら มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการการสอบสวนมีความสำคัญมาก เพราะเมื่อก็อคคีอาญาต่างๆ ขึ้น ผู้ที่เห็นเหตุการณ์ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนในพื้นที่ที่เกิดคดี ดังนั้นถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถปีคดีหรือนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางกฎหมายได้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูล เป็นพยาน และชี้ตัวผู้กระทำความผิด

ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองมีความเห็นว่า ความร่วมมือของประชาชนต่อการสอบสวนคืออาญาของพนักงานสอบสวนมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมมาก เพราะประชาชนสามารถให้ข้อมูลค้างๆกับพนักงานสอบสวนได้ อีกทั้งประชาชนเป็นคนในชุมชน รับรู้ และเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งน่าจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

ประชาชนอีกส่วนหนึ่ง มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองมีความสำคัญมาก เพราะเป็นผู้นำชุมชน และสามารถสอบถามประชานบางคนรู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น น่าจะเป็นที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

4.5.4 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับต้นลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในปัจจุบันอยู่ในระดับที่ดีแล้วหรือยัง เพราะเหตุใด

เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองต่อการสอบสวนคืออาญาของพนักงานสอบสวนในปัจจุบัน อยู่ในระดับดี เพราะ ด้วยภาระหน้าที่เป็นผู้นำชุมชน และการรับรู้ข่าวสารของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในปัจจุบันอยู่ในระดับดี และสามารถติดต่อทำงานได้สะดวกในการประสานงาน ถึงแม้ว่าประชาชนเองมีความรู้สึกว่าไม่อยากเป็นพยาน เพราะถือว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก และไม่อยากนำตัวเข้าไปผูกพันกับคดีซึ่งเป็นเรื่องเสียเวลา แต่เมื่อได้รับการประสานงานกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือคือขึ้น

นอกจากนี้ พนักงานสอบสวน ยังมีความคิดเห็นว่า ที่ผ่านมาจะมีเพียงประชาชนเพียงบางส่วนเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาชญากรรม อีกทั้งมีประชาชนอีกส่วนหนึ่งที่ให้ความร่วมมือ แต่กลัวความไม่ปลอดภัยจากผู้กระทำความผิด

しながら มีความคิดเห็นว่า ประชาชนน่าจะให้ความร่วมมือในกระบวนการทางคดี ถ้าเจ้าหน้าที่มีกลวิธีที่ให้การยอมรับจากประชาชน อาทิ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าจะปลอดภัยถ้าได้ให้ความร่วมมือกับประชาชน และที่ผ่านมาการทำการคดีอาญาต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จ และปีกดีได้ เพราะได้ประชาชนเป็นผู้ให้ความร่วมมือ จึงน่าจะบอกว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวนอยู่ในระดับดี

ประชาชนบางส่วน มีความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในปัจจุบันนี้ ทำให้ประชาชน มีความกล้าในการให้ความร่วมมือ เพราะผู้นำชุมชนเป็นผู้ประสานงานในการช่วยไกล่เกลี่ยเรื่อง ต่างๆ แม้ว่าในบางกรณีประชาชนซึ่งมีความรู้สึกไม่ดีในบางเรื่อง เช่น ถูกตำรวจข้อก咽ยาเสพติด ป้ายสีว่าเป็นกระทำการความผิดหรือผู้สมรู้ร่วมคิดกับผู้กระทำการด้วย ซึ่งเหตุการณ์นี้พบเห็นได้ทั่วไป และ ชาวบ้านก็รับรู้และเข้าใจ จึงไม่กล้าที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

4.5.5 ประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

ประเด็นคำถามข้อนี้ มีเพียง กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน บางส่วนเท่านั้นที่แสดงความ คิดเห็น โดยเห็นว่า ที่ผ่านจะมีน้อยมากที่จะเข้าร่วมหรือให้ข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเจ้าหน้าที่ ตำรวจไม่ได้มารอความร่วมมือ หรือขอความช่วยเหลือ แต่จะมีบางเมืองเห็นการกระทำการความผิด เช่น การทะเลวิวาท การทำร้ายร่างกาย การมัวสูบของเด็กวัยรุ่น และปัญหายาเสพติด ในชุมชน ในฐานะที่เป็นผู้นำชุมชนก็จะดำเนินการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรับทราบ และให้มาดำเนินการจัดการ กับปัญหา

4.5.6 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงาน สอบสวนประเด็นคำถามข้อนี้มีเพียงเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เสนอความคิดเห็นว่า ควรการปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนต่อการ สอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ดังนี้ (1) เรื่องค่าตอบแทนในการที่ประชาชนต้องมาให้ ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวน (2) เรื่องการคุ้มครองความปลอดภัยของพยาน และ (3) การ สืบพยานควรสืบลับหลังผู้ต้องหาได้

4.5.7 ข้อเสนอแนะในการด้านอื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนต่อการ สอบสวนคดีของพนักงานสอบสวน

เจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้ข้อเสนอแนะในการด้านอื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจาก ประชาชนต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ดังนี้ (1) ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ในเรื่องการเป็นพยานให้ประชาชนรับทราบ และเข้าใจ (2) ต้องมี การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันกับประชาชนให้มากขึ้น

กำหนด ได้เสนอแนะว่า ทางหน่วยงานด้านการป้องกันประเทศ หรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหน่วยงาน และวัฒนธรรมของเจ้าหน้าที่สำรวจ ให้อิสระในการทำงานเพื่อประชาชน รับใช้ประชาชน (ไม่ใช่ให้ประชาชนรับใช้เจ้าหน้าที่สำรวจ) ทำงานในเชิงรุก เจ้าถึงประชาชน กลุ่มเป้าหมาย ให้บริการเป็นกันเองกับประชาชน ไม่ใช่อ่านาจ และการมีคดีประชาชน ล้าเป็น เช่นนี้ได้ จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอนส่วนคดีอาญาของเจ้าหน้าที่สำรวจมากขึ้น

ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ได้ข้อเสนอแนะในการด้านอื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิด ความร่วมมือจากประชาชนต่อการสอนส่วนคดีอาญาของพนักงานสอนส่วน ดังนี้ (1) เจ้าหน้าที่สำรวจควรดำเนินงานด้วยความรวดเร็ว และเป็นธรรม เมื่อได้รับแจ้งเหตุจากประชาชน (2) ควร กำหนดหรือสร้างหลักประกันในชีวิตและทรัพย์สินของพยานที่ให้ข้อมูลหลักฐานที่เป็นประโยชน์ ต่อเจ้าหน้าที่สำรวจอย่างเป็นรูปธรรม และ (3) เจ้าหน้าที่สำรวจควรสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ ประชาชนได้รับรู้ และเห็น เช่น การใช้คำพูดที่สุภาพเรียบร้อย ไม่กดซี่บ่งเบงประชาชน มีความเป็น ธรรม โปร่งใส

กล่าวโดยสรุป ภาพจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำรวจที่ปฏิบัติงานด้านการ สอนส่วน ถึงการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการ ปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วนนั้นทั้งเจ้าหน้าที่สำรวจ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันคือ เจ้า พนักงานฝ่ายปกครองให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สำรวจในระดับดี และประชาชนบางไม่ค่อยให้ ความร่วมมือในการเป็นพยาน การให้ข้อมูลข่าวสารแก่เจ้าหน้าที่สำรวจมากนัก ทั้งนี้ เพราะ ประชาชนบางมองว่าไม่ใช่หน้าที่หรือเรื่องของตนเอง เมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องอาจส่งผลกระทบต่อชีวิต และทรัพย์สินได้ ขณะเดียวกันทางหน่วยงานสำรวจยังไม่เคยมีกิจกรรม หรือโครงการที่ให้ความรู้แก่ ประชาชนในด้านกฎหมาย ระบุยน ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลสารแก่เจ้าหน้าที่สำรวจ การ เป็นพยานชี้ตัวผู้กระทำความผิด หรือแม้กระทั้งแต่การให้การคุ้มครองพยานของเจ้าหน้าที่สำรวจ ซึ่ง ที่ผ่านมาประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นพยานต่างกลัวในความไม่ปลอดภัยของตนเอง จึงไม่กล้าที่จะให้ ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สำรวจ ขณะเดียวกันก็กลัวว่าจะถูกคิดว่าป้ายสีความผิดให้ ซึ่งก็พบเห็นได้ บ่อยครั้งในสังคมไทย

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ในเขตอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 90 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติงาน

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	63	70.00
2. หญิง	27	30.00
รวม	90	100.00
อายุ		
1. ไม่เกิน 40 ปี	22	24.40
2. 44 – 55 ปี	48	53.30
3. 56 ปีขึ้นไป	20	22.20
รวม	90	100.00
ระดับการศึกษา		
1. มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	26	28.90
2. อนุปริญญา/เทียบเท่า	35	38.90
3. ปริญญาตรี	25	27.80
4. สูงกว่าปริญญาตรี	4	4.40
รวม	90	100.00
ตำแหน่ง		
1. กำนัน	2	2.20
2. ผู้ใหญ่บ้าน	28	31.10
3. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	60	66.70
รวม	90	100.00

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติงาน (ต่อ)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง		
1. ไม่เกิน 5 ปี	76	20.30
2. 6 – 10 ปี	40	10.70
3. 11 – 15 ปี	120	32.00
4. 16 ปี ขึ้นไป	60	16.00
รวม	90	100.00
พื้นที่ปฏิบัติงาน		
1. ตำบลคำน้ำแซบ	30	33.30
2. ตำบลแสนสุข	60	67.80
รวม	90	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อแยกตามเพศ ส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.00 แยกตามอายุ ส่วนมากมีอายุ 41–55 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.30 แยกตามระดับการศึกษา ส่วนมากเป็นระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 38.90 แยกตามตำแหน่ง ส่วนมากเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 66.70 แยกตามระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ดำรงตำแหน่ง 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.30 แยกตามพื้นที่ปฏิบัติงาน ส่วนมากปฏิบัติงานในตำบลแสนสุข คิดเป็นร้อยละ 66.70

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

การวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อนี้เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อให้ทราบถึง การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงาน ของพนักงานสอบสวนว่าอยู่ในระดับใด สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่งานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนโดยรวมและรายค้าน

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	ค่าสถิติ ($n = 90$)		
	\bar{X}	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. ค้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น	3.73	.42	มาก
2. ค้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน	4.26	.49	มาก
3. ค้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	3.62	.48	มาก
4. ค้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน	3.82	.53	มาก
5. ค้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่าง ประชาชนกับพนักงานสอบสวน	4.06	.41	มาก
รวม	3.90	.34	มาก

จากตารางที่ 4.2 ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่งานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายค้านพบว่า ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่งานฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับมากทุกค้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ค้านการช่วยเหลือแนะนำประชาชน ($\bar{X} = 4.26$) ค้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน ($\bar{X} = 4.06$) และค้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยอมรับสมนติฐานของการวิจัยที่ว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่งานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่งานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน รายค้านและรายข้อໄค์ ดังตารางที่ 4.3 - 4.7 ดังนี้

4.2.2.1 ค้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น มีรายละเอียดตามตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้นและรายข้อ

ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น	ค่าสถิติ ($n = 90$)		
	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านทราบเหตุ การกระทำความผิดทางอาญาที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของท่านในระดับใด	3.80	.69	มาก
2. ประชาชนในเขตรับผิดชอบของท่าน แจ้งเหตุ การกระทำผิดทางอาญาให้ท่านทราบในระดับใด	4.41	.75	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุปัญหาที่รับแจ้งนั้นเพียงใด	4.33	.82	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพียงใด	3.29	.71	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น เพียงใด	3.43	.75	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลหลังรับแจ้งเหตุแล้ว พบว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ เพียงใด	3.46	.69	ปานกลาง
7. ท่านมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือเมื่อว่าคดีนั้นจะมีผลกระทบท่อตัวท่านเอง	3.40	.70	ปานกลาง
รวม	3.73	.42	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบร่วมกันว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.37$) พิจารณาเป็นรายข้อ พบร่วมกันว่า อุบัติในระดับมาก 3 ข้อ อุบัติในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นประชาชนในเขตรับผิดชอบของท่านแจ้งเหตุ การกระทำผิดทางอาญาให้ท่านทราบในระดับใด ($\bar{X} = 4.41$) ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุปัญหาที่รับแจ้งนั้นเพียงใด ($\bar{X} = 4.33$) และประเด็นท่านทราบเหตุ การกระทำความผิดทางอาญาที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของท่านในระดับใด ($\bar{X} = 3.30$)

4.2.2.2 ด้านการช่วยเหลือแนะนำประชาชน มีรายละเอียดตามตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอนสวน ด้านการช่วยเหลือแนะนำประชาชน และรายข้อ

ด้านการช่วยเหลือแนะนำประชาชน	ค่าสถิติ ($n = 90$)		
	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
1. เมื่อได้รับแจ้งเหตุ ท่านประสานทุกฝ่ายให้เข้ามาช่วยเหลือ	4.31	.82	มาก
2. ท่านมีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการประสานงาน	4.30	.79	มาก
3. หน่วยงานที่ได้รับการแจ้งมาช่วยรับเหตุทันเวลา	4.34	.84	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุปัญหาน้ำเพียงได้	4.33	.75	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพียงได้	4.24	.85	มาก
6. ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือแนะนำเพียงได้	4.21	.86	มาก
7. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลหลังให้การช่วยเหลือแนะนำพบว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงได้	4.17	.94	มาก
8. ประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากท่าน	4.17	.95	มาก
รวม	4.26	.49	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบร่วมกันว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอนสวน ด้านการช่วยเหลือแนะนำประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบร่วมกันว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นหน่วยงานที่ได้รับการแจ้งมาช่วยรับเหตุทันเวลา ($\bar{X} = 4.34$) ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุปัญหาน้ำเพียงได้ ($\bar{X} = 4.33$) และประเด็นเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ท่านประสานทุกฝ่ายให้เข้ามาช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.31$)

4.2.2.3 ด้านการไถ่เกลี้ยข้อพิพาท มีรายละเอียดตามตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่งานฝ่ายปกครองในระดับต่ำสุดและหน่วยบ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการไก่ล่เกลี่ยข้อพิพาทและรายข้อ

ด้านการไก่ล่เกลี่ยข้อพิพาท	ค่าสถิติ ($n = 90$)		
	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากท่าน	4.41	.75	มาก
2. เมื่อได้รับแจ้งเหตุ ท่านประสานทุกฝ่ายให้เข้ามาช่วยเหลือ	4.33	.82	มาก
3. ท่านมีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการประสานงาน	3.29	.71	ปานกลาง
4. หน่วยงานที่ได้รับแจ้งจากท่านมาช่วยระจับเหตุทันเวลา	3.26	.89	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหานี้ เพียงใด	3.26	.80	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพียงใด	3.29	.64	ปานกลาง
7. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการไก่ล่เกลี่ยข้อพิพาท เพียงใด	3.56	.72	มาก
8. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลหลังไก่ล่เกลี่ยข้อพิพาท ว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด	3.53	.74	มาก
รวม	3.62	.48	มาก

จากตารางที่ 2.5 พนบ.ว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่งานฝ่ายปกครองในระดับต่ำสุดและหน่วยบ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการไก่ล่เกลี่ยข้อพิพาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พนบ.ว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ประเด็นประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากท่าน ($\bar{X} = 4.41$) ประเด็นเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ท่านประสานทุกฝ่ายให้เข้ามาช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.33$) และประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการไก่ล่เกลี่ยข้อพิพาท เพียงใด ($\bar{X} = 3.56$)

4.2.2.5 ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน มีรายละเอียดตามตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในระดับตำแหน่งและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน และรายข้อ

ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน	ค่าสถิติ ($n = 90$)		
	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านเต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	3.46	.81	ปานกลาง
2. เมื่อท่านขอความร่วมมือกับประชาชนในปกครองของท่าน ประชาชนให้ความร่วมมือในการทำงาน	3.48	.81	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมวางแผน ติดตาม ค้นหา เพียงใด	3.61	.73	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการสืบสวนติดตามพยานหลักฐาน เพียงใด	4.33	.75	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลหลังจากได้พยานหลักฐาน แล้วว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด	4.24	.85	มาก
รวม	3.82	.50	มาก

จากตารางที่ 4.6 พนักงานสอบสวนด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พนักงานสอบสวน 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการสืบสวนติดตามพยานหลักฐาน เพียงใด ($\bar{X} = 4.33$) ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลหลังจากได้พยานหลักฐานแล้ว ว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด ($\bar{X} = 4.24$) และประเด็นท่านมีส่วนร่วมวางแผน ติดตาม ค้นหา เพียงใด ($\bar{X} = 3.61$)

4.2.2.6 ด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน มีรายละเอียดตามตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่งานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยคิดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวนและรายข้อ

ด้านการช่วยคิดต่อประสานงานระหว่างประชาชน กับพนักงานสอบสวน	ค่าสถิติ (n = 90)			
	ระดับ	การมีส่วนร่วม	X	SD
1. ท่านเต็มใจให้ความช่วยเหลือประชาชน	มาก		4.17	.94
2. ประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากท่าน	มาก		4.17	.95
3. ประชาชนคาดหวังในการทำงานของท่าน	มาก		4.24	.78
4. ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุในการติดต่อประสานงานเพียงใด	มาก		4.41	.75
5. ท่านมีส่วนร่วมวางแผนแก้ไขปัญหาเมื่อไปพบแล้ว เพียงใด	ปานกลาง		3.48	.81
6. ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือประชาชนในการติดต่อประสานงาน พนักงานสอบสวน เพียงใด	มาก		3.61	.73
7. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลหลังพบพนักงานสอบสวน แล้วว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด	มาก		4.33	.75
รวม	มาก	4.06	.41	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่งานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยคิดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุในการติดต่อประสานงานเพียงใด ($\bar{X} = 4.41$) ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลหลังพบพนักงานสอบสวนแล้วว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และประชาชนคาดหวังในการทำงานของท่าน ($\bar{X} = 4.24$)

4.3 ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การศึกษาข้อนี้เพื่อ สนองตอบวัดคุณประสัฐข้อที่ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน มีเพศที่แตกต่างกัน จะมีระดับ การมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน สถิติที่ใช้คือ การทดสอบที่ (t-test Independent) ผลการวิเคราะห์ดัง ตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับ ตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงาน ฝ่ายปกครอง	ชาย (n = 63)		หญิง (n = 27)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น	3.74	.42	3.72	.42	.180	.857
2. ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน	4.27	.49	4.24	.50	.240	.811
3. ด้านการไถล่เกลี่ยข้อพิพาท	3.59	.50	3.67	.45	.726	.470
4. ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน	3.79	.50	3.91	.52	1.070	.287
5. ด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่าง ประชาชนกับพนักงานสอบสวน	4.04	.43	4.10	.35	.553	.582
รวม	3.89	.37	3.93	.27	.535	.594

จากตารางที่ 4.8 พนบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองใน ระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน เพศที่แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่าการมี ส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนมีเพศที่แตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการมี

ส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองไม่ว่าจะเป็นเพศใด ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับ พนักงานสอบสวนเท่าเทียมกัน

4.3.2 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำแหน่งและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน มีอายุที่แตกต่างกัน จะมีระดับ การ มีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติ F-test โดย ทำการเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรอายุ เมื่อจากเมื่อจำแนกตามอาชญากรรมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี กลุ่มอายุ 41-55 ปี และกลุ่มอายุ 56 ปี ขึ้นไป ดังตารางที่ 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานปกครองใน ระดับตำแหน่งและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง	กลุ่มอายุ					
	ต่ำกว่า 40 ปี		41 - 55 ปี		56 ปี ขึ้นไป	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น	3.88	.47	3.67	.34	3.72	.47
2. ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน	4.31	.37	4.29	.51	4.12	.54
3. ด้านการไถ่เกลี้ยข้อพิพาท	3.68	.55	3.59	.45	3.49	.49
4. ด้านการช่วยสืบสวนติดตามทายานหลักฐาน	3.92	.32	3.76	.55	3.87	.55
5. ด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่าง ประชาชนกับพนักงานสอบสวน	4.11	.33	4.03	.43	4.07	.44
รวม	3.98	.31	3.90	.35	3.87	.36

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำแหน่ง และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามอายุ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อย ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 3.98$) กลุ่มอายุ 41 -55 ปี ($\bar{X} = 3.90$) และกลุ่มอายุ 56 ปี ขึ้นไป ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า

1) ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองใน ระดับตำแหน่งและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามอายุ เรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 3.88$) กลุ่มอายุ 56 ปี ขึ้นไป ($\bar{X} = 3.72$) และกลุ่มอายุ 41 - 55 ปี ($\bar{X} = 3.67$)

2) ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามอายุ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 4.31$) กลุ่มอายุ 41 - 55 ปี ($\bar{X} = 4.29$) และกลุ่มอายุ 56 ปี ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.12$)

3) ด้านการไก่เลี้ยงข้อพิพาท การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามอายุ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 3.68$) กลุ่มอายุ 41 - 55 ปี ($\bar{X} = 3.59$) และ กลุ่มอายุ 56 ปี ขึ้นไป ($\bar{X} = 3.49$)

4) ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐานการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามอายุ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 3.92$) สำหรับกลุ่มอายุ 56 ปี ขึ้นไป ($\bar{X} = 3.87$) กลุ่มอายุ 41 - 55 ปี ($\bar{X} = 3.76$)

5) ด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวนการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามอายุ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือกลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 4.11$) กลุ่มอายุ 56 ปี ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.07$) และกลุ่มอายุ 41 - 55 ปี ($\bar{X} = 4.03$)

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.10 ดังนี้

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับ
ตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามอายุ

การเข้ามามีส่วนร่วมของ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง	แหล่งความ แพร่ปะรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.710	.355	2.092	.130
	ภายในกลุ่ม	87	14.753	.170		
	รวม	89	15.462			
2. ด้านการช่วยเหลือ แนะนำ ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.516	.258	1.081	.344
	ภายในกลุ่ม	87	20.772	.239		
	รวม	89	21.288			
3. ด้านการไก่ล่ำเกลี้ยข้อพิพาท	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.135	.067	.267	.751
	ภายในกลุ่ม	87	20.426	.235		
	รวม	89	20.561			
4. ด้านการช่วยสืบสวนติดตาม หาพยานหลักฐาน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.419	.209	.824	.442
	ภายในกลุ่ม	87	22.127	.254		
	รวม	89	22.546			
5. ด้านการช่วยติดต่อ ประสานงานระหว่าง ประชาชนกับพนักงาน สอบสวน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.102	.051	.301	.741
	ภายในกลุ่ม	87	14.751	.107		
	รวม	89	14.853			
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.203	.102	.862	.426
	ภายในกลุ่ม	87	10.270	.118		
	รวม	89	10.473			

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองใน
ระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน อายุต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่าง
กัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า การมี
ส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน

สอนส่วน มีอายุที่แตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับ พนักงานสอนส่วนเท่าเทียมกัน

4.3.3 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำแหน่งและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วน ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่าง กัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.11 ดังนี้

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับ ตำแหน่งและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วน จำแนกตามระดับ การศึกษา

การเข้ามามีส่วนร่วมของ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3 86	.039 15.423	.013 .179	.073	.974
	รวม	89	15.462			
2. ด้านการช่วยเหลือ ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3 86	.208 21.080	.069 .245	.283	.838
	รวม	89	21.288			
3. ด้านการไถล่เกลี่ยข้อพิพาท	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3 86	.137 20.424	.046 .237	.192	.901
	รวม	89	20.561			
4. ด้านการช่วยสืบสวนติดตาม หายานหลักฐาน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3 86	.422 22.124	.141 .257	.546	.652
	รวม	89	22.546			

**ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับ
ตำแหน่งและหน้าที่ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามระดับ
การศึกษา (ต่อ)**

การเข้ามามีส่วนร่วมของ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
5. ด้านการช่วยเหลือ ประสานงานระหว่าง ประชาชนกับพนักงาน สอบสวน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3	.437	.146	.868	.461
	ภายในกลุ่ม	86	14.416	.168		
	รวม	89	14.853			
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3	.143	.048	.398	.755
	ภายในกลุ่ม	86	10.330	.120		
	รวม	89	10.473			

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำแหน่งและหน้าที่ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ที่มีระดับการศึกษาต่างกันโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำแหน่งและหน้าที่ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานสอบสวน เท่าเทียมกัน

4.3.4 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำแหน่งและหน้าที่ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน มีตัวแหน่งที่แตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.12 ดังนี้

**ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับ
ตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามตำแหน่ง**

การเข้ามามีส่วนร่วมของ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง	แหล่งความ แปรปรวน	df	ss	MS	F	p
1. ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.322	.161	.924	.401
	ภายในกลุ่ม	87	15.141	.174		
	รวม	89	15.462			
2. ด้านการช่วยเหลือ แนะนำ ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.414	.207	.864	.425
	ภายในกลุ่ม	87	20.874	.240		
	รวม	89	21.288			
3. ด้านการโภคถวายข้อพิพาท	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.006	.003	.013	.987
	ภายในกลุ่ม	87	20.555	.236		
	รวม	89	20.561			
4. ด้านการช่วยสืบสวนติดตาม หาพยานหลักฐาน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.112	.056	.217	.806
	ภายในกลุ่ม	87	22.434	.258		
	รวม	89	22.546			
5. ด้านการช่วยติดต่อ ประสานงานระหว่าง ประชาชนกับพนักงาน สอบสวน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.106	.053	.312	.733
	ภายในกลุ่ม	87	14.747	.170		
	รวม	89	14.853			
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2	.042	.021	.175	.840
	ภายในกลุ่ม	87	10.431	.120		
	รวม	89	10.473			

จากตารางที่ 4.12 พบร่วมกัน ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองใน
ระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ตำแหน่งต่างกัน ไม่แตกต่างกัน
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า การมี
ส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน

สอบสวนมีตำแหน่งที่แตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจจะเป็น เพราะว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ร่วมกับพนักงานสอบสวน เท่าเทียมกัน

4.3.5 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 5

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำแหน่งและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ที่มีระยะเวลาดำเนินการตำแหน่งที่ แตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ทางเดียว (One - way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับ ตำแหน่งและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามระยะเวลา ดำเนินการ

การเข้ามามีส่วนร่วมของ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3	.339	.113	.643	.589
	ภายในกลุ่ม	86	15.123	.176		
	รวม	89	15.462			
2. ด้านการช่วยเหลือ แนะนำ ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3	.868	.289	1.218	.308
	ภายในกลุ่ม	86	20.420	.237		
	รวม	89	21.288			
3. ด้านการไถล่เกลี้ยข้อพิพาท	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3	.637	.212	.916	.437
	ภายในกลุ่ม	86	19.924	.232		
	รวม	89	20.561			
4. ด้านการช่วยสืบสวนติดตาม หาพยานหลักฐาน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3	.571	.190	.745	.528
	ภายในกลุ่ม	86	21.975	.256		
	รวม	89	22.546			

**ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับ
ตำแหน่งและหน่วยบ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามระยะเวลา
ดำรงตำแหน่ง (ต่อ)**

การเข้ามามีส่วนร่วมของ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง	แหล่งความ แปรปรวน	df	ss	MS	F	p
5. ด้านการช่วยเหลือต่อ ประชาชนระหว่าง การทำงานกับพนักงาน สอบสวน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3	.355	.118	.702	.553
	ภายในกลุ่ม	86	14.498	.169		
	รวม	89	14.853			
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	3	.287	.096	.808	.493
	ภายในกลุ่ม	86	10.186	.118		
	รวม	89	10.473			

จากตารางที่ 4.13 พนง. ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองใน
ระดับตำแหน่งและหน่วยบ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่างกัน
โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค้านทุกค้าน ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 5 ที่ว่า การมี
ส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำแหน่งและหน่วยบ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน
สอบสวนมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้
อาจจะเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองไม่ว่าจะมีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
นานเท่าใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานสอบสวน เท่าเทียมกัน

4.3.6 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง
ในระดับตำแหน่งและหน่วยบ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ที่มีพื้นที่ปฏิบัติงานที่แตกต่าง
กัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบที (t-test independent) ผลการ
วิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.14 ดังนี้

**ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับ
ตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน จำแนกตามพื้นที่
ปฏิบัติงาน**

การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงาน ฝ่ายปกครอง	ค่าน้ำแข็ง (n = 29)		แสตนด์บาร์ (n = 61)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ค้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น	3.77	.48	3.71	.39	.652	.516
2. ค้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน	4.36	.42	4.21	.52	1.317	.191
3. ค้านการไก่ล่าเกลี้ยข้อพิพาท	3.74	.50	3.55	.46	1.780	.079
4. ค้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน	3.85	.59	3.81	.46	.308	.759
5. ค้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่าง ประชาชนกับพนักงานสอบสวน	4.12	.39	4.03	.42	1.032	.305
รวม	3.97	.40	3.86	.31	1.369	.175

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน มีพื้นที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน ทุกค้านไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 6 ที่ว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนมีพื้นที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองไม่ว่าจะปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานสอบสวนเท่าเทียมกัน

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ประกอบด้วยค้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น ค้านการช่วยเหลือประชาชน ค้านการไก่ล่าเกลี้ยข้อพิพาท ค้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน และ ค้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน

**การศึกษาข้อนี้เพื่อสนองตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ปรากฏผลดังตารางที่ 4.15–4.19
รายละเอียด ดังนี้**

ตารางที่ 4.15 ร้อยละและความถี่ของ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น

รายการ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ^{ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น}	ความถี่	ร้อยละ
การให้ความรวดเร็วไปที่เกิดเหตุเมื่อได้รับแจ้งเหตุ	22	29.33
การเตือนใจ เอาใจใส่การบริการ	31	41.33
ความมีวัสดุอุปกรณ์พร้อมสำหรับการให้บริการ	16	21.33
ความเหมาะสมสมเพียงพอของพนักงานสอบสวน	6	8.00
รวม	75	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบร่วมกัน ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น เรียงลำดับตามข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การเตือนใจ เอาใจใส่การบริการ ร้อยละ 41.33 การให้ความรวดเร็วไปที่เกิดเหตุเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ร้อยละ 29.33 ความมีวัสดุอุปกรณ์พร้อมสำหรับการให้บริการ ร้อยละ 21.33 และความเหมาะสมสมเพียงพอของพนักงานสอบสวน ร้อยละ 8.00

ตารางที่ 4.16 ร้อยละและความถี่ของ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน

รายการ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ^{ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน}	ความถี่	ร้อยละ
การแสดงความสุภาพ ไม่ครึ	13	15.29
การให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	24	28.24
ความชอบธรรมในการปฏิบัติ	28	32.94
ความศรัทธา น่าเชื่อถือ	11	12.94
วัสดุอุปกรณ์สำหรับการให้บริการ	9	10.59
รวม	85	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบร่วมกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน เรียงลำดับตามข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความชอบธรรมในการปฏิบัติ ร้อยละ 32.94 การให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ร้อยละ 28.24 การแสดงความสุภาพ ไม่ครึ ร้อยละ 15.29 ความศรัทธา น่าเชื่อถือ ร้อยละ 12.94 และวัสดุอุปกรณ์สำหรับการให้บริการ ร้อยละ 10.59

ตารางที่ 4.17 ร้อยละและความถี่ของ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

รายการ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ^{ด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท}	ความถี่	ร้อยละ
การแสดงความเต็มใจในการให้บริการ	17	19.10
ความสะดวกรวดเร็วในการบริการ	26	29.21
การให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	35	39.33
ความเหมาะสมเพียงพอของพนักงานสอบสวน	11	12.36
รวม	89	100.00

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการโกล่เกลี้ยข้อพิพาท เรียงลำดับตามข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ร้อยละ 39.33 ความสะดวกรวดเร็วในการบริการ ร้อยละ 29.21 การแสดงความเห็นใจในให้การบริการ ร้อยละ 19.10 และความเหมาะสมเพียงพอของพนักงานสอบสวน ร้อยละ 12.36

ตารางที่ 4.18 ร้อยละและความถี่ของ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน

รายการ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน	ความถี่	ร้อยละ
ความรู้ความสามารถในการรวบรวมหลักฐาน	28	31.82
ความถูกต้องชอบธรรมการปฏิบัติหน้าที่	11	12.50
ความเหมาะสมเพียงพอของพนักงานสอบสวน	15	17.05
กฎระเบียบ ขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยาก	20	22.73
ช่วงเวลาให้บริการมีความเหมาะสม	14	15.91
รวม	88	100.00

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน เรียงลำดับตามข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความรู้ความสามารถในการรวบรวมหลักฐาน ร้อยละ 31.82 กฎระเบียบ ขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยาก ร้อยละ 22.73 ความเหมาะสมเพียงพอของพนักงานสอบสวน ร้อยละ 17.05 ช่วงเวลาให้บริการมีความเหมาะสม ร้อยละ 15.91 และความถูกต้องชอบธรรมการปฏิบัติหน้าที่ ร้อยละ 12.50

ตารางที่ 4.19 ร้อยละและความถี่ของ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยคิดต่อประธานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน

รายการ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคด้านการช่วยคิดต่อประธานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน	ความถี่	ร้อยละ
การสร้างความเชื่อถือให้กับประชาชน	12	13.64
การติดต่อนัดหมายเพื่อสอบสวน	18	20.45
วัสดุอุปกรณ์สำหรับการให้บริการ	6	6.82
การแสดงความเห็นใจในให้การบริการ	11	12.50
ความสะดวกรวดเร็วในการบริการ	4	4.55
กฎ ระเบียบ ขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยาก	20	22.73
การจัดสถานที่ ที่ตั้งสะดวกสบาย	8	9.09
ความสามารถในการสรุปสำนวนการสอบสวน	9	10.23
รวม	88	100.00

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคของการเข้ามีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยคิดต่อประธานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน เรียงลำดับตามข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ กฎระเบียบ ขั้นตอนการให้บริการ ไม่ยุ่งยาก ร้อยละ 22.73 การติดต่อนัดหมายเพื่อสอบสวน ร้อยละ 20.45 การสร้างความเชื่อถือให้กับประชาชน ร้อยละ 13.64 การแสดงความเห็นใจในให้การบริการ ร้อยละ 12.50 ความสามารถในการสรุปสำนวนการสอบสวน ร้อยละ 10.23 การจัดสถานที่ ที่ตั้งสะดวกสบาย ร้อยละ 9.09 วัสดุอุปกรณ์สำหรับการให้บริการ ร้อยละ 6.82 และความสะดวกรวดเร็วในการบริการ ร้อยละ 4.55

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

การใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพนี้เพื่อช่วยเสริมการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตทั้งแบบไม่มีส่วนร่วม และแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) มีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สำรวจ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง และประชาชน ต่อการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลฯ จังหวัดอุบลราชธานี ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและประชาชน จำนวน 24 คน ได้แก่ (1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ 4 คน (2) กลุ่มกำนัน 2 คน (3) กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน 6 คน (4) กลุ่มผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง 6 คน และ (5) ประชาชนทั่วไป 6 คน

4.5.1 ความร่วมมือของประชาชนต่องานสอบสวนในทรรศนะของตำรวจ

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ปัญหาความร่วมมือของประชาชนที่พบ เจอในระหว่างการสอบสวนหรือการดำเนินการคดีอาญา ล้วนส่วนใหญ่ประชาชนที่เป็นพยาน ไม่ให้ ข้อมูลตามความเป็นจริง ให้การ梧กวน อีกทั้งหลีกเลี่ยงการซื้อตัวผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัย เพราจะกลัว ผลกระทบต่อตนเอง นอกเหนื่องจากนี้เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปพูดถึงที่บ้านกลับหลบและไม่ออกมายืน เจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกทั้งออกหมายเรียกก็ไม่มาพบตามหมายเรียก

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเบื้องต้น ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะ ดำเนินการแก้ปัญหาโดยอาศัยข้อกฎหมายให้ประชาชนฟังว่าหากให้การอันเป็นเท็จจะมีโทษตาม กฎหมายให้การคุ้มครองพยาน และอำนวยความสะดวกในการมาให้ข้อมูลหรือแจ้งเหตุการณ์ให้ ประชาชน

กำนัน มีความคิดเห็นว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือคดีอาญาที่ผ่านมาคดีของเจ้าหน้าที่ ตำรวจส่วนใหญ่จะมีประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้จากหลายๆ คดีที่ปิดลงได้ แต่ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายคดีอาญามากกว่า กำนัน มีความคิดเห็นว่า เมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ ความสนใจ และไม่กล้าเข้ามายุ่งเกี่ยว เพราะมองว่าไม่ใช่หน้าที่หรือเรื่องของตนเอง ถ้าเข้าไป เกี่ยวข้องอาจเกิดผลกระทบต่อตนเองได้ นอกเหนื่องจากนี้ผู้กระทำผิดเป็นคนในครอบครัว เป็นญาติหรือ คนในชุมชน ชาวบ้านจึงไม่กล้าที่จะแจ้งเบาะแสหรือการกระทำผิดของบุคคลดังกล่าว เพราจะกลัวว่า ครอบครัว ชุมชนจะได้รับผลกระทบตามมา ขณะที่ผู้ใหญ่บ้าน และกำนันอีกส่วนหนึ่ง มีความ คิดเห็นว่า ที่ผ่านมาถ้ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามายื่นความร่วมมือกับประชาชนหรือผู้นำชุมชนก็จะให้ ความร่วมมือ เพราะเห็นว่า เป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ทั้งนี้เพื่อทำให้สังคมสงบสุข และ บังคับไม่คืออกไปจากสังคมสำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้นำชุมชน เสนอแนะว่า ควร ซึ่งให้ประชาชนได้รับรู้ถึงกฎหมาย หรือการกระทำความผิดต่างๆ นั้นมีผลกระทบต่อสังคมอย่าง ใบหน้า และในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชนควรกระทำอย่างไรบ้านเพื่อให้ชุมชนสงบสุข ปลดปล่อยจาก

อาชญากรรมต่างๆ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนบ้าง เพื่อให้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจนอกบ้าน

กำนัน และผู้ใหญ่บ้านเสนอแนะว่า การที่จะทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตรวจໄດ้เจ้าหน้าที่ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการให้บริการประชาชน โดยการเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีความเต็มใจในการให้บริการประชาชน มีความกันเอง ให้บริการด้วยรอยยิ้ม และไม่ใช้อำนาจคดเข้มแหงบังคับประชาชน ถ้าทำเช่นนี้ได้ย่อมทำให้ประชาชนเต็มใจที่จะเข้าร่วมในกระบวนการสอบสวนทางคดีอาญาอย่างเต็มใจ

4.5.2 ความเข้าใจต่อคำว่า “การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน”

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน” คือ การที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทอง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกทอง ร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทองให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีอาญา/หารจต่อพนักงานสอบสวน ตลอดจนการมาพบพนักงานสอบสวนเมื่อเรียกให้มาพยาน และการขยับย่อนเป็นพยานในคดีต่างๆ ด้วยความเต็มใจ นอกเหนือนี้พนักงานสอบสวนมีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคือ การเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทอง รวมทั้งประชาชนในกิจกรรม กระบวนการสอบสวนในคดีอาญา ซึ่งการมีส่วนร่วมมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเป็นพยาน การให้ข้อมูล แจ้งเบาะแส เป็นต้น

กำนัน มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคือของพนักงานสอบสวน คือการที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทองให้ความร่วมมือในการชี้เบาะผู้กระทำความผิด เป็นพยานให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด ตลอดจนร่วมกันป้องกันเหตุการณ์ต่างๆ อาทิ ปัญหายาเสพติด ไม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน

ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ส่วนหนึ่ง มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคือ คือการที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกทองให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการแจ้งเบาะแสผู้กระทำความผิด ร่วมสอดส่องคุ้มครองผู้กระทำความผิด เช่น ผู้ค้า ผู้ส่ง ยาเสพติด

4.5.3 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม

เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกทองต่อการสอบสวนคืออาญาของพนักงานสอบสวนมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างมาก เพราะ

การรวบรวมพยานหลักฐานต้องอาศัยพยานบุคคลในการพิจารณาคดี ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องอาศัยความร่วมมือต่างๆ จากผู้นำชุมชนและประชาชนอยู่มากหลายด้าน หากขาดความร่วมมือจากประชาชนผู้ที่จะมาเป็นพยานในคดีต่างๆแล้ว พนักงานสอบสวนจะไม่สามารถทราบข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ถูกต้อง อันจะนำมาสู่พยานหลักฐานค้างๆ เพื่อใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดได้

しながら มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการการสอบสวนมีความสำคัญมาก เพราะเมื่อก็อคคีอาญาต่างๆ ขึ้น ผู้ที่เห็นเหตุการณ์ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนในพื้นที่ที่เกิดคดี ดังนั้นถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถปีคดีหรือนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางกฎหมายได้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูล เป็นพยาน และชี้ตัวผู้กระทำความผิด

ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองมีความเห็นว่า ความร่วมมือของประชาชนต่อการสอบสวนคืออาญาของพนักงานสอบสวนมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมมาก เพราะประชาชนสามารถให้ข้อมูลค้างๆกับพนักงานสอบสวนได้ อีกทั้งประชาชนเป็นคนในชุมชน รับรู้ และเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งน่าจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

ประชาชนอีกส่วนหนึ่ง มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองมีความสำคัญมาก เพราะเป็นผู้นำชุมชน และสามารถสอบถามประชานบางคนรู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น น่าจะเป็นที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

4.5.4 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับต้นลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในปัจจุบันอยู่ในระดับที่ดีแล้วหรือยัง เพราะเหตุใด

เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองต่อการสอบสวนคืออาญาของพนักงานสอบสวนในปัจจุบัน อยู่ในระดับดี เพราะ ด้วยภาระหน้าที่เป็นผู้นำชุมชน และการรับรู้ข่าวสารของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในปัจจุบันอยู่ในระดับดี และสามารถติดต่อทำงานได้สะดวกในการประสานงาน ถึงแม้ว่าประชาชนเองมีความรู้สึกว่าไม่อยากเป็นพยาน เพราะถือว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก และไม่อยากนำตัวเข้าไปผูกพันกับคดีซึ่งเป็นเรื่องเสียเวลา แต่เมื่อได้รับการประสานงานกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือคือขึ้น

นอกจากนี้ นักงานสอบสวน ยังมีความคิดเห็นว่า ที่ผ่านมาจะมีเพียงประชาชนเพียงบางส่วนเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาชญากรรม อีกทั้งมีประชาชนอีกส่วนหนึ่งที่ให้ความร่วมมือ แต่กลัวความไม่ปลอดภัยจากผู้กระทำความผิด

しながら มีความคิดเห็นว่า ประชาชนน่าจะให้ความร่วมมือในกระบวนการทางคดี ถ้าเจ้าหน้าที่มีกลวิธีที่ให้การยอมรับจากประชาชน อาทิ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าจะปลอดภัยถ้าได้ให้ความร่วมมือกับประชาชน และที่ผ่านมาการทำการคดีอาญาต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จ และปีกดีได้ เพราะได้ประชาชนเป็นผู้ให้ความร่วมมือ จึงน่าจะบอกว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวนอยู่ในระดับดี

ประชาชนบางส่วน มีความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในปัจจุบันนี้ ทำให้ประชาชน มีความกล้าในการให้ความร่วมมือ เพราะผู้นำชุมชนเป็นผู้ประสานงานในการช่วยไกล่เกลี่ยเรื่อง ต่างๆ แม้ว่าในบางกรณีประชาชนซึ่งมีความรู้สึกไม่ดีในบางเรื่อง เช่น ถูกตำรวจข้อก咽ยาเสพติด ป้ายสีว่าเป็นกระทำการความผิดหรือผู้สมรู้ร่วมคิดกับผู้กระทำการด้วย ซึ่งเหตุการณ์นี้พบเห็นได้ทั่วไป และ ชาวบ้านก็รับรู้และเข้าใจ จึงไม่กล้าที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

4.5.5 ประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

ประเด็นคำถามข้อนี้ มีเพียง กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน บางส่วนเท่านั้นที่แสดงความ คิดเห็น โดยเห็นว่า ที่ผ่านจะมีน้อยมากที่จะเข้าร่วมหรือให้ข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเจ้าหน้าที่ ตำรวจไม่ได้มารอความร่วมมือ หรือขอความช่วยเหลือ แต่จะมีบางเมืองเห็นการกระทำการความผิด เช่น การทะเลวิวาท การทำร้ายร่างกาย การมัวสูญของเด็กวัยรุ่น และปัญหายาเสพติด ในชุมชน ในฐานะที่เป็นผู้นำชุมชนก็จะดำเนินการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรับทราบ และให้มาดำเนินการจัดการ กับปัญหา

4.5.6 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงาน สอบสวนประเด็นคำถามข้อนี้มีเพียงเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เสนอความคิดเห็นว่า ควรการปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนต่อการ สอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ดังนี้ (1) เรื่องค่าตอบแทนในการที่ประชาชนต้องมาให้ ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวน (2) เรื่องการคุ้มครองความปลอดภัยของพยาน และ (3) การ สืบพยานควรสืบลับหลังผู้ต้องหาได้

4.5.7 ข้อเสนอแนะในการด้านอื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนต่อการ สอบสวนคดีของพนักงานสอบสวน

เจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้ข้อเสนอแนะในการด้านอื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจาก ประชาชนต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ดังนี้ (1) ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ในเรื่องการเป็นพยานให้ประชาชนรับทราบ และเข้าใจ (2) ต้องมี การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันกับประชาชนให้มากขึ้น

กำหนด ได้เสนอแนะว่า ทางหน่วยงานด้านการป้องกันประเทศ หรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหน่วยงาน และวัฒนธรรมของเจ้าหน้าที่สำรวจ ให้อิสระในการทำงานเพื่อประชาชน รับใช้ประชาชน (ไม่ใช่ให้ประชาชนรับใช้เจ้าหน้าที่สำรวจ) ทำงานในเชิงรุก เจ้าถึงประชาชน กลุ่มเป้าหมาย ให้บริการเป็นกันเองกับประชาชน ไม่ใช่อ่านาจ และการมีคดีประชาชน ล้าเป็น เช่นนี้ได้ จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอนส่วนคดีอาญาของเจ้าหน้าที่สำรวจมากขึ้น

ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ได้ข้อเสนอแนะในการด้านอื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิด ความร่วมมือจากประชาชนต่อการสอนส่วนคดีอาญาของพนักงานสอนส่วน ดังนี้ (1) เจ้าหน้าที่สำรวจควรดำเนินงานด้วยความรวดเร็ว และเป็นธรรม เมื่อได้รับแจ้งเหตุจากประชาชน (2) ควร กำหนดหรือสร้างหลักประกันในชีวิตและทรัพย์สินของพยานที่ให้ข้อมูลหลักฐานที่เป็นประโยชน์ ต่อเจ้าหน้าที่สำรวจอย่างเป็นรูปธรรม และ (3) เจ้าหน้าที่สำรวจควรสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ ประชาชนได้รับรู้ และเห็น เช่น การใช้คำพูดที่สุภาพเรียบร้อย ไม่กดซี่บ่งเบงประชาชน มีความเป็น ธรรม โปร่งใส

กล่าวโดยสรุป ภาพจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำรวจที่ปฏิบัติงานด้านการ สอนส่วน ถึงการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการ ปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วนนั้นทั้งเจ้าหน้าที่สำรวจ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันคือ เจ้า พนักงานฝ่ายปกครองให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สำรวจในระดับดี และประชาชนบางไม่ค่อยให้ ความร่วมมือในการเป็นพยาน การให้ข้อมูลข่าวสารแก่เจ้าหน้าที่สำรวจมากนัก ทั้งนี้ เพราะ ประชาชนบางมองว่าไม่ใช่หน้าที่หรือเรื่องของตนเอง เมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องอาจส่งผลกระทบต่อชีวิต และทรัพย์สินได้ ขณะเดียวกันทางหน่วยงานสำรวจยังไม่เคยมีกิจกรรม หรือโครงการที่ให้ความรู้แก่ ประชาชนในด้านกฎหมาย ระบุยน ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลสารแก่เจ้าหน้าที่สำรวจ การ เป็นพยานชี้ตัวผู้กระทำความผิด หรือแม้กระทั้งแต่การให้การคุ้มครองพยานของเจ้าหน้าที่สำรวจ ซึ่ง ที่ผ่านมาประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นพยานต่างกลัวในความไม่ปลอดภัยของตนเอง จึงไม่กล้าที่จะให้ ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สำรวจ ขณะเดียวกันก็กลัวว่าจะถูกคิดว่าป้ายสีความผิดให้ ซึ่งก็พบเห็นได้ บ่อยครั้งในสังคมไทย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความร่วมมือของเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความร่วมมือของเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลสำเภา อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน และ (3) เพื่อวิเคราะห์ความร่วมมือของพนักงานฝ่ายปกครองที่พบและจัดทำเป็นข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและระดับหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครอง จาก 15 ตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอวารินชำราบ จำนวน 576 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองจากตำบลคำน้ำแซนและตำบลแสนสุข รวมจำนวน 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน กือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check list) เป็นข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ทั้ง 5 ค้าน กือ ค้านการรับแจ้งเหตุเมืองศัน จำนวน 7 ข้อ ค้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน จำนวน 8 ข้อ ค้านการไก่กล่ำหรือข้อพิพาท จำนวน 8 ข้อ ค้าน การช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน จำนวน 5 ข้อ และค้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน จำนวน 7 ข้อ รวม 35 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) แสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค แบ่งออกเป็น 5 ค้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และสถิติ F-test (One-way ANOVA) โดยกำหนดระยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการแบบสอบถามปลายเปิด

5.1 สรุปผลการวิจัย

การค้นคว้าครั้งนี้สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อแยกตามเพศ ส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.00 แยกตามอายุ ส่วนมากมีอายุ 41 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.30 แยกตามระดับการศึกษา ส่วนมาก เป็นระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 38.90 แยกตามตำแหน่ง ส่วนมากเป็นผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 66.70 แยกตามระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ส่วนมาก ดำรงตำแหน่ง 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.30 แยกตามพื้นที่ปฏิบัติงาน ส่วนมากปฏิบัติงานในตำบลแสนสุข คิดเป็นร้อย ละ 66.70

5.1.2 ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในระดับตำบลและ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการ ปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการช่วยเหลือแนะนำประชาชน ($\bar{X} = 4.26$) ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยเอื้อมเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

5.1.2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในระดับตำบลและ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.37$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นประชาชนในเขตวันพิเศษของท่าน แจ้งเหตุ การกระทำผิดทางอาญาให้ท่านทราบในระดับใด ($\bar{X} = 4.41$) ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุปัญหาที่รับแจ้งนั้นเพียงใด ($\bar{X} = 4.33$) และประเด็นท่านทราบเหตุการกระทำ ความผิดทางอาญาที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของท่านในระดับใด ($\bar{X} = 3.30$)

5.1.2.2 ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในระดับตำบลและ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยเหลือแนะนำประชาชน โดยรวมอยู่ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นหน่วยงานที่ได้รับการแจ้งมาช่วยจับเหตุทันเวลา ($\bar{X} = 4.34$) ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุปัญหานั้นเพียงใด ($\bar{X} = 4.33$) และประเด็นเมื่อ ได้รับแจ้งเหตุท่านประสานทุกฝ่ายให้เข้ามาช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.31$)

5.1.2.3 ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนด้านการไก่เลี้ยงข้อพิพาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากท่าน ($\bar{X} = 4.41$) ประเด็นเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ท่านประسانทุกฝ่ายให้เข้ามาช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.33$) และประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการไก่เลี้ยงข้อพิพาท เพียงใด ($\bar{X} = 3.56$)

5.1.2.4 ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นการเข้ามีส่วนร่วมในการสืบสวนติดตามพยานหลักฐาน เพียงใด ($\bar{X} = 4.33$) ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลหลังจากได้พยานหลักฐานแล้ว ว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด ($\bar{X} = 4.24$) และประเด็นท่านมีส่วนร่วมวางแผน ติดตาม ค้นหา เพียงใด ($\bar{X} = 3.61$)

5.1.2.5 ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชน กับพนักงานสอบสวน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ประเด็นการเข้ามีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุในการติดต่อประสานงานเพียงใด ($\bar{X} = 4.41$) ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลหลังพบพนักงานสอบสวนแล้ว ว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด ($\bar{X} = 4.33$) และประชาชนคาดหวังในการทำงานของท่าน ($\bar{X} = 4.24$)

5.1.3 การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาล จังหวัดอุบราชธานี ผลปรากฏ ดังนี้

5.1.3.1 ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน มีเพศที่แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน ทุกค้านไม่แตกต่างกัน

5.1.3.2 ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน ทุกค้านไม่แตกต่างกัน

5.1.3.3 ระดับการเข้ามีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.1.3.4 ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.1.3.5 ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.1.3.6 ระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และ หมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน มีพื้นที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

สรุปว่า เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ที่มี เพศ อาชีวะ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวน ไม่แตกต่างกัน

5.1.4 สรุปความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ได้ดังนี้

5.1.4.1 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น คือ การเตือนใจ เอาใจใส่การบริการ ร้อยละ 41.33 ควรให้ความรวดเร็วไปที่เกิดเหตุเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ร้อยละ 29.33 ควรมีวัสดุอุปกรณ์ พร้อมสำหรับการให้บริการ ร้อยละ 21.33 และความเหมาะสมเพียงพอของพนักงานสอบสวน ร้อยละ 8.00

5.1.4.2 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน คือ ความชอบธรรมในการปฏิบัติ ร้อยละ 32.94 การให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ร้อยละ 28.24 การแสดงความสุภาพ ไม่ครี ร้อยละ 15.29 ความศรัทธาน่าเชื่อถือ ร้อยละ 12.94 และวัสดุอุปกรณ์สำหรับการให้บริการ ร้อยละ 10.59

5.1.4.3 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้านการ ใกล้เคลียร์ข้อพิพาท คือ การให้บริการด้วยความเสมอภาค

และเท่าเทียมกัน ร้อยละ 39.33 ความสอดคล้องเรื่องการบริการ ร้อยละ 29.21 การแสดงความเห็นใจในให้การบริการ ร้อยละ 19.10 และความเหมาะสมเพียงพอของพนักงานสอนส่วน ร้อยละ 12.36

5.1.4.4 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วน ด้านการช่วยสืบสานคิดตามหาพยานหลักฐาน คือ ความรู้ความสามารถในการรวบรวมหลักฐาน ร้อยละ 31.82 กฎ ระเบียบ ขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยาก พบวาร้อยละ 22.73 ความเหมาะสมเพียงพอของพนักงานสอนส่วน ร้อยละ 17.05 ช่วงเวลาให้บริการ มีความเหมาะสม ร้อยละ 15.91 และความถูกต้องชอบธรรมการปฏิบัติน้ำที่ ร้อยละ 12.50

5.1.4.5 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วน ด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอนส่วน คือ กฎ ระเบียบ ขั้นตอนการให้บริการ ไม่ยุ่งยาก ร้อยละ 22.73 การติดต่อนัดหมายเพื่อสอนส่วน ร้อยละ 20.45 การสร้างความเชื่อถือให้กับประชาชน ร้อยละ 13.64 การแสดงความเห็นใจในให้การบริการ ร้อยละ 12.50 ความสามารถในการสรุปสำนวนการสอนส่วน ร้อยละ 10.23 การจัดสถานที่ ที่ดึงสะควรสนใจ ร้อยละ 9.09 วัสดุอุปกรณ์สำหรับการให้บริการ ร้อยละ 6.82 และความสะดวกรวดเร็วในการบริการ ร้อยละ 4.55

สรุปว่า ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วน อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน ด้านการไถ่เกลี้ยข้อพิพาท ด้านการช่วยสืบสานคิดตามหาพยานหลักฐาน และ ด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอนส่วน รวมทั้งเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติงาน แตกต่างกัน จะมีการเข้ามามีส่วนร่วม ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วน ไม่แตกต่างกัน

5.2 ภาระผูก负责任

ผู้จัดขอภาระประดิ่นที่น่าสนใจ ดังนี้

5.2.1 ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วน โดยรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า การทำปฏิบัติงานของพนักงานสอนส่วน สถานีตำรวจนครบาลริบบาราน มีการประสานงานในการ

ดำเนินงานด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง อันประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนร่วมเป็นสำคัญ ด้านการรับแจ้งเหตุเบื้องต้น ด้านการช่วยเหลือ แนะนำประชาชน ด้านการไถ่เกลี้ยข้อพิพาท ด้านการช่วยสืบสวนติดตามหาพยานหลักฐาน และ ด้านการช่วยติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับพนักงานสอบสวน มีการให้ข้อมูลสื่อสารสองทาง เปิดรับฟังความคิดเห็นของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ตลอดถึงกับผลการวิจัยของรองศาสตราจารย์ บศก.แก้วอุด (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความร่วมมือของประชาชนต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน สำหรับมีการประเมินค่าความร่วมมือของประชาชนต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนในด้านต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น เป็นเรื่องสำคัญเมื่อจากเกิดผลกระทบกับตัวเองได้

5.2.2 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน มีเพศที่แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน ทุกค้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ไม่ว่าจะเป็นเพศใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานสอบสวน เท่าเทียมกัน ตลอดถึงกับผลการวิจัยของเสน่ห์ สุขุม (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความคิดของเห็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจด้านงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาล จังหวัดโซรา พบร่วมกับ ปัจจัยด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์ ก็เกี่ยวกับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ระดับนัยสำคัญ .05 และตลอดถึงกับสูตรชัย ศุภยอด (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศคติและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามโครงการ ตำรวจนครบาล : กรณีศึกษาตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบร่วมกับ ประชาชน ที่มีเพศที่แตกต่างกัน สำหรับทัศคติต่อการป้องกันอาชญากรรมตามโครงการตำรวจนครบาลประจำตำบล ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

5.2.3 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน ทุกค้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานสอบสวนเท่าเทียมกัน การเข้ามามีส่วนร่วมทุกวัย ในกรอบร่วมปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง พนักงานสอบสวนได้รับการยอมรับจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในทุกกลุ่มอายุ ตลอดถึงกับผลการวิจัยของเสน่ห์ สุขุม (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความคิดของเห็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจด้านงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาล จังหวัดโซรา

พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ระดับนัยสำคัญ .05 และสอดคล้องกับสูรชัย สุภယอมร (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติและการมีส่วนร่วม ของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามโครงการ สำรวจชุมชนประจำตำบล : กรณีศึกษาตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่า ประชาชน ที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการป้องกันอาชญากรรม ตามโครงการสำรวจชุมชนประจำตำบล ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

5.2.4 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน ทุกค้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานสอบสวน เท่าเทียมกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสน่ห์ สุขกนล (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความคิดของเห็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อการปฏิบัติน้ำที่ของ สำรวจด้านงานสอบสวน สถานีสำรวจภูธรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดเชียงราย พนบ.ว่า ปัจจัยด้าน การศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ระดับนัยสำคัญ .05 และ สอดคล้องกับสูรชัย สุภယอมร (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติและการมีส่วนร่วม ของประชาชนต่อการปฏิบัติงาน ตามโครงการสำรวจชุมชนประจำตำบล: กรณีศึกษาตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการป้องกันอาชญากรรม ตามโครงการสำรวจชุมชนประจำตำบล ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

5.2.5 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน ทุกค้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานสอบสวนเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ศักดิ์ ขะแก้วอุด (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความร่วมนื้อของประชาชนต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน พบว่า ประชาชน ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะหรืออาชีพต่างกัน ให้ความร่วมนื้อต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ไม่แตกต่างกัน

5.2.6 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่างกัน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน ทุกค้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะว่าการมีส่วน

ร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ไม่ว่าจะมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งนานเท่าใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานสอบสวน เท่าเทียมกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสนอห์ สุขุมล (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความคิดของเห็นกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจด้านงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์เทียบกับความคิดเห็นของกำหนด ผู้ใหญ่บ้านที่ระดับนี้สำคัญ.

05

5.2.7 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน มีพื้นที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างกันโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ไม่ว่าจะปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ใด ก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานสอบสวนเท่าเทียมกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการค้นคว้ามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน อย่างต่อเนื่อง

5.3.2 ควรพัฒนาการมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

5.3.3 ควรมีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ในด้านอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

กรรมการปักธง. คู่มือปฏิบัติงานสำหรับกำกัน ผู้ใหญ่บ้าน ปี 2549. กรุงเทพฯ : อาสาธิกา
ดินแดน, 2549.

จักรพงษ์ พองชัย. บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการบริหารงานป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจนครในสังกัดตำรวจนครจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

เงินศักดิ์ ปืนทอง. “การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท”, วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทัศน์, ปีที่
15 (ฉบับที่ 2) : 44 ; เมษายน 2548.

รุติพงศ์ อนุพงศ์พิพัฒน์. บทบาทของพนักงานสอนส่วนสังกัดตำรวจนครจังหวัดขอนแก่นในการ
ใกล้เคลียร์คดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.

ราชชัย นามสันติวงศ์. (2538). เอส พี เอส เอส/พี ซี+ เอส พี เอส เอส ฟอร์ วินโดวส์ หลักการและ
วิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 3 เซ็นทรี.

ราชชัย พันธ์พิกุล. ความคิดเห็นประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอนส่วนสถานี
ตำรวจนครดำเนลภพพิงคราชนิเวศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีประสาณศาสตร
มหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

นิพัทธ์ ศีบแสง. “การมีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา”, วารสารข่าวสารศูนย์วิจัย
ชาวเขา. ปีที่ 10 (ฉบับที่ 1) : 87 ; ธันวาคม 2526 .

นิรันดร์ จงจุณิเวศย์. “กลไกแนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา”,
วารสารการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. ปีที่ 12 (ฉบับที่ 3) : 107 ;
ธันวาคม 2527.

นิศากร วินิจฉัยภาค. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในกิจกรรมของสหกรณ์
การเกษตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต : สถาบันบัณฑิต
พัฒนาบริหารศาสตร์, 2530.

บุญชุม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุริวิชาสาสน์การพิมพ์, 2535.

ปรัชญา เวสารัชช์. “รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการเพื่อพัฒนาชนบท”, ใน
สถาบันไทยคดีศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- พัฒนา จันทร์. บทบาทพนักงานสอนส่วนในการอำนวยความยุติธรรมเบื้องต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- ไพรัตน์ เดชรินทร์. “นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบัน”, ใน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์การศึกษาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหิดล, 2527.
- ยศพล อินทฤทธิ์. บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ควรเป็นในอนาคต ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2545.
- วิรช วิรชันภิวารรณ. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน ประชาชน ข้าราชการและผู้นำรัฐบาล. กรุงเทพฯ : พิมพ์โดยเดียนสโตร์, 2530.
- สำนักงานตำรวจนครบาล. ประมาณกัญญาภิรักษ์พิจารณาความอาญา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2542.
- สกนธ. จันทร์กยณ์. บังจี้นางประการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชน จังหวัดตระง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
- เสน่ห์ งามริก. นโยบาย กลวิธี การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. ศูนย์ศึกษาอย่างยั่งยืนสุข : มหาวิทยาลัยหิดล, 2527.
- เสน่ห์ ศุภกมล. ปัจจัยบางประการที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน ศูนย์บริการให้เชิงพาณิชย์ จังหวัดชัยภูมิ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลชัยภูมิ, 2541.
- สมหมาย เดือนนา. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษา : ป่าชุมชนโคกขามป้อม ตำบลแคนเนนเนื้อ อำเภอป้อม派 จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- สมนึก ปัญญาสิงห์. การบริหารโดยมีด้วยกันประسنค์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- สุชาติ โภตรประทุม. ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.
- สุรชัย ศุภศอมร. หักคนคดีและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามโครงการสำรวจชุมชนประจำตำบล : กรณีศึกษาตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.
- อธิรวิทย์ สุพรผลเกสัช. คู่มือพนักงานสอบสวน. ขอนแก่น : กลั่นนานาวิทยา, 2548.
- อศิน ระพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณะสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- อนุภาพ ถิรลักษณ์. การวิเคราะห์เชิงสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2528.
- อัครนุตร อัครสุขบุตร. การมีส่วนร่วมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.
- อากรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. คำบรรยายลักษณะวิชากรุณภูมิและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.
- Cohen, J. and N.t. Uphoff. **Rural Department Participation.** Lthaca: conell University, 1997.
- Department of the International Economic and Social Affairs. **Popular Participation as a strategy Development.** NY: United Nations of Department Nations, 1982.
- White, Alastair. "Why Community Partteipation ? A Discussion of the Agreement go", in **Community Participation: current issue and lesson learned.** United Nations: Children' s Fund, 1982.
- World Health Organization. **Community Involvement on Heath for Primary Health Care.** Genev: WHO, 1981.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	พันตำรวจโทรักเกียรติ แย้มบางยาง
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) โรงเรียนนาขรรค์บำรุง พ.ศ. 2540 นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2554
ประวัติการทำงาน	พนักงานสอบสวน (สบ 2) สถานีตำรวจนครบาลพิบูลมังสาหาร
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถานีตำรวจนครบาลพิบูลมังสาหาร พนักงานสอบสวน (สบ 3) สถานีตำรวจนครบาลพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี